

แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิต

นางคันสนีย์ ภูวงศ์พัฒนา

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์

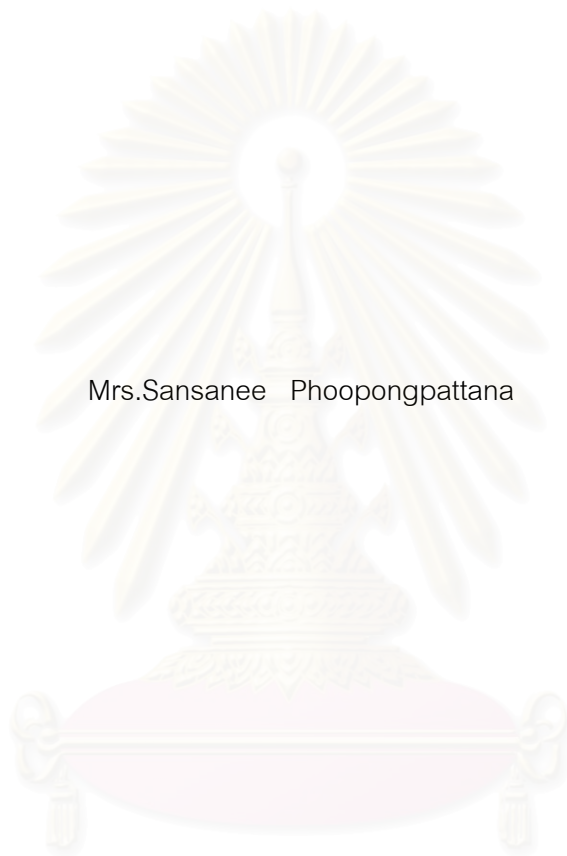
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-53-1234-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

MOTIVATIVE FOR STUDYING OF LOWER SECONDARY
STUDENTS OF DEMONSTRATION SCHOOLS

Mrs.Sansanee Phoopongpattana

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science in Mental Health

Department of Psychiatry

Faculty of Medicine

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-53-1234-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์ แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิต
โดย นางศันสนีย์ ภู่งศ์พัฒนา
สาขาวิชา สุขภาพจิต
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์นายแพทย์นิพัทธ์ กาญจนธนาเลิศ

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะแพทยศาสตร์
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ แพทย์หญิงรวิวรรณ นิเวตพันธุ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ นายแพทย์นิพัทธ์ กาญจนธนาเลิศ)

..... กรรมการ
(นายแพทย์ณัฏฐกร พิทยรัตน์เสถียร)

ค้นสเนีย ภูพงษ์พัฒนา : แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นใน
โรงเรียนสาธิต (MOTIVATIVE FOR STUDYING OF LOWER SECONDARY
STUDENTS OF DEMONSTRATION SCHOOL) อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์นายแพทย์
นิพัทธ์ กาญจนธนาเลิศ, หน้า 114 ISBN 974-53-1234-7

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง มีจุดประสงค์เพื่อประเมิน
แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิต ในกรุงเทพมหานคร
และปัจจัยที่เกี่ยวข้องโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบ Quota sampling ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี
ที่ 1-3 ได้กลุ่มตัวอย่าง 370 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด
แบ่งเป็น 6 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 แบบสอบถาม
แรงจูงใจในการเรียน ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว ส่วนที่ 4
แบบสอบถามด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ส่วนที่ 5 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนและ
ส่วนที่ 6 แบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายในตน สถิติที่ใช้ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา
ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ผลการศึกษาพบว่า
แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสาธิตอยู่ในระดับปานกลาง
และระดับดี ปัจจัยที่สามารถทำนายแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นใน
โรงเรียนสาธิต คือ สัมพันธภาพในครอบครัว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....จิตเวชศาสตร์.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

สาขาวิชา.....สุขภาพจิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา2547.....

4674793930 : MAJOR PSYCHIATRY

KEY WORDS : MOTIVATIVE FOR STUDYING / LOWER SECONDARY STUDENTS /
DEMONSTRATION SCHOOLS

SANSANEE PHOOPONGPATTANA : THE MOTIVATIVE FOR STUDYING OF
LOWER SECONDARY STUDENTS OF DEMONSTRATION SCHOOL.

THESIS ADVISOR : PROF. NIPATT KARNJANATHANALERS, M.D.; 114 PP.

ISBN 974-53-1234-7

The research was the correctional descriptive study aimed to study motive for studying and associated factors of lower secondary students of demonstration schools in Bangkok. 370 subjects were randomly selected by using Quota sampling. The instrument of this research was a set of questionnaires consisted of 6 parts. Part one was demographic questionnaires. Part two was motive for studying questionnaires. Part three was relationship in family questionnaires. Part four was environment in school questionnaires. Part five was attitude for studying questionnaires and Part six was internal locus of control questionnaires. The data were statistically analyzed by mean, percentage, standard deviation and Pearson Product Moment Correlation Coefficient.

The results of this research revealed that motive for studying of lower secondary students in demonstration school in Bangkok were in medium and high level. The factor which could be the predictive variable of motive for studying was the family relationship.

Department.....Psychiatry..... Student's Signature

Field of study.....Mental Health..... Advisor's Signature

Academic year2004.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความเมตตาของ อาจารย์นายแพทย์ นิพัทธ์ กาญจนธนาเลิศ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และหัวหน้าภาควิชาจิตเวชศาสตร์ ที่กรุณาให้การอบรมสั่งสอนและให้คำแนะนำอย่างดียิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบทุกท่าน อันประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ แพทย์หญิงรวิวรรณ นิวัตพันธุ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ นายแพทย์ณัฏฐร พิทยรัตน์เสถียร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน และผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง อาจารย์ทุกท่านที่อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล นักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณคุณอาจารย์ ภาควิชาจิตเวชศาสตร์และเจ้าหน้าที่ทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณศรีสกุล ชมสวัสดิ์ และคุณสุภาพร พุกเจริญ สำหรับกำลังใจ และความช่วยเหลืออย่างเต็มที่

ขอขอบพระคุณ คุณทีชกร พ่วงพรม เจ้าหน้าที่วิจัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) สำหรับความช่วยเหลืออย่างดียิ่งในการวิเคราะห์ข้อมูล

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณสมาชิกทุกคนในครอบครัวที่ได้ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจที่สำคัญเสมอ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	5
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
ปัญหาด้านจริยธรรม.....	6
อุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการศึกษาวิจัยและมาตรการในการแก้ไข.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
วัยรุ่น.....	8
ความต้องการของวัยรุ่น.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนสาธิต.....	14
วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียนสาธิต.....	14

บทที่	หน้า
แรงจูงใจ-แรงจูงใจในการเรียน.....	16
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ.....	24
ปัจจัยด้านครอบครัว.....	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านครอบครัว.....	35
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทางการเรียน.....	36
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	40
รูปแบบการวิจัย.....	40
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	84
สรุปผลการวิจัย.....	84
อภิปรายผลการวิจัย.....	88
ข้อเสนอแนะ.....	92
รายการอ้างอิง.....	95
ภาคผนวก.....	100
ภาคผนวก ก ตารางค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ.....	101
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม.....	103
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	114

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคล.....	47
2	แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยด้านครอบครัว.....	49
3	แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม.....	50
4	แสดงจำนวนและร้อยละของแรงจูงใจในการเรียนโดยรวมและรายด้าน.....	51
5	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการเรียน.....	53
6	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแรงจูงใจในการเรียนในภาพรวมจำแนกตามปัจจัยต่างๆ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร โดยวิธี One-way ANOVA.....	54
7	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจในการเรียนโดยภาพรวม จำแนกตามอายุ โดยวิธีของ Scheffe'.....	57
8	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจในการเรียนโดยภาพรวม จำแนกตามระดับชั้นเรียน โดยวิธีของ Scheffe'.....	57
9	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแรงจูงใจในด้านความทะเยอทะยานทางการเรียนจำแนกตามปัจจัยต่างๆของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร โดยวิธี One-way ANOVA.....	58
10	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจในด้านความทะเยอทะยานทางการเรียน จำแนกตามอายุ โดยวิธีของ Scheffe'.....	61
11	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจในด้านความทะเยอทะยานทางการเรียน จำแนกตามระดับชั้นเรียน โดยวิธีของ Scheffe'.....	61
12	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแรงจูงใจในด้านการพึ่งพาตนเองทางการเรียนจำแนกตามปัจจัยต่างๆของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร โดยวิธี One-way ANOVA.....	62

ตารางที่	หน้า
13	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจในด้านการพึ่งตนเองทางการเรียน จำแนกตามอายุ โดยวิธีของ Scheffe'..... 65
14	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจในด้านการพึ่งตนเองทางการเรียน จำแนกตามระดับชั้นเรียน โดยวิธีของ Scheffe'..... 65
15	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแรงจูงใจในด้านความกระตือรือร้นทางการเรียนจำแนกตามปัจจัยต่างๆของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร โดยวิธี One-way ANOVA..... 66
16	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจในด้านความกระตือรือร้นทางการเรียน จำแนกตามอายุ โดยวิธีของ Scheffe'..... 68
17	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจในด้านความกระตือรือร้นทางการเรียน จำแนกตามระดับชั้นเรียน โดยวิธีของ Scheffe'..... 68
18	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจในด้านความกระตือรือร้นทางการเรียน จำแนกตามเจตคติในการเรียน โดยวิธีของ Scheffe'..... 69
19	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแรงจูงใจในด้านการวางแผนการเรียนจำแนกตามปัจจัยต่างๆ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร โดยวิธี One-way ANOVA..... 70
20	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจในด้านการวางแผนการเรียน จำแนกตามระดับชั้นเรียน โดยวิธีของ Scheffe'..... 72
21	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจในด้านการวางแผนการเรียน จำแนกตามอายุ โดยวิธีของ Scheffe'..... 73
22	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแรงจูงใจในด้านความรับผิดชอบในการเรียนจำแนกตามปัจจัยต่างๆ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร โดยวิธี One-way ANOVA..... 74

ตารางที่		หน้า
23	แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน.....	78
24	แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน.....	79
25	แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน.....	80
26	แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน.....	81
27	แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน.....	82
28	แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน.....	83

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย (Background and Rationale)

ในการที่จะทำให้ประเทศเจริญก้าวหน้าทัดเทียมอารยประเทศนั้นจำเป็นต้องมีการพัฒนาในด้านต่างๆ (เช่น การพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม และการศึกษา) ไปพร้อมๆ กัน ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาดังกล่าวบรรลุผล คือทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ ด้วยเหตุนี้การพัฒนาคนทีอาจเกิดขึ้นได้ด้วยการอาศัยการศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็น(1) ดังที่ ปิ่น มาลากุล (2518) ได้กล่าวถึงปัจจัยสำคัญในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญ และกำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการศึกษา ดังประแสงพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (2543) ว่า การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติและคุณธรรมของบุคคล สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วนพอเหมาะกันทุก ๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของชาติไว้ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดสาระเกี่ยวกับการศึกษาไว้ในมาตรา 43 ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกัน ในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และมาตรา 81 ระบุไว้ว่า รัฐจะต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชน จัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยศิลปวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมของชาติ

สาระในรัฐธรรมนูญดังกล่าว นำไปสู่การจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อปฏิรูปการศึกษาของชาติ

ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ก่อให้เกิดกระแสการตื่นตัวครั้งใหญ่ของครูอาจารย์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทั้งหลาย เพราะนับตั้งแต่

นี้ไปการศึกษาของประเทศจะต้องมีการปฏิรูปปรับเปลี่ยนโฉมหน้าใหม่ไปสู่การจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม และจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูงสุดเพื่อทำให้เกิดการพัฒนาลักษณะของคนไทยที่พึงปรารถนา คือ ดี เก่ง และมีความสุข ปราบกฏสัมฤทธิ์ผล

ปัจจุบัน พ่อแม่ ครู ผู้บริหาร และผู้มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้จัดเวทีพบปะเสวนากันอย่างกว้างขวางทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ เพื่อหาคำตอบ การจัดการศึกษาในทศวรรษต่อไปนี้จะไปไหนทิศทางใด โดยเฉพาะเรื่องการศึกษาปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและสิ่งหนึ่งซึ่งจะต้องสร้างให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาคือแรงจูงใจในการเรียน

แรงจูงใจในการเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งซึ่งจะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จทางการเรียนและส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น ดังที่ พระราชวรมุนี (2532) ได้กล่าวว่า “เรื่องแรงจูงใจในการศึกษานี้ต้องถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ควรยกมาเป็นข้อเด่นที่ต้องย้ำต้องเน้นกัน เพราะว่าแรงจูงใจในการศึกษานี้แหละจะเป็นตัวที่ทำให้คนมีการพัฒนาอย่างถูกต้องหรือไม่ หรือจะทำให้มีความเป็นคนอย่างแท้จริงหรือไม่ และจากจุดนี้เขาจึงสามารถพัฒนาไปสิ่งอื่นได้อย่างถูกต้องและแรงจูงใจก็สำเร็จได้ด้วยการศึกษา หมายความว่า การศึกษามีหน้าที่ที่จะต้องสร้างแรงจูงใจที่ถูกต้องให้แก่มนุษย์(2) บรูเนอร์ (Bruner. 1961)(3) กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับปริมาณแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแต่ละบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญ

แรงจูงใจ หมายถึง องค์ประกอบที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่มีจุดมุ่งหมาย แต่เนื่องจากเราไม่สามารถสังเกตแรงจูงใจได้โดยตรง จึงต้องอาศัยพฤติกรรมที่สังเกตได้ เป็นสิ่งอ้างอิง แต่บางครั้งอาจบอกสาเหตุของพฤติกรรมผิดด้วยสาเหตุดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมอย่างเดียวกัน อาจเนื่องมาจากสาเหตุต่างกัน เช่น พฤติกรรมการขโมยเงินของเด็ก อาจเนื่องมาจากอยากได้เงินไปซื้อขนม หรืออยากให้เพื่อนรัก
2. แรงจูงใจอย่างเดียวกัน อาจเป็นสาเหตุให้เกิดพฤติกรรมที่ต่างกัน เช่น นักเรียนที่ต้องการความสนใจจากครูคนหนึ่งอาจตั้งใจเรียน แต่อีกคนอาจกังวลความสงบในห้องเรียน
3. พฤติกรรมอย่างเดียวกัน อาจเนื่องมาจากแรงจูงใจหลายอย่าง เช่น นักเรียนที่ใช้ความพยายามอย่างมากเพื่อสอบเข้ามหาวิทยาลัยให้ได้ อาจมีสาเหตุหลายประการ เช่น เพื่อมีอาชีพที่ดี มีเกียรติในอนาคต เพื่อให้พ่อแม่มีความสุข เพื่อจะได้มีโอกาสอยู่กับเพื่อนรักที่เรียนในมหาวิทยาลัยเดียวกัน (8)

ในการศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการเรียนเราควรศึกษาถึงระดับของแรงจูงใจในการเรียนที่เกิดขึ้นในตัวนักเรียนซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียน และปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อการเกิดแรงจูงใจในการเรียน

ในการศึกษานี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นวัยที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีความสำคัญสำหรับชีวิตของทุกคน คนส่วนใหญ่มักเรียกวัยรุ่นว่าเป็น “ช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ” ที่จะก้าวจากความเป็นเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สติปัญญา ความคิดและสังคมนอก ๆ ตัววัยรุ่น เช่น การย้ายโรงเรียนจากชั้นประถมสู่ชั้นมัธยม การเรียนที่ยากขึ้น การมีเพื่อนใหม่ ความคาดหวังต่อวัยรุ่นที่มีเพิ่มขึ้น ทำให้วัยรุ่นต้องปรับตัวอย่างมากและสร้างความสับสนในตนเองให้กับวัยรุ่นได้ไม่น้อย ซึ่งความเปลี่ยนแปลงอย่างมากตามที่กล่าวมานั้นพบได้ชัดเจนในช่วงของวัยรุ่นระยะต้น(9)

1. นักเรียนกลุ่มนี้เป็นวัยที่เข้าสู่วัยรุ่นเริ่มมีลักษณะของความเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งต้องการการยอมรับ ความไว้วางใจ ความรัก ความอบอุ่นและความมีอิสระเสรีในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ดังนั้นการให้การกระตุ้นและสนับสนุนที่เหมาะสมจะช่วยเสริมการสร้างแรงจูงใจในการเรียน ซึ่งเป็นพื้นฐานไปสู่การพัฒนาตนเอง เพื่อการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต

2. โรงเรียนสาธิตมีบทบาทและภาระที่สำคัญ ดังนี้

- สถานฝึกปฏิบัติการ หรือสถานที่ “ฝึกงานครู” ของนิสิตนักศึกษาครู
- สาธิตการศึกษาแนวใหม่
- ประเมินแนวคิดใหม่ พร้อมทั้งตรวจสอบว่ามีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพ

สังคมไทย มากน้อยเพียงใด

- แหล่งทดลองทางการศึกษา
- สถาบันวิจัยและพัฒนา

ให้การศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กในทุกด้าน ดังนั้นจึงเป็นการง่ายที่จะเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัย ในโรงเรียนสาธิตไปสู่โรงเรียนอื่น ๆ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นแนวทางแก่เด็กนักเรียนในการปรับปรุงตนเองด้านแรงจูงใจในการเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนและข้อมูลที่ได้จะเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร อาจารย์ ผู้ปกครอง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนต่อไป

คำถามการวิจัย

1. นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร มีระดับแรงจูงใจในการเรียนอยู่ในระดับใด

2. ปัจจัยอะไรที่เกี่ยวข้องกับการเกิดแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินระดับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยอะไรที่เกี่ยวข้องกับการเกิดแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านต่าง ๆ ซึ่งมีผลต่อแรงจูงใจในการเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

ตัวแปรต้น

<u>ปัจจัยส่วนบุคคล</u>
- อายุ
- เพศ
- ศาสนา
- ภาวะสุขภาพ
- ระดับชั้นปีการศึกษา
- เจตคติต่อการเรียน
- ความเชื่ออำนาจภายในตน

<u>ปัจจัยด้านครอบครัว</u>
- สัมพันธภาพในครอบครัว

<u>ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม</u>
- วิธีการสอนของครู
- สถานที่เรียน
- สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน
- ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน
- ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตัวแปรตาม

แรงจูงใจในการเรียน

- ด้านความทะเยอทะยานทางการเรียน
- ด้านการพึ่งตนเองทางการเรียน
- ด้านความกระตือรือร้นทางการเรียน
- การวางแผนการเรียน
- ความรับผิดชอบในการเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และ ปีที่ 3 ประจำปีการศึกษา 2547 ของโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร ที่สุ่มเลือกโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกำหนดสัดส่วน (Quota Sampling)

2. การศึกษาวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Study) โดยศึกษา ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross Sectional Study)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้นในการวิจัยครั้งนี้ มี 3 ด้าน ได้แก่

- ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา ภาวะสุขภาพ ระดับชั้นปีการศึกษา เจตคติต่อการเรียน และ ความเชื่ออำนาจในตน

- ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว

- ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ วิธีการสอนของครู สถานที่เรียน สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนวัดในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านความทะเยอทะยานทางการเรียน ด้านการพึ่งตนเองทางการเรียน ด้านความกระตือรือร้นทางการเรียน และการวางแผนการเรียน และความผิตชอบในการเรียน

ข้อตกลงเบื้องต้น

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2547

ระดับคะแนนความคิดเห็น (1-5) ซึ่งเป็น ordinal scale จะพิจารณาตัวแปรว่ามีอันตรภาคชั้นแต่ละอันตรภาคชั้นเท่ากัน (equal interval) และคะแนนเดียวกันของแต่ละคนมีค่าเท่ากันเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเป็น interval scale ต่อไป

ข้อจำกัดในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานครเท่านั้น จึงเป็นการศึกษาเพียงบางส่วนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนั้นจะยังคงมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดอื่น ๆ ซึ่งจะไม่ถูกนำเข้ามารวมอยู่ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนั้นผู้ที่สนใจนักเรียนโรงเรียนสังกัดอื่น ๆ อาจทำการศึกษาต่อไปในอนาคต

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. แรงจูงใจในการเรียน (motive for studying) หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียนประกอบด้วย ความทะเยอทะยานในการเรียน การพึ่งตนเองในการเรียน ความกระตือรือร้นทางการเรียน การวางแผนทางการเรียน

2. โรงเรียนสาธิต คือ โรงเรียนที่จัดตั้งขึ้น เพื่อเป็นสถานที่ฝึกหัดการ ปฏิบัติงานของครูจาก คณะศึกษาศาสตร์ หรือ คุรุศาสตร์ ใน สถาบันนั้นๆ และเป็นสถานที่สาธิตการจัดการศึกษาแนวใหม่ โดยการที่มีเด็กเป็นศูนย์กลางและให้เด็กได้เติบโตทุกด้าน จึงให้อิสระแก่เด็กสูง นอกจากนี้จะชี้แนว การศึกษาแนวใหม่แล้วยังต้องสาธิตวิธีการใหม่ๆ อันเกิดจากการค้นคว้าวิจัยที่สอดคล้องกันตามมาด้วย

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 มัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2547

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา ตลอดจนผู้ปกครองเพื่อ เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชน
2. เพื่อเป็นแนวทางให้เด็กนักเรียนได้ปรับปรุง และด้านแรงจูงใจในการเรียน
3. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้ที่ต้องการจะทำการวิจัยต่อไป

ปัญหาด้านจริยธรรม

ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับการชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการตอบแบบสอบถามเพื่อนำข้อมูล ไปใช้ในการวิจัยก่อนให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามโดยสมัครใจ แบบสอบถามไม่ระบุชื่อ ผู้ตอบ ผลของคำตอบไม่มีผลเสียหายต่อตัวผู้ตอบ ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์และเผยแพร่ในภาพรวม

อุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการวิจัยและมาตรการในการแก้ไข

งานวิจัยนี้อาจมีปัญหาแบบสอบถามที่ตอบกลับมาไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยป้องกันปัญหาที่จะ เกิดขึ้นโดยผู้วิจัยเป็นผู้แจกและเก็บแบบสอบถามด้วยตัวเอง หลังจากนักเรียนส่งแบบสอบถาม กลับคืน ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความครบถ้วน สมบูรณ์ของแบบสอบถามทันที หากพบว่า แบบทดสอบชุดใดตอบไม่ครบถ้วน นักเรียนจะได้รับการขอให้ทำแบบสอบถามให้ครบถ้วนสมบูรณ์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้รวบรวมไว้เป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. วัยรุ่น

- ความหมายของวัยรุ่น
- ลักษณะสำคัญ-ธรรมชาติของวัยรุ่น
- การแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่น
- ความต้องการของวัยรุ่น

2. โรงเรียนสาธิต

- แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนสาธิต
- วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียนสาธิต
- ทรัพยากรบุคคล
- บรรยากาศและสภาพแวดล้อม
- หลักสูตร

3. แรงจูงใจ – แรงจูงใจในการเรียน

- ความหมายของแรงจูงใจ
- ทฤษฎีแรงจูงใจ
- ประเภทของแรงจูงใจ
- แรงจูงใจในการเรียน
- ความสำคัญของแรงจูงใจในการเรียน
- การสร้างแรงจูงใจในการเรียน

4. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียน

4.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

- เพศ
- ภาวะสุขภาพ
- ชั้นปีการศึกษา
- เจตคติต่อการเรียน
- ความเชื่ออำนาจภายในตน

4.2 ปัจจัยด้านครอบครัว

- สัมพันธภาพในครอบครัว

4.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

- วิธีการสอนของครู
- สถานที่เรียน
- สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน
- ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน
- ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

วัยรุ่น

ความหมายของวัยรุ่น

คำว่า “วัยรุ่น” (Adolescence) มีรากศัพท์เดิมมาจากคำว่า Ado-lescre ในภาษาละติน ซึ่งแปลว่า เจริญเติบโตไปสู่วุฒิภาวะ นั่นก็คือ เป็นวัยย่างเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ โดยถือเอาจากความพร้อมทางร่างกายหรือภาวะสูงสุดขีดของร่างกายเป็นเครื่องตัดสิน อันเป็นระยะที่ร่างกายจะมีการเจริญเติบโตของระบบอวัยวะเพศและสามารถทำงานได้เต็มที่คือ ในเพศหญิงเมื่อมีประจำเดือนมาเป็นครั้งแรกและในเพศชายมีการผลิตเซลล์สืบพันธุ์(10)

วัยรุ่น หมายถึง วัยที่เชื่อมระหว่างการเป็นเด็กกับการเป็นวัยผู้ใหญ่ อันเป็นระบบที่ต้องปรับตัวกิจกรรมวัยเด็กไปสู่วัยผู้ใหญ่ที่สังคมนั้นยอมรับ เด็กวัยรุ่นจึงไม่ใช่เพียงการเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย แต่หมายถึง การเจริญเติบโตทางสังคมซึ่งอยู่ในกรอบของวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น

องค์การอนามัยโลก (WHO)(11) ได้ให้คำจำกัดความของวัยรุ่นว่ามี 3 ลักษณะ คือ

1. มีพัฒนาการทางร่างกาย ตั้งแต่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะเพศไปจนกระทั่งมีวุฒิทางเพศอย่างสมบูรณ์
2. มีพัฒนาการด้านจิตใจ โดยมีการเปลี่ยนแปลงจากเด็กเป็นผู้ใหญ่
3. มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

อุไร สุมาธิธรรม (12) กล่าวว่า วัยรุ่น หมายถึงวัยที่เชื่อมต่อระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวอย่างมากทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเข้าสู่บทบาทแห่งการเป็นผู้ใหญ่

G.S. Hall อังใน ดวงใจ กสานติกุล (13) กล่าวถึง “วัยรุ่น” ว่าเป็นวัยแห่ง “ความคลั่งและความเครียด” (Storm and Stress) เพราะเชื่อว่าเป็นช่วงเวลาแห่งความเจ็บปวดสำหรับวัยรุ่นทุกคน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเริ่มจากการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย ตามด้วยการเปลี่ยนแปลงทางสังคมซึ่งมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อความรู้สึกภายในจิตใจ

Coleman LC. (14) กล่าวถึงการพัฒนาภาพลักษณ์แห่งตนไว้ว่า แม้ว่าการพัฒนาดังกล่าวจะเริ่มมีขึ้นมาตั้งแต่วัยเด็กและต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต แต่พบว่าในช่วง “วัยรุ่น” จะมีความซับซ้อนและยุ่งยากมากกว่าการพัฒนาในช่วงอื่น ๆ ด้วยเหตุผลหลายประการกล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายที่รวดเร็วและมากมาย การเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจ ความคิดและสติปัญญาที่พัฒนาซับซ้อนมากขึ้น รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ความต้องการเป็นอิสระทางด้านอารมณ์และสามารถตัดสินใจด้วยตนเองในเรื่องต่าง ๆ เช่น การเลือกแนวอาชีพที่ตนถนัด ค่านิยมที่ยึดถือ พฤติกรรมทางเพศที่แสดงออกและการเลือกคบเพื่อน รวมทั้งการมีบทบาทที่เพิ่มมากขึ้นด้วย

ดังนั้น วัยรุ่น หมายถึง วัยที่จะย่างเข้าสู่การเป็นผู้ใหญ่ โดยมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมการเข้าสู่บทบาทการเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่พฤติกรรมแบบผู้ใหญ่ที่สังคมและวัฒนธรรมนั้นยอมรับ โดยถือเกณฑ์การเข้าสู่วัยรุ่นจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย รูปร่างและการเจริญเติบโตทางเพศอย่างสมบูรณ์(15)

ลักษณะสำคัญของวัยรุ่น

1. เป็นวัยแห่งหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต ผลลัพธ์ของพฤติกรรมในวัยนี้จะมีผลต่อบุคคลในระยะยาวในช่วงวัยอื่นต่อมา ทั้งด้านการเรียน การทำงาน การใช้ชีวิตคู่ เจตคติที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ใน

สังคม ความสับสนในบทบาทที่ไม่ชัดเจนของตนเอง เช่น ไม่แน่ใจว่าตนเองเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ ความคาบเกี่ยวระหว่างความเป็นเด็กกับความเป็นผู้ใหญ่นี้ มีผลต่อความรู้สึกนึกคิดของเด็กมาก เด็กจะรู้สึกวางตัวยาก ไม่รู้ว่าจะทำตัวอย่างไรจึงจะถูกต้องและเหมาะสม

2. เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมและเจตคติในวัยรุ่นจะคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายที่เกิดขึ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงความสนใจ ความไม่มั่นใจเกี่ยวกับความสามารถและความถนัดของตนเอง

3. เป็นวัยแห่งปัญหา อาจกล่าวได้ว่าวัยรุ่นเป็นวัยเจ้าปัญหามากที่สุด ส่วนใหญ่ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากสาเหตุที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายนั่นเอง ภาวะความว้าวุ่นใจ ไม่สบายตัว ไม่สบายใจ ทำให้เกิดความหงุดหงิด วิตกกังวล อารมณ์เสื่อง่าย ไม่อยากพูดคุยกับใคร หรือพูดจาเยยวนจนทำให้เกิดความไม่เข้าใจกันในกลุ่มเพื่อนหรือพี่น้อง เกิดเป็นปัญหาทางอารมณ์และปัญหาทางสังคมของเด็กวัยนี้

4. เป็นวัยที่ต้องการการเรียนรู้ความเป็นของตัวเอง เด็กจะแสดงให้เห็นว่าเขาต้องการการยอมรับจากกลุ่มและถือเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม แต่กระนั้นเด็กเองยังไม่แน่ใจในบทบาทของตน เขาต้องการรู้ว่าเขาต้องแสดงบทบาทได้ในสังคม เขามีความสำคัญอย่างไรในสังคมหรือเขายังเป็นเด็กอยู่หรือว่าเป็นผู้ใหญ่แล้ว สิ่งหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าเขาต้องการความเป็นตัวของตัวเองคือ การพยายามหาเอกลักษณ์ของตนเองจากการแต่งกาย การใช้คำพูดที่เข้าใจกันเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นเท่านั้น

5. เป็นช่วงวัยแห่งจินตนาการ วัยรุ่นชอบฝันสร้างวิมานในอากาศ จินตนาการตนเองเป็นสิ่งที่ต่าง ๆ หรือบุคคลต่าง ๆ ที่ตนเองชอบ เด็กสามารถแสดงออกในรูปของการประพันธ์เพลง เขียนบทกลอนประกอบเพลง หรือแม้กระทั่งการแต่งกายตามแบบบุคคลในสังคมที่ตนชื่นชอบและต้องการเอาอย่าง (16)

ธรรมชาติของวัยรุ่น

ธรรมชาติของวัยรุ่นที่แสดงออกมามีลักษณะดังนี้

1. เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางบุคลิกลักษณะ นอกจากนี้จะมีรูปร่างลักษณะที่เหมือนกับผู้ใหญ่มากขึ้นแล้ว เด็กยังมีความคิดอยากใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้ใหญ่โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ต้องการแสดงความคิดเห็นของตนเองบ้าง ทั้งนี้เพื่อต้องการให้ผู้ใหญ่ยอมรับว่าตนไม่ใช่เด็กอีกต่อไป

2. เป็นวัยที่ต้องการอิสรภาพมาก การดิ้นรนเป็นอิสระของเด็กคือ การปลีกตัวออกจาก การเกี่ยวพันทางบ้านรวมทั้งไม่ชอบให้พ่อแม่ พี่น้องมายุ่งเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวของเขา อิสรภาพที่ เด็กวัยรุ่นต้องการได้แก่ อิสรภาพทางการแต่งกาย อิสรภาพทางการคบเพื่อน และอิสรภาพด้าน การเที่ยวเตร่

3. เป็นวัยที่รักความยุติธรรมอย่างรุนแรง เด็กวัยรุ่นมักจะทนไม่ได้และมีปฏิกิริยาทันที ถ้าได้พบเห็นบุคคลไม่ได้ความเป็นธรรม เด็กจะกระหายต้องการจะเข้าไปช่วยเหลือ

4. เป็นวัยที่รักและต้องการเพื่อนมาก เด็กวัยรุ่นอยากอยู่กับเพื่อนมากกว่าอยู่บ้าน มักจะ เชื่อเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ เด็กจะเลียนแบบซึ่งกันทางด้านการแต่งกาย การพูดจา การแสดง พฤติกรรมต่าง ๆ เนื่องจากต้องการให้เพื่อนในกลุ่มยอมรับการเป็นสมาชิกของกลุ่ม

5. เป็นวัยที่เริ่มให้ความสนใจในเพศตรงข้าม ธรรมชาติของวัยรุ่นทำให้มีพฤติกรรม เรียกร้องความสนใจเพศตรงข้ามในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การแต่งกายให้สะดุดตา การพูดคุยกัน ในทางตรงกันข้าม หากวัยรุ่นคนใดไม่มีความสนใจในเพศตรงข้ามและมีพฤติกรรมถูกเหยียด หยามหรือฝักใฝ่ ในเพศเดียวกันตลอดเวลา นั้นแสดงถึงความผิดปกติของวัยรุ่นในช่วงเริ่มต้น

6. เป็นวัยที่ต้องการให้ผู้ใหญ่ยอมรับ เด็กวัยรุ่นจะพยายามเลียนแบบพฤติกรรมของ ผู้ใหญ่ เพื่อแสดงให้เห็นว่าเขาเป็นผู้ใหญ่แล้ว บางรายต้องการได้งานทำ เพื่อจะได้เป็นที่ยอมรับ ในสังคมว่าตนเป็นผู้ใหญ่

7. เป็นวัยที่ต้องการค้นพบความถนัด ความสนใจของตนเองอย่างแท้จริง เป็นวัยที่ สามารถใช้ความคิดของตัวเอง แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ซึ่งบางครั้งการเป็นตัวของตัวเอง ของวัยรุ่น ทำให้ผู้ใหญ่เห็นเป็นความดื้อรั้น ทำทนาย เกิดความไม่เข้าใจกันขึ้น

8. เด็กวัยรุ่นไม่ชอบให้ผู้ใหญ่ปฏิบัติตนต่อเขาอย่างเด็ก ๆ และต้องการให้ผู้ใหญ่รับฟัง ความคิดเห็นของตนด้วย

9. เด็กวัยรุ่นไม่ต้องการเปิดเผยเรื่องราวของตนเองให้พ่อแม่รู้ทั้งหมด ต้องการเก็บบาง สิ่งบางอย่างเป็นความลับ อีกทั้งไม่ต้องการให้มายุ่งกับเรื่องส่วนตัวของเขา

10. เด็กวัยรุ่นไม่ชอบให้พ่อแม่ทะเลาะกันโดยมีสาเหตุมาจากตน เด็กจะเกิดความไม่ สบายใจและหนีออกจากบ้าน เพื่อหาความสุขหรือไประบายอารมณ์ที่อื่น ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหา ต่าง ๆ ตามมา เช่น การเสพยาเสพติด เป็นต้น

11. เด็กวัยรุ่นไม่ชอบให้ผู้ใหญ่เปรียบเทียบตนกับผู้อื่น ไม่ว่าจะในด้านกาเรียน รูปร่าง หน้าตา หรือความประพฤติของตน โดยการเปรียบเทียบจะทำให้เด็กปรับตัวไม่ดี ต่อต้าน และทำ พฤติกรรมที่ไม่ดีมากขึ้น

12. ชอบแสดงออกในหลายลักษณะที่แสดงให้เห็นว่าตนเองมีความสามารถ เพราะต้องการยอมรับจากสังคมและในหมู่เพื่อนของตนเอง (17)

การแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่น

ช่วงของการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กไปสู่วัยผู้ใหญ่ ไม่มีเส้นขีดขั้นที่แน่นอนว่าเริ่มเมื่อใด และสิ้นสุดเมื่อใด การเปลี่ยนแปลงของวัยรุ่นเป็นทั้งการเจริญเติบโตทางด้านร่างกายและการพัฒนาการทางด้านจิตใจ อารมณ์และสังคมไปด้วยกัน โดยปกติเด็กหญิงจะเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงร่างกายเข้าสู่วัยรุ่นเร็วกว่าเด็กชายประมาณ 2 ปี โดยเข้าสู่วัยรุ่นเมื่ออายุประมาณ 11-13 ปี หลังจากเริ่มต้นแล้ว จะค่อยเจริญเติบโตเรื่อย ๆ และจะชะลอการเจริญเติบโตลงในช่วงตอนปลาย ส่วนเด็กชายนั้นเริ่มต้นเมื่ออายุประมาณ 13-15 ปี แล้วจะเจริญเติบโตต่อเนื่องอย่างรวดเร็ว เด็กหญิงและเด็กชายเมื่อร่างกายเจริญเติบโตจนสมบูรณ์และมีพัฒนาการจนบรรลุวุฒิภาวะ จึงถือว่าเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ คือ เมื่อมีอายุประมาณ 20-24 ปี โดยมีผู้แบ่งระยะต่าง ๆ ของการเปลี่ยนแปลงในวัยรุ่นไว้ดังนี้

- Luella Cole(18) นักจิตวิทยาชาวอเมริกา ได้แบ่งระยะของวัยรุ่นออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. วัยรุ่นตอนต้น (early adolescent หรือ preadolescence)
 - เด็กหญิงจะมีอายุประมาณ 13-15 ปี
 - เด็กชายจะมีอายุประมาณ 15-17 ปี
2. วัยรุ่นตอนกลาง (middle adolescent หรือ adolescence)
 - เด็กหญิงจะมีอายุประมาณ 15-18 ปี
 - เด็กชายจะมีอายุประมาณ 17-19 ปี
3. วัยรุ่นตอนปลาย (late adolescent หรือ Youth)
 - เด็กหญิงจะมีอายุประมาณ 18-21 ปี
 - เด็กชายจะมีอายุประมาณ 19-21 ปี

ความต้องการของวัยรุ่น

ความต้องการของวัยรุ่นจะขึ้นอยู่กับค่านิยมที่ตนนับถือและส่วนใหญ่จะยึดถือค่านิยมในกลุ่มที่ตนเข้าร่วมด้วย กลุ่มมีอิทธิพลมากต่อความต้องการของวัยรุ่น ซึ่งจำแนกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 2 ด้าน ดังนี้

1. ความต้องการทางชีววิทยา (Physiological Need) เป็นความต้องการพื้นฐาน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ความต้องการด้านนี้เกิดจากการที่ร่างกายขาดสมดุลและแสดงปฏิกิริยาถึงการขาดสิ่งดังกล่าว เช่น ความต้องการอาหาร ความต้องการอากาศที่บริสุทธิ์ ความต้องการน้ำ ความต้องการพักผ่อนและความต้องการทางเพศ

2. ความต้องการจิตวิทยา (Psychological Need) เป็นความต้องการด้านจิตใจ ได้แก่

2.1 ความต้องการเป็นเจ้าของในสิ่งของต่าง ๆ และไม่ต้องการให้บุคคลอื่นมาใช้ในสิ่งของของตน

2.2 ความต้องการความสำเร็จในด้านต่าง ๆ เช่น การเรียน กีฬา และการทำกิจกรรมกับกลุ่ม เพื่อให้เกิดความชื่นชมและยอมรับจากกลุ่มเพื่อนและผู้ปกครอง

2.3 ความต้องการความมั่นใจในความรัก ความอบอุ่นจากบุคคลในครอบครัว และเพื่อนทั้งเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ

2.4 ความต้องการการมีอิสระและเสรีภาพ ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องการมากที่สุดในช่วงนี้ ต้องการเป็นตัวของตัวเอง อิสระภาพที่วัยรุ่นต้องการคือ ในด้านการแต่งกาย การคบเพื่อน การใช้จ่ายเงินทอง การเที่ยวเตร่และการทำตามใจตนเอง และไม่ต้องการให้ใครมาบังคับหรือออกคำสั่ง เป็นต้น

2.5 ความต้องการมีตำแหน่งหน้าที่ในสังคม คือ ต้องการให้สังคมยอมรับนับถือตน การเข้ากลุ่มเพื่อน การแสดงความสามารถให้เป็นที่ประจักษ์และยอมรับ โดยจะยึดไปตามค่านิยมของวัยรุ่นในขณะนั้น

2.6 ความต้องการมีประสบการณ์ใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มเติมความรู้สึกใหม่ ๆ เนื่องจากความอยากรู้อยากเห็น อยากรทดลอง ซึ่งหากผู้ใหญ่ไม่เข้าใจและกีดกันจะทำให้เกิดผลเสียต่าง ๆ เช่น ปัญหาเรื่องเพศ ยาเสพติดและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

2.7 ความต้องการความปลอดภัย เนื่องจากวัยรุ่นยังไม่มีความมั่นใจในตัวเองและรู้สึกว่ายังไม่พร้อมที่จะทำผิดพลาด จึงต้องการความปลอดภัยจากครอบครัวที่อบอุ่น ซึ่งถ้าเด็กไม่รู้สึกปลอดภัย อาจทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจต่อสังคมและสร้างปัญหาให้กับสังคมได้

2.8 ความต้องการการยอมรับจากผู้ใหญ่ ต้องการให้ผู้ใหญ่เห็นความสามารถของตน ซึ่งการได้รับมอบหมายจากผู้ใหญ่จะเป็นสิ่งที่เด็กวัยรุ่นภูมิใจ แต่อย่างไรก็ตามการทำงานต้องเป็นการทำงานเป็นทีม เนื่องจากวัยรุ่นต้องการทำงานเป็นกลุ่มมากกว่าทำคนเดียว

2.9 ความต้องการความเท่าเทียม ความยุติธรรมและความเสมอภาคกันในทุกด้าน ซึ่งถ้าไม่ได้รับความเป็นธรรมจะแสดงออกอย่างชัดเจนว่าไม่พอใจ และต้องการได้รับการแก้ไขให้ถูกต้อง

2.10 ความต้องการมีหลักการและอุดมการณ์ที่จะสามารถชี้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตนที่ดี โดยเด็กมักจะยึดถือแนวปฏิบัติตนของพ่อแม่เป็นหลักใช้ปฏิบัติตาม

ซึ่งจากความต้องการทั้งหมดนี้ หากไม่ได้ในสิ่งที่เป็นความต้องการเหล่านี้จะทำให้วัยรุ่นเกิดความคับแค้นใจ ความไม่สบายใจ หรือความตึงเครียดและต้องหาทางเพื่อปรับตัวให้ได้ มิฉะนั้นความต้องการจะยังคงรุมเร้าให้จิตใจมีแต่ความทุกข์และเกิดปัญหาทางสุขภาพจิตและทางพฤติกรรมตามมาได้ (12)

แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนสาธิต(44)

เมื่อเอ่ยคำว่า “โรงเรียนสาธิต” คนส่วนใหญ่ จะนึกถึงโรงเรียนที่ ดี เด่น ดัง เพราะภาพของโรงเรียนสาธิต จะเป็นโรงเรียนที่ทันสมัย มีเทคโนโลยีใหม่ ๆ มีวิธีการสอนที่ล้ำหน้า มีอาคารเรียนที่สมบูรณ์แบบ มีผู้บริหารที่เป็นนักการศึกษา นักวิชาการ มีคณาจารย์ที่มีประสิทธิภาพและรอบรู้ในหลาย ๆ ด้าน สอนโดยใช้หลักจิตวิทยาจนสามารถแก้ปัญหาให้นักเรียนที่มีความซับซ้อนใจ และมีความสามารถในการสอนจนทำให้นักเรียนทุกคนเรียนเก่ง และเป็นผู้นำของสังคมได้ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้โรงเรียนสาธิตได้รับความคาดหวังจากสังคมว่า เป็นโรงเรียนที่จะต้องมีความพร้อมในทุกด้าน เป็นโรงเรียนในอุดมคติที่หลาย ๆ คนมีความปรารถนาจะให้ลูกหลายของตนมีโอกาสได้เรียน

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียนสาธิต

โรงเรียนสาธิตนอกจากจะตั้งขึ้นเพื่อจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนแล้ว ยังมีบทบาทควบคู่ไปกับการฝึกหัดครู โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เป็นหน่วยปฏิบัติการ หรือห้องทดลองในด้านวิชาการ ของคณะครุศาสตร์ หรือศึกษาศาสตร์
2. เป็นสถานศึกษา วิจัย ทดลอง ค้นคว้าหาความรู้และแนวปฏิบัติที่จะปรับปรุงวิชาการศึกษา
3. เป็นแหล่งวิทยาการทางการจัดและดำเนินการศึกษาตลอดจนการเรียนการสอนในระดับต่าง ๆ รวมทั้งการสาธิตและเผยแพร่ผลงานการทดลองวิจัยทางการศึกษาให้กับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับวงการศึกษาและชุมชน

4. เป็นที่ให้การศึกษาระดับอุดมศึกษาและอบรมกุลบุตร กุลธิดา ตามระดับความสามารถสติปัญญา ความถนัด และความสนใจอันจะส่งเสริมให้มีพื้นฐานของการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีในสังคมและชาติสืบต่อไป

ดังนั้น หากพิจารณาจากวัตถุประสงค์การจัดตั้ง จะเห็นได้ว่าโรงเรียนสาธิตมีลักษณะเฉพาะอย่างบางประการ ซึ่งแตกต่างจากโรงเรียนอื่นดังนี้

1. ทรัพยากรบุคคล

1.1 ครูในโรงเรียนสาธิตนอกจากจะต้องทำหน้าที่สอนนักเรียนในโรงเรียนแล้ว ยังต้องทำหน้าที่เป็นผู้ฝึกสอนให้แก่นิสิต นักศึกษาสถาบัน ทั้งในภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ซึ่งครูในโรงเรียนสาธิตจะต้องสำนึกในความรับผิดชอบของตนที่มีต่อนักเรียน และงานฝึกหัดครู ครูจึงต้องเป็นผู้ตื่นตัวในด้านการค้นคว้าความรู้ ทำการทดลองวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนตลอดเวลา

1.2 ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีความพร้อมทั้งด้านการศึกษาและเศรษฐกิจ และมีความรู้สึกที่โรงเรียนสาธิตเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ และจะต้องมีการทดลอง การวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนด้านต่าง ๆ อยู่เสมอ เมื่อผู้ปกครองเข้าใจจุดมุ่งหมายนี้ ก็จะเต็มใจให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ การสนับสนุนด้านการเงิน จึงช่วยเอื้ออำนวยให้การเรียนการสอนมีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3 นักเรียน เมื่อก้าวถึง “นักเรียนสาธิต” ไม่ว่าจะป็นสาธิตใดก็ย่อมมีลักษณะเฉพาะดังนี้

- ความเป็นผู้นำและความเป็นตัวของตัวเอง มีความเชื่อมั่นในตัวเองค่อนข้างสูง ชอบแสดงความคิดเห็น กล้าพูด กล้าทำ

- ทำตัวตามสบาย จึงทำให้อุณหภูมิของจิตใจความทะเยอทะยานในการวางแผนชีวิต เช่น ไม่ค่อยมีการแข่งขันกันในการศึกษา เนื่องจากนักเรียนสาธิตส่วนใหญ่เรียนด้วยกันมาตั้งแต่เด็ก ๆ มีความสนิทสนมกันมาก ผู้ปกครองและครูของนักเรียนก็มีความสนิทสนมกันเหมือนญาติ เมื่อมีความรู้สึกเช่นนี้ก็ไม่มีความรู้สึกต้องแข่งขันกัน จึงทำให้นักเรียนสาธิตมีความสุข สดชื่น ร่าเริง แจ่มใสอยู่เสมอ

- มนุษย์สัมพันธ์ดี ช่างพูด ช่างเจรจา ใจกว้างยอมรับความสามารถของเพศตรงข้าม เป็นเพราะนักเรียนสาธิตส่วนใหญ่มาจากพื้นฐานเศรษฐกิจระดับปานกลาง หรือค่อนข้างสูง ซึ่งมีความเป็นอยู่ระดับใกล้เคียงกัน มีการเรียนในระบบสหศึกษา มีการจัดชั้นเรียนคณะนักเรียนทุกชั้นปี ทำให้ได้มีโอกาสรู้จักและปรับตัวกับเพื่อนร่วมรุ่น มีการจัดกิจกรรมเสริม

หลักสูตรที่ต้องทำงานร่วมกันระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้องเสมอ จึงทำให้นักเรียนมีความรักพวกพ้อง และมีความสามารถพิเศษที่หลากหลายจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ

- มีความรอบรู้กว้างขวาง เนื่องจากโรงเรียนสาธิตส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกับมหาวิทยาลัยที่สังกัดอยู่ นักเรียนจึงมีความสะดวกที่จะค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ เพิ่มเติมได้มาก

2. บรรยากาศและสภาพแวดล้อม ในโรงเรียนสาธิต ครูและนักเรียนมีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการบริหาร วางแผนงาน คิดค้นคว้าและดำเนินการทดลองต่าง ๆ โดยทางโรงเรียนพร้อมที่จะเอื้อความสะดวกต่าง ๆ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ กำลังคน กำลังเงิน ซึ่งทำให้บรรยากาศในการทำงานทางวิชาการของโรงเรียนมีลักษณะท้าทาย น่าเรียน น่าสอน

3. หลักสูตร ใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นแนวทางโดยเน้นปรัชญาพื้นฐานทางจิตวิทยาการศึกษาและพัฒนาการ และพื้นฐานทางสังคมของประเทศ คือ เน้นความสำคัญของตัวเด็กพร้อมกับการพัฒนาการด้านอื่น ๆ ดังนั้นการให้การศึกษา จึงเป็นไปเพื่อสร้างคุณลักษณะของนักเรียนให้เป็นผู้สามารถดำรงชีวิตที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดยสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุผล และการแก้ปัญหานั้นเป็นไปเพื่อความสงบสุขของตนเองส่วนรวม อันรวมถึงคุณธรรม ค่านิยม ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมประชาธิปไตยยอมรับ

แรงจูงใจ – แรงจูงใจในการเรียน

ความหมายของแรงจูงใจ

คำว่า แรงจูงใจ (Motivation) มาจากคำว่า Movere หมายถึง การเคลื่อนที่นักจิตวิทยาบางคนได้ให้ความหมายของแรงจูงใจไว้ในแง่มุมที่น่าสนใจ เช่น

Young ให้ความหมายของการจูงใจว่า “เป็นกระบวนการของการกระตุ้นให้เกิดการกระทำสนับสนุนความก้าวหน้าของกิจกรรมที่กระทำและกำหนดแบบแผนของกิจกรรมที่กระทำ”

Maire อ้างใน พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (19) กล่าวว่า “การจูงใจเป็นกระบวนการซึ่งการแสดงออกของพฤติกรรมได้รับอิทธิพลจากจุดมุ่งหมายที่พฤติกรรมนั้นมุ่งไปสู่”

Atkinson อ้างใน จิราภรณ์ กุณสิทธิ์ (20) กล่าวว่า แรงจูงใจคือ สภาพที่แฝงอยู่ในตัวบุคคลจนกว่าจะถูกกระตุ้นจากตัวชี้แนะในสภาพแวดล้อม (Situation cues) ทำให้เขาเกิดความคาดหวังขึ้น บุคคลจึงประเมินการกระทำของเขากับมาตรฐานความเป็นเลิศ และผลการกระทำของเขาจะออกมาว่าเขาประสบความสำเร็จหรือประสบความสำเร็จล้มเหลว ดังนั้น ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จไม่ได้ขึ้นอยู่กับทุกสถานการณ์ แต่จะเกิดในสถานการณ์ที่รับรู้ว่าการกระทำ

จะถูกนำไปเปรียบเทียบกับมาตรฐานอันดีเลิศบางอย่าง ซึ่งจะไปกระตุ้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้ ออกมาในการกระทำ นอกจากนี้ แอทดินสัน ยังเสนอว่า ความคาดหวังของบุคคลจะเป็นสิ่งที่ กระตุ้นให้บุคคลนั้นทำงานตามเป้าหมาย และทำให้บุคคลประสบความสำเร็จ หรือล้มเหลวใน งานนั้น หากบุคคลมีความคาดหวังสูงจะทำให้ความตั้งใจในการทำงานเพิ่มสูงขึ้นด้วย

ทฤษฎีแรงจูงใจ

ทฤษฎีแรงจูงใจที่นักจิตวิทยาใช้อธิบายพฤติกรรมในปัจจุบัน 3 ทฤษฎี คือ ทฤษฎี พฤติกรรมนิยม พฤติกรรมมนุษยนิยม และทฤษฎีพุทธิปัญญานิยม ทั้ง 3 ทฤษฎีมีบทบาท สำคัญในการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ แต่เนื่องจากพฤติกรรมของมนุษย์ค่อนข้าง ซับซ้อน จึงไม่มีทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งอธิบายพฤติกรรมได้ทุกอย่าง จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ทั้ง 3 ทฤษฎี

ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

นักจิตวิทยาพฤติกรรมนิยมได้สร้างทฤษฎีแรงขับ (Drives) โดยถือหลักของความสมดุล (Homeostasis) ที่กล่าวว่าโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์เราแสวงหา สถานภาพสมดุลอยู่เสมอ หรือมี ความโน้มเอียงที่จะรักษาความคงตัวภายใน เช่น เวลาหิวน้ำตาลในเลือดจะลดลงทำให้มนุษย์หา อาหารรับประทาน ความหิวเป็นแรงขับให้เกิดพฤติกรรม ทฤษฎีนี้ Hall ให้ชื่อว่าทฤษฎีลดแรงขับ (Drive Reduction Theory)

Hall & Miller อ้างใน สุรางค์ โค้วตระกูล (8) ได้แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจทางสรีระ (Physiological Motives) แรงจูงใจประเภทนี้ประกอบด้วย ความหิว ความกระหาย และความต้องการทางเพศ

2. แรงจูงใจทางจิตวิทยา (Psychological Motives) ซึ่งเป็นแรงจูงใจที่เกิดอาการ เรียนรู้ ตัวอย่างเช่น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจที่อยากจะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เป็นต้น

Murray อ้างใน สุรางค์ โค้วตระกูล (8) ได้สร้างทฤษฎีความต้องการโดยถือว่าความ ต้องการเป็นพื้นฐานที่ทำให้เกิดแรงขับหรือแรงจูงใจ ซึ่งเป็นผลให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมไปใน ทิศทางที่จะนำไปสู่เป้าหมาย (goal) Murray ได้ทำการศึกษาความต้องการทางจิตวิทยาของ บุคคลปกติกลุ่มหนึ่ง และได้แบ่งความต้องการออกเป็น 20 ชนิด ความต้องการของ Murray ที่ ยังคงใช้อยู่ในปัจจุบัน มี 7 ชนิด ดังต่อไปนี้

1. ความต้องการใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement)
2. ความต้องการที่จะมีความสัมพันธ์กับคนอื่น (Affiliation)

3. ความต้องการ ความก้าวร้าว (Aggression)
4. ความต้องการที่จะเป็นตนของตนเอง (Autonomy)
5. ความต้องการที่จะมีอิทธิพลหรือบังคับผู้อื่น (Dominance)
6. ความต้องการที่แสดงออกเป็นเป้าแห่งสายตาคน (Exhibition)
7. ความต้องการที่จะเป็นผู้ปกป้องคุ้มครองรักษาผู้อื่น (Nurturance)

ทฤษฎีมนุษยนิยมของมาสโลว์

Maslow ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ลำดับชั้น ดังต่อไปนี้

1. ความต้องการทางสรีระ (Physiological Needs) หมายถึง ความต้องการทางพื้นฐานของร่างกาย เช่น ความหิว ความกระหาย ความต้องการทางเพศ และการพักผ่อน ความต้องการเหล่านี้เป็นความต้องการที่จำเป็นสำหรับมีชีวิตอยู่ มนุษย์ทุกคนมีความต้องการทางสรีระอยู่เสมอ ถ้าอยู่ในสภาพที่ขาดจะกระตุ้นให้มนุษย์มีกิจกรรมที่จะสนองความต้องการ
2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย หรือสวัสดิภาพ (Safety Needs) หมายถึง ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เป็นอิสระจากความกลัว การขู่เข็ญ บังคับ จากผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม เป็นความต้องการที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครองกันความต้องการประเภทนี้เริ่มตั้งแต่วัยทารกจนถึงวัยชรา
3. ความต้องการความรักและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม (Love and Belonging Needs) มนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาที่จะเป็นที่รักของผู้อื่น และต้องการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม
4. ความต้องการที่จะรู้สึกว่ามีค่า (Esteem Needs) ความต้องการนี้ประกอบด้วย ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ ต้องการให้ผู้อื่นเห็นว่าตนมีความสามารถ มีคุณค่า และมีเกียรติ ต้องการได้รับความยกย่องนับถือจากผู้อื่น ผู้ที่ไม่สมปรารถนาในขั้นนี้ จะรู้สึกว่าตนไม่มีความสามารถมีปมด้อยและมองโลกในแง่ร้าย
5. ความต้องการที่จะรู้จักตนเอง ตามสภาพที่แท้จริงและพัฒนาตามศักยภาพของตน (Need for Self Actualization) เป็นความต้องการที่จะรู้จักตนเองตามสภาพที่แท้จริง กล่าวที่จะตัดสินใจเลือกทางเดินของชีวิต รู้จักค่านิยมของตนเอง มีความจริงใจต่อตนเอง ปรารถนาที่จะเป็นคนที่ดีที่สุดที่สามารถจะทำได้ ทั้งทางด้านสติปัญญา ทักษะ และอารมณ์ความรู้สึก ยอมรับตนเองทั้งส่วนดี และส่วนเสีย

ในการจัดลำดับชั้นความต้องการทั้ง 5 ชั้น เรียงลำดับจากชั้นต่ำไปสู่ชั้นสูง เมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้วจึงจะมีการพัฒนาไปสู่ความต้องการชั้นต่อไปได้ (8)

ทฤษฎีพุทธิปัญญานิยม

ทฤษฎีพุทธิปัญญานิยมเชื่อว่า กระบวนการรู้คิดมีส่วนทำให้เกิดพฤติกรรมที่มีเป้าหมาย เน้นความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม และความรู้ ความเข้าใจ ซึ่งอธิบายได้โดยรูปแบบต่อไปนี้

สิ่งเร้า ---> ความรู้สึก ---> พฤติกรรม

ทฤษฎีพุทธิปัญญาที่นิยมใช้กันในปัจจุบันนี้คือ ทฤษฎีการอ้างสาเหตุ (Attribution Theory) ของ ไวเยเนอร์ ซึ่งมีพื้นฐานความคิดว่า มนุษย์มักจะมีความอยากรู้และเข้าใจ ซึ่งเป็นต้นเหตุของการเกิดพฤติกรรมหลักการพื้นฐาน 3 ประการ ของทฤษฎีอ้างสาเหตุ คือ

1. ทุกคนต้องการสาเหตุของพฤติกรรม โดยเฉพาะในกรณีที่พฤติกรรมนั้นสำคัญต่อตน
2. การอ้างสาเหตุไม่ได้เป็นการสุ่มแต่มีเหตุผล
3. สาเหตุที่แต่ละคนอ้างมีผลต่อพฤติกรรมของแต่ละคน (8)

ประเภทของแรงจูงใจ

เราสามารถจำแนกแรงจูงใจ ออกได้เป็น 3 ประเภทคือ

1. แรงจูงใจเพื่อความอยู่รอด (Survival Motives) เป็นแรงจูงใจที่ช่วยให้คนเราสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ แรงจูงใจชนิดนี้มักสัมพันธ์กับสิ่งเบื้องต้นที่คนเราต้องการในชีวิต เช่น อาหาร น้ำ อากาศ การขับถ่าย เป็นต้น
2. แรงจูงใจทางสังคม (Social Motives) เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ในสังคม อาจได้รับอิทธิพลโดยตรงจากสิ่งเร้าที่เป็นบุคคลหรือจากวัตถุที่มองเห็นได้ จับต้องได้ หรือมาจากภาวะทางสังคมที่มองไม่เห็นได้เช่น การมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น การเป็นผู้นำ การสร้างมิตร เป็นต้น
3. แรงจูงใจเกี่ยวกับตนเอง (Self Motives) แรงจูงใจชนิดนี้ค่อนข้างจะซับซ้อน และเป็นสิ่งผลักดันให้คนเราพยายามปรับตัวในทางที่ดีขึ้น เช่น แรงจูงใจเกี่ยวกับความสำเร็จในหน้าที่การงาน หรือความสำเร็จในชีวิต และแรงจูงใจในการเรียน เป็นต้น

ความสำคัญของแรงจูงใจในการเรียน

สุชา จันทรโสม (10) กล่าวว่าแรงจูงใจเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลเกิดพลังที่จะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ อันจะทำให้เกิดการที่กระทำหรือไม่กระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด และทำให้เกิดความ

พร้อมในการเรียนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้แรงจูงใจยังทำให้บุคคลหรือผู้เรียนสามารถไปสู่จุดหมายปลายทางที่พวกเขาคาดหวังได้

ชัยนาถ นาคบุปผา(อ้างในสมพร พรหมจรรย์)(3) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแรงจูงใจว่าเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนและการทำงานของบุคคลเป็นอย่างมาก หากผู้เรียนหรือผู้ทำงานได้รับแรงจูงใจในระดับสูง ย่อมทำให้พวกเขาตั้งใจเรียน หรือตั้งใจทำงานอย่างเต็มความสามารถโดยไม่ย่อท้อ

ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของ บลูม กล่าวว่า ความสามารถด้านพุทธิปัญญาพิสัย (Cognitive) คือ ความรู้ที่จำเป็นก่อนการเรียน คุณลักษณะด้านจิตพิสัย (Affective) คือ แรงจูงใจในการเรียน คุณภาพด้านการสอนจะเป็นตัวกำหนดผลการเรียนอันได้แก่ ระดับและประเภทของผลสัมฤทธิ์ อัตรการเรียนรู้และผลทางด้านจิตพิสัย

สุรางค์ ไคว้ตระกูล (6) กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเรียนรู้ และสัมฤทธิ์ผลในการเรียนของนักเรียน นอกจากนี้จะขึ้นกับความสามารถแล้วยังขึ้นกับแรงจูงใจนักเรียนที่มีความสามารถสูง แต่ขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ก็จะเกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนต่ำ

แรงจูงใจในการเรียน หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในการเรียน ประกอบด้วย

- ความทะเยอทะยานทางการเรียน ได้แก่ ความไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มุ่งมั่นในสิ่งที่ต้องการให้ได้มีความคาดหวังอย่างสูงที่จะประสบผลสำเร็จทางการเรียน
- การพึ่งตนเองทางการเรียน ได้แก่ การค้นคว้าบทเรียนเพิ่มเติมด้วยตนเอง ทบทวนตำราด้วยตนเองอยู่เสมอ ทำงานหรือการบ้านที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเอง โดยไม่ลอกคนอื่นหรือให้คนอื่นทำ
- ความกระตือรือร้นทางการเรียน ได้แก่ การตั้งใจเรียน ถามผู้รู้เมื่อมีข้อสงสัยทางการเรียน ทำงานทันทีเมื่อได้รับมอบหมาย ไม่ผัดวันประกันพรุ่ง สนใจในสิ่งที่ศึกษาอยู่ สนุกในการเรียน
- การวางแผนการเรียน ได้แก่ การวางแผนเป้าหมายในการเรียน การเตรียมอุปกรณ์ การเรียนให้พร้อมก่อนเรียน การวางแผนการทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีระบบ โดยไม่ทำงานหลายอย่างในเวลาเดียวกัน
- ความรับผิดชอบในการเรียน ได้แก่ ความสามารถในการทำงานให้เสร็จในเวลาอันสั้นตามเวลาที่กำหนด โดยไม่ต้องมีผู้อื่นคอยบอกให้ทำปฏิบัติหน้าที่ของตนเองในการเรียนอย่างเคร่งครัด กล้ารับผิดชอบในผลงานของตน แม้ถูกรบกวนในขณะที่ทำงาน ก็สามารถทำงานนั้นได้สำเร็จได้

การสร้างแรงจูงใจในการเรียน

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา(19) ได้กล่าวถึงวิธีการสร้างแรงจูงใจในการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. ควรศึกษาความต้องการของเด็กแต่ละวัย และจัดเนื้อหาวิชาให้สนองความต้องการของเด็ก เนื้อหาที่สอนควรเกี่ยวข้องกับชีวิตจริง และมีความหมายสำหรับเด็ก
2. ก่อนเริ่มเข้าสู่บทเรียนควรมีวิธีการนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อดึงความสนใจ และบอกให้เด็กทราบถึงจุดมุ่งหมายของบทเรียน
3. ควรแนะนำให้เด็กเริ่มหัดวางแผนเป้าหมายในการเรียนสำหรับตนเอง เพราะคนที่เรียนหรือทำงานอย่างมีเป้าหมาย จะกระทำด้วยความตั้งใจ
4. บรรยากาศในการเรียนการสอนควรมีการไต่ถาม มีการอภิปรายและทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่มย่อย เพื่อให้เด็กเกิดความกระตือรือร้น มีการรับฟังและทำความเข้าใจ ตลอดถึงมีการยอมรับซึ่งกันและกัน
5. ใช้วิธีการเสริมแรงตามความเหมาะสมตามความจำเป็น เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา และบางครั้งอาจลบพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ทั้งนี้เพราะรางวัล คำชมเชย การยิ้ม การพยักหน้า การให้ความเอาใจใส่ นับว่าเป็นตัวเสริมแรงที่มีอิทธิพลต่อเด็กเป็นอย่างมาก
6. ให้การทดสอบ การทดสอบจะเป็นเครื่องมือกระตุ้นให้เด็กเอาใจใส่ต่อบทเรียน และมีความตื่นตัวในการเรียนอยู่ตลอดเวลา
7. ให้ทราบผลการทดสอบอย่างทันท่วงที การให้เด็กทราบผลการทดสอบอย่างทันท่วงทีว่าสิ่งที่ตนได้เรียนรู้นั้นมีความเข้าใจถ่องแท้เพียงใด มีสิ่งใดที่จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไข ซึ่งวิธีการนี้จะทำให้เด็กเอาใจใส่ติดตามเนื้อหาวิชาอยู่ตลอดเวลา
8. การพานักเรียนออกไปทัศนศึกษา หรือการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ จะเป็นแนวทางหนึ่งที่กระตุ้นความสนใจได้เป็นอย่างดี
9. การสอนหรือการมอบหมายกิจกรรม ให้เด็กปฏิบัติและติดตามผลจนเด็กทำงานนั้นสำเร็จ นับว่าเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับการเรียนการสอน เพราะความสำเร็จที่เกิดขึ้นกับเด็กในครั้งหนึ่งจะเป็นแรงกระตุ้นให้เด็กเกิดกำลังใจที่จะเรียนรู้ในคราวต่อไป(19)

สุรางค์ โค้วตระกูล(8) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูเกี่ยวกับการส่งเสริมแรงจูงใจของนักเรียนว่าอาจแบ่งออกเป็น 3 อย่าง ดังต่อไปนี้

1. การปรับปรุงวิธีสอนของครูโดยตรง
2. ทำงานร่วมกับนักเรียน เพื่อช่วยส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียนรู้

3. ทำงานร่วมกับผู้ปกครอง เพื่อช่วยเสริมแรงจูงใจในการเรียนรู้

1. การปรับปรุงวิธีสอนของครูโดยตรง

วิธีการที่นักจิตวิทยาการศึกษา เชื่อว่าเป็นการช่วยส่งเสริมแรงจูงใจของนักเรียน มีดังนี้

- 1.1 ครูควรจัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศที่ทำทลายความอึดอัดยากเย็นของนักเรียน
- 1.2 บอกวัตถุประสงค์เฉพาะของบทเรียนให้นักเรียนทราบ
- 1.3 พยายามให้งานแก่นักเรียนตามความสามารถ และให้โอกาสนักเรียนทุกคนมีประสบการณ์เกี่ยวกับความสำเร็จในการเรียนรู้
- 1.4 พยายามให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียน และแนะนำให้นักเรียนใช้ข้อมูลย้อนกลับช่วยปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น
- 1.5 พยายามพบนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อช่วยนักเรียนวิเคราะห์สาเหตุความสำเร็จหรือไม่สำเร็จของนักเรียน
- 1.6 ใช้หลักการในการอบรมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ช่วยเหลือนักเรียน
- 1.7 บรรยากาศของห้องเรียนต้องปราศจากการขู่เข็ญ หรือต้องเป็นบรรยากาศที่นักเรียนให้ความไว้วางใจในครูว่าเป็นผู้คอยเอื้อการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่เสมอ
- 1.8 ใช้หลักการสอนของนักจิตวิทยา มานุษยวิทยา มาสโลว์ ที่กล่าวว่า “นักเรียนจะเรียนรู้ก็ต่อเมื่อต้องการพื้นฐานที่ต้องการสมปรารถนา
- 1.9 ครูจะต้องเป็นผู้ที่เป็นตัวแบบในการแสดงความกระตือรือร้นในเวลาการสอน

2. ทำงานร่วมกับนักเรียน เพื่อช่วยส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียนรู้

จากการศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์พบว่า ลักษณะหนึ่งของผู้มีที่แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง คือความรับผิดชอบในงานที่ตนทำ นักเรียนส่วนมากต้องการความช่วยเหลือจากครูในการสนับสนุนให้รับผิดชอบในงานที่ตนทำ ซึ่งอาจทำได้ดังต่อไปนี้

- 2.1 ช่วยนักเรียนในการตั้งวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ
- 2.2 ช่วยนักเรียนให้รู้จักวางแผนในการทำงานทั้งระยะสั้นและระยะยาว
- 2.3 ช่วยนักเรียนให้รู้จักประเมินผลของงานที่ทำ และนำข้อมูลย้อนกลับมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้น
- 2.4 ช่วยนักเรียนในการวิเคราะห์สาเหตุของความสำเร็จหรือไม่สำเร็จ
- 2.5 ช่วยให้นักเรียนเห็นคุณค่าของความพยายามในการทำงาน

2.6 ช่วยนักเรียนให้ค้นพบความสามารถพิเศษของตนในวิชาต่าง ๆ เช่น ความสามารถทางภาษา คณิตศาสตร์ และช่วยนักเรียนให้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้วิชานั้น ๆ

2.7 ชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคลเกี่ยวกับการตั้งมาตรฐานความเป็นเลิศให้ใกล้เคียงกับระดับความสามารถของตน นักเรียนบางคนอาจตั้งสมมติฐานความเป็นเลิศในการทำคะแนนสูงสุด บางคนตั้งมาตรฐานความเป็นเลิศให้ได้คะแนนสูงกว่าปานกลาง เป็นต้น

2.8 ช่วยนักเรียนจัดเวลาทำการบ้านดูหนังสือที่บ้านและการเตรียมตัวสำหรับสอบ

3. ทำงานร่วมกับผู้ปกครอง เพื่อช่วยเสริมแรงจูงใจในการเรียนรู้

จากการศึกษาสัมฤทธิ์ผลในการเรียนรู้ของนักเรียน โดยมหาวิทยาลัยจอห์นฮอปคินส์ พบว่า ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญมาก ผู้ปกครองที่เอาใจใส่ในการทำการบ้านของนักเรียนและสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนในโรงเรียน ฉะนั้นการทำงานร่วมกับผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียนรู้จึงสำคัญมาก ในกรณีนี้ ครูอาจจะใช้วิธีต่อไปนี้

3.1 ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมาพบ และแจ้งให้ผู้ปกครองทราบถึงความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียน ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองให้ช่วยส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักเรียน

3.2 วางแผนร่วมกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการใช้เวลาของนักเรียนเวลาอยู่บ้านให้เป็นประโยชน์

3.3 ขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง เกี่ยวกับการทำงานของนักเรียนให้ผู้ปกครองช่วยดูว่านักเรียนจะต้องทำการบ้านให้เสร็จ ในกรณีที่นักเรียนมีปัญหาควรจะช่วยสอน หรือหากครูมาสอนพิเศษเพื่อให้นักเรียนจะได้ไม่เรียนล้าหลังเพื่อนหรือขาดความสนใจ

3.4 ในกรณีที่ผู้ปกครองจะต้องให้นักเรียนช่วยทำงานบ้าน ครูควรอธิบายให้ผู้ปกครองทราบถึงความจำเป็นที่นักเรียนจะต้องมีเวลาทำการบ้าน

3.5 สนับสนุนให้ผู้ปกครองร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน (8)

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียน

หมายถึง สิ่งที่มีผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ลักษณะเฉพาะของนักเรียนและสภาพโดยทั่วไปของนักเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- เพศ หมายถึง เพศหญิง หรือเพศชาย ของนักเรียน

อเนกกุล ศรีแสง(3) กล่าวว่า ความแตกต่างระหว่างเพศ เป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้คนเรามีความแตกต่างกันในเรื่องการเรียนรู้

สมพร พรหมจรรย์ (3) พบว่า เพศและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมักเป็นเด็กมีความรับผิดชอบ ทะเยอทะยาน กระตือรือร้น รู้จักพึ่งตนเองและรู้จักการวางแผนทางการเรียนที่ดี นอกจากนี้ในสังคมไทย มีความคาดหวังในบทบาทของเพศชายและเพศหญิงต่างกัน

Borhan(21) ศึกษาภาพลักษณ์แห่งตนของวัยรุ่นชาวมาเลเซีย กับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา โดยใช้แบบวัดภาพลักษณ์แห่งตนของออฟเฟอร์ พบว่าภาพลักษณ์แห่งตนมีความสัมพันธ์กับผลสำเร็จทางการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญและพบว่าโดยภาพรวมแล้ว เด็กวัยรุ่นผู้ชายมีภาพลักษณ์แห่งตนดีกว่าผู้หญิง

เชลล์ อ่างโน ประกายทิพย์ พิชัย (22) ได้ศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็กในเกรด 5 และ 6 จำนวน 194 คน โดยใช้ข้อสอบชนิดรูปภาพของแมคเคลแลนด์เป็นเครื่องมือวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน

เมธี โพรพัฒน์(23) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจในใฝ่สัมพันธ์ และความซื่อสัตย์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัดในระดับประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 2 มัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 886 คน โดยใช้แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

- ภาวะสุขภาพ

จากการศึกษาของ Borhan พบว่า ภาพลักษณ์แห่งตนของวัยรุ่นมีผลต่อความสำเร็จทางการศึกษา

Boeger A. และ Seiffge-Krenke I (24) ศึกษาเปรียบเทียบภาพลักษณ์ด้านร่างกายของวัยรุ่นที่มีสุขภาพดีกับวัยรุ่นที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังโรคเบาหวาน พบว่า กลุ่มที่มีอาการเจ็บป่วยเรื้อรังมีภาพลักษณ์ทางด้านร่างกายที่ไม่ดี

ณภัทร อังคะสุวพลา (9) ศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสุขภาพต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยภาพลักษณ์แห่งตน

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.01$ โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสุขภาพแข็งแรง มีคะแนนเฉลี่ยภาพลักษณ์แห่งตนสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เจ็บป่วยเรื้อรังเล็กน้อยอยู่เสมอและกลุ่มตัวอย่างที่มีโรคประจำตัว หรือเจ็บป่วยเรื้อรัง เมื่อทดสอบค่าความแตกต่างรายคู่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสุขภาพแข็งแรง มีคะแนนเฉลี่ยภาพลักษณ์แห่งตนสูงที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีโรคประจำตัวหรือเจ็บป่วยเรื้อรัง มีคะแนนเฉลี่ยภาพลักษณ์แห่งตนต่ำที่สุด

- ระดับการศึกษา

เมธี โพธิพัฒน์ (23) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ และความซื่อสัตย์ ของนักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 2 มัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกัน มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กุลวรรณ วิทยาวงศ์รุจิ (39) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการปรับตัว ในกรุงเทพมหานคร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย จำนวน 499 คน จากโรงเรียน 18 แห่ง พบว่า ระดับชั้นเรียนต่างกัน การปรับตัวจะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักเรียนจะมีการปรับตัวดีขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และเมื่ออยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จะดีขึ้น

- เจตคติต่อการเรียน

ความหมายของเจตคติ

สิ่งที่เป็นสิ่งที่โน้มน้าวพฤติกรรมของบุคคลคือ "Attitude" ซึ่งมาจากภาษาละตินว่า Aptus เดิมใช้คำว่า ทศนคติ ต่อมาเปลี่ยนเป็น "เจตคติ" ในปัจจุบันใช้คำว่า "เจตคติ" (2)

พจนานุกรม ฉบับบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525(25) ให้คำจำกัดความหมายของเจตคติคือ ท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

สุรางค์ โค้วตระกูล (8) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความโน้มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสนองต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้า ซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งคน วัตถุสิ่งของหรือความคิด (ideas) เจตคติอาจจะเป็นบวกหรือลบ ถ้าบุคคลมีเจตคติบวกต่อสิ่งใดก็จะมีพฤติกรรมที่จะเผชิญกับสิ่งนั้น ถ้ามีเจตคติลบ ก็จะมีหลีกเลี่ยง เจตคติเป็นสิ่งที่จะเรียนรู้และเป็นการแสดงออกของค่านิยมและความเชื่อของบุคคล

บุญชลี คำชาย (26) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดที่บุคคลมีต่อวัตถุ เหตุการณ์หรือบุคคลอื่น ๆ ซึ่งอยู่ล้อมรอบตัวเราต่าง ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือทางคัดค้านก็ได้

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (22) กล่าวว่า เจตคติหรือทัศนคติ เป็นความรู้สึกเชื่อ ศรัทธา ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด จนเกิดความพร้อมที่จะแสดงการกระทำออกมา ซึ่งอาจจะเป็นไปในทิศทางดีหรือไม่ดีก็ได้ เจตคดียังไม่เป็นพฤติกรรมแต่เป็นตัวการที่จะทำให้เกิดพฤติกรรม ดังนั้นเจตคติจึงเป็นคุณลักษณะของความรู้สึกที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในใจ

จากความหมายของเจตคติข้างต้น สรุปได้ว่า เจตคติหมายถึง ความรู้สึกเชื่อหรือศรัทธาของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันเป็นผลมาจากประสบการณ์และการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้น ซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้งทางบวก ทางลบ หรือเป็นกลาง (2)

ลักษณะของเจตคติ

ซอร์และไรท์ อ่างใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (27) ได้รวบรวมลักษณะทั่วไปหรือมิติของเจตคติจากแนวความคิดของนักจิตวิทยาหลายคน ส่วนใหญ่แล้วมองเจตคติมีลักษณะดังนี้

1. เจตคติขึ้นอยู่กับการประเมินมโนภาพของเจตคติ แล้วเกิดเป็นพฤติกรรมแรงจูงใจ เจตคติเป็นเพียงความรู้สึกโน้มเอียงจากการประเมินยังไม่ใช่พฤติกรรม ตัวเจตคติเองไม่ใช่แรงจูงใจ แต่เป็นตัวทำให้เกิดแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรม แต่ถ้าแสดงออกเป็นพฤติกรรมแล้วจะเป็นลักษณะ 4 กลุ่ม คือ Positive-approach ตัวอย่างเช่น ความเป็นเพื่อน ความรัก ฯลฯ Negative – approach ตัวอย่างเช่น การโจมตี ตำว่า ต่อสู้ ฯลฯ Negative – avoidance ตัวอย่างเช่น ความกลัว ความเกลียด ฯลฯ ประเภทนี้เป็นเจตคติที่ไม่ดีแบบไม่ยอมพบเห็นหน้า คืออยากหลีกเลี่ยงไปให้ไกลนั่นเอง และอีกกลุ่มหนึ่ง คือ Positive-avoidance เป็นลักษณะเจตคติดีทางบวกแต่ก็อยากหลบหนีหรือไม่รบกวน ตัวอย่างเช่น การปล่อยให้เขาอยู่เงียบ ๆ เมื่อเขามีทุกข์ เป็นต้น

2. เจตคติเปลี่ยนแปลงความเข้มข้นตามแนวของทิศทาง ตั้งแต่บวกจนถึงลบนั้น คือ เป็นการแสดงความรู้สึกว่าไปทางบวกมากหรือน้อย ไปทางลบมากหรือน้อย ความเข้มข้นศูนย์ก็คือไม่รู้สึกนั่นเอง หรือเป็นกลางระหว่างบวกกับลบ แต่จุดที่เป็นกลางนั้นเป็นปัญหาต่อการแปลผล เพราะตามธรรมชาติจะทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการตอบ (central error) บางคนไม่คิดอะไรมักจะชี้ตกลงตรงกลางก็มีมาก

3. เจตคติ เกิดจากการเรียนรู้มากกว่ามีมาเองแต่กำเนิด เจตคติ เกิดจากการเรียนรู้สิ่งที่ปฏิสัมพันธ์รอบตัวเรา ซึ่งเป็นเป้าเจตคติทั้งหลาย ถ้าเรารู้ว่าสิ่งนั้นมีคุณค่าก็จะเกิดเจตคติทางดี ถ้าเรารู้ว่าสิ่งนั้นไม่มีคุณค่าก็จะเกิดเจตคติไม่ดี สิ่งใดเราไม่เคยรู้จักไม่เคยเรียนรู้เลยจะไม่เกิดเจตคติ เพราะไม่ได้ศึกษารายละเอียดของสิ่งนั้น การเรียนรู้เป้าเจตคติอาจผ่านตัวจริงหรือผ่านสื่อทั้งหลายที่มีต่อเป้าเจตคติตัวจริงก็ได้

4. เจตคติขึ้นอยู่กับเป้าเจตคติหรือกลุ่มสิ่งเร้าเฉพาะอย่าง สิ่งเร้าทั้งหลายอาจเป็นคน สัตว์ สิ่งของ สถาบัน มโนภาพ อุดมการณ์ อาชีพหรือสิ่งอื่น ๆ ก็ได้ เจตคติจะมีลักษณะเป็นอย่างไรจึงขึ้นอยู่กับเป้าเจตคติที่ได้สัมผัสเรียนรู้มามากน้อยแตกต่างกันเป็นสำคัญ เป้าเจตคติที่มีลักษณะเป็นกลุ่มใกล้เคียงกัน จะมีเจตคติแตกต่างจากเป้าเจตคติที่มีลักษณะของกลุ่มแตกต่างกันมาก

5. เจตคติมีลักษณะมั่นคงและทนทานเปลี่ยนแปลงยาก นั่นคือ ถ้าเป็นเจตคติจริง ๆ แล้ว การเปลี่ยนแปลงจะช้าและทำได้ยาก เช่น เราชักใคร่คนหนึ่ง เมื่อรักแล้วก็ยังรักอยู่ไม่ว่าใครจะให้ข้อมูลไม่ดีอย่างไรหรือแม้แต่คนที่เรารักมีความผิดพลาดเรื่องใด เรายังรักอยู่ แต่ถ้าพฤติกรรมของคนที่เรารักเบี่ยงเบนบ่อย ๆ นาน ๆ เข้า เจตคติก็เปลี่ยนแปลงจากรักไปเป็นเกลียดได้

ส่วนแนวความคิดของเชกส์ อังโน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (27) มองคุณลักษณะของเจตคติแปรเปลี่ยนไป 5 ประการ ดังนี้

1. มีทิศทาง (Direction) เจตคติมีทิศทาง เพราะความรู้สึกที่มีต่อเป้าเจตคติเป็นบวกและลบ หรือชอบและไม่ชอบ กรณีวัดเจตคติต่อเป้าเจตคติชนิดหนึ่ง นักเขียนตอบว่าชอบ แปรว่าไปในทิศทางบวก ถ้าตอบว่าไม่ชอบแปลว่าไปในทิศทางลบ

2. มีความเข้มข้น (Intensity) เจตคติเป็นความรู้สึกต่อเนื่องตั้งแต่บวกถึงลบ เนื่องจากเจตคติเป็นความรู้สึกต่อเนื่อง ถ้าไปทางบวกก็จะมีแต่บวกน้อย ๆ จนถึงบวกมาก ๆ ถ้าลบก็จะมีตั้งแต่ลบมาก ๆ จนถึงลบน้อย ๆ ความมากน้อยของความรู้สึกนี้ก็คือ ความเข้มข้นนั่นเอง

3. มีการแผ่ซ่าน (Pervasiveness) เจตคติเป็นความรู้สึกที่ไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงกลุ่มหนึ่งไปสู่กลุ่มหนึ่งได้ เช่น กลุ่มเล็ก ๆ มีเจตคติไม่ดีต่อการสร้างเขื่อนเจตคติไม่ดีลักษณะนี้อาจแพร่กระจายไปสู่คนหมู่มากได้ ในที่สุดเจตคติที่ไม่ดีต่อการสร้างเขื่อนก็อาจลุกลามไปทั่วทั้งกลุ่มใหญ่ของประชากรเกิดการต่อต้านการสร้างเขื่อนได้

4. มีความคงเส้นคงวา(Consistency) เจตคติเป็นความรู้สึกไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงง่าย ๆ เป็นความรู้สึกค่อนข้างคงที่ เจตคติของบุคคลในระยะสั้น ๆ จะเหมือน ๆ เดิม เจตคติจึงมีลักษณะฝังแน่นตรึงในแบบใดแบบหนึ่งนานพอสมควร

5. มีความพร้อมที่จะแสดงออกเด่นชัด (Salience) หมายถึง ระดับขั้นของความเต็มใจหรือความพร้อมในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของเจตคติความจริง เป็นเรื่องของความตรงใจนั่นเอง การที่คนจะมีลักษณะนี้ของเจตคติต้องเป็นคนที่มีมองเห็นความเด่นความสำคัญ และความรอบรู้อย่างมากต่อเป้าเจตคติความประทับใจเด่นชัดนี้จะได้ เมื่อเจตคติแสดงออกมา

จากความหมายของเจตคติดังกล่าวข้างต้นต่อการเรียน จึงหมายถึง ความรู้สึกเอนเอียงทางจิตใจต่อการเรียน ซึ่งเป็นเครื่องทำนายพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนได้ การที่นักเรียนจะตั้งใจเรียนให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ นักเรียนจะต้องมีความชอบความสนใจ ตลอดจนมองเห็นประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนด้วย

- ความเชื่ออำนาจภายในตน

ความหมายของความเชื่ออำนาจภายในตน

Rotter อ้างใน อุษา ธนาบุญฤทธิ์ (41) ให้ความหมายของความเชื่ออำนาจภายในตนว่า หมายถึง ความเชื่อว่าการที่บุคคลจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในการทำสิ่งต่าง ๆ เกิดจากการกระทำหรือความสามารถของตนเอง และตนสามารถทำนายและควบคุมผลของการกระทำให้เป็นไปตามที่ต้องการได้อย่างมาก

Solomon and Oberlander อ้างใน จำรูญ เทียมธรรม (2) ได้ให้ความหมายของความเชื่ออำนาจภายในตนว่า เป็นความเชื่อและการรับรู้ผล ตลอดจนความต้องการควบคุมผลที่จะเกิด โดยพิจารณาว่าผลดังกล่าวเกิดจากทักษะความสามารถและความพยายามของตนเอง

Strickland อ้างใน จำรูญ เทียมธรรม (2) กล่าวว่า บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน หมายถึง บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน หมายถึง บุคคลที่มีความเชื่อว่าสิ่งต่าง ๆ ที่ตนได้รับเกิดจากการกระทำของตน ไม่ว่าจะในด้านดีหรือด้านร้ายก็ตาม

ศักดิ์ชัย นิรัญทวี(28) ได้ให้ความหมายของความเชื่ออำนาจภายในตนว่า หมายถึง การที่บุคคลเชื่อว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวต่าง ๆ เกิดจากการกระทำของตนเอง และตนเองสามารถควบคุมให้เป็นไปตามต้องการได้

บุษกร ดำคง (29) ได้ให้ความหมายของความเชื่ออำนาจในตนว่า หมายถึง ความเชื่อของบุคคลในเรื่องผลของการกระทำไม่ว่าจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลว ว่าเกิดขึ้นจากความสามารถและการกระทำของตน สามารถอธิบายผลของการกระทำที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง สมเหตุสมผล และสามารถควบคุมผลนั้นได้

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปความหมายของความเชื่ออำนาจภายใน ตนได้ว่า ความเชื่ออำนาจภายในตน หมายถึง ความตระหนักของบุคคลว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวใด ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเป็นผลจากการกระทำของตนเอง และตนเองสามารถควบคุมให้เป็นไปตามที่ต้องการได้

- ความสำคัญของความเชื่ออำนาจภายในตน

ความเชื่ออำนาจภายในตนมีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคล จากหลักฐานการวิจัยของ แอทคินสัน และเฟทเทอร์ พบว่า ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และอาจกล่าวได้ว่าลักษณะทางจิตด้านนี้เป็นพื้นฐานที่สำคัญของแรงจูงใจ เพราะความรู้อยู่ที่ตนสามารถควบคุมสถานการณ์ในการทำงานได้ดีเพียงใด เป็นปัจจัยที่กำหนดความพยายามในการทำงานของบุคคล

Strickland อังโน จำรูณ เทียมธรรม (2) ได้รวบรวมพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน ทำให้ได้ข้อสรุปว่า คนที่เชื่ออำนาจภายในตนเป็นผู้ที่ชอบแสวงหาความรู้ มีความเชื่อว่าการทำงานขึ้นอยู่กับความสามารถของตนมากกว่าอิทธิพลของสังคม นอกจากนี้เป็นผู้ที่ทำงานหนักไม่ว่าจะเป็นงานที่เกี่ยวกับการเรียนหรืองานด้านอื่น และเป็นผู้ที่ฝ่าฟันอุปสรรคเพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จ

- ทฤษฎีการเกิดความเชื่ออำนาจภายในตน

Rotter เป็นบุคคลแรกที่สนใจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน ตามแนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ซึ่งอธิบายว่า ผลกรรมอันหนึ่งที่ได้มาจากพฤติกรรมของบุคคล ย่อมก่อให้เกิดความคาดหวังที่จะได้รับผลกรรม เช่นเดียวกัน จากพฤติกรรมอันใหม่ ความคาดหวังเช่นนี้ก่อตัวขึ้นจากพฤติกรรมหรือเหตุการณ์เฉพาะอันใดอันหนึ่งก่อนแล้วขยายไปครอบคลุมพฤติกรรมหรือเหตุการณ์อื่น ๆ จนกลายเป็นทัศนคติหรือบุคลิกภาพที่สำคัญในตัวบุคคล นอกจากนี้ผลตอบแทนที่ได้รับแต่ละครั้ง อาจทำให้ความคาดหวังครั้งต่อไปสูงขึ้นหรือต่ำลงได้อีกด้วย

นอกจากนี้ Solomon and Oberlander อังโน จำรูณ เทียมธรรม (2) ได้ทำการศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจในตน-ภายนอกตน เหมือนกัน แต่อาศัยแนวคิดตามหลักความจริงเบื้องต้นในทฤษฎีแรงจูงใจทั่วไป ซึ่งระบุแรงจูงใจอันดับแรกของมนุษย์เราก็คือ ความพยายามที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมให้ได้ผล ความเชื่อเกี่ยวกับการครอบคลุมจึงเป็นจิตลักษณะที่สำคัญของคนเราโดยทั่วไป “การควบคุม” นี้มีอยู่สองลักษณะตามที่ Solomon and Oberlander ได้จำแนกไว้ลักษณะแรกคือ การควบคุมพฤติกรรมของตนเอง การที่คน

เลือกกระทำพฤติกรรมตามที่คิดหรือต้องการ เรียกว่าความเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy) แต่การกระทำพฤติกรรมตามที่คนอื่นชักจูงหรือบังคับจะเรียกว่า การคล้อยตาม (Conformity) ส่วนลักษณะที่สองคือ การควบคุมผลได้หรือผลของการกระทำ (outcomes) โดยพิจารณาว่า ผลดังกล่าวนี้เกิดจากทักษะ ความสามารถ และความพยายามของตนเอง หรือเป็นเพราะอำนาจของโชคลางโอกาสและการกระทำของคนอื่น ถ้าเป็นเพราะทักษะหรือความพยายามของตนเองก็เรียกว่า ความเชื่ออำนาจภายในตน แต่ถ้าเชื่อว่าเกิดจากโชคลางหรือบุคคลอื่น จะเรียกว่าความเชื่ออำนาจภายนอกตน อย่างไรก็ตามการควบคุมพฤติกรรมและกระบวนการกระทำ อาจจะปะปนอยู่มากในหลายสถานการณ์

ตามแนวคิดของทฤษฎีทั้งสองที่กล่าวมาแล้วนั้น ได้อธิบายแนวคิดที่คล้ายคลึงกันตามความคาดหวังโดยทั่วไปกับความคาดหวังเฉพาะบุคคลอันเนื่องมาจากผลตอบแทนในอดีต จะทำให้เกิดความเชื่อโชคลางหรือเชื่อในความชำนาญและความสามารถของตน ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะตัว จึงอาจสรุปได้ว่า ถ้าบุคคลเชื่อว่าผลของการกระทำที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่เกิดเนื่องมาจากเคราะห์กรรม โชคลาง และบุคคลอื่นมีอำนาจมากกว่าตนไม่สามารถควบคุมได้ บุคคลนั้นก็จะมี ความเชื่ออำนาจภายนอกตน ส่วนบุคคลที่เชื่อว่าผลของการกระทำที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่เกิดจากทักษะหรือ ความชำนาญหรือความสามารถของตน ตนสามารถควบคุมได้ บุคคลนั้นก็จะมี ความเชื่ออำนาจภายในตน (2)

ปัจจัยด้านครอบครัว

ความหมายของครอบครัว

ความหมายตามพจนานุกรมหมายถึง ผู้ร่วมครัวเรือน ได้แก่ สามี ภรรยา และบุตร

ความหมายทางสังคมวิทยา หมายถึง รูปแบบของการที่บุคคล 2 คน หรือกลุ่มบุคคล สร้างแบบ (pattern) หรือโครงสร้าง (structure) ของการอยู่ร่วมกัน

ในความหมายของนักจิตวิทยา ครอบครัวคือสถาบันทางสังคมแห่งแรกที่มนุษย์สร้างขึ้น จากความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพื่อเป็นตัวแทนของสถาบันสังคมภายนอกที่จะปลูกฝังความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติกับสมาชิกรุ่นใหม่ของสังคมที่มีชีวิตอุบัติขึ้นในครอบครัว (30)

ความสำคัญของครอบครัวต่อสมาชิก (30)

ครอบครัวมีผลต่อพัฒนาการทุกด้านของสมาชิกแต่ละคนมาก เพราะครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมแรกของมนุษย์ ครอบครัวมีความสำคัญต่อสมาชิกในประเด็นหลักต่อไปนี้

1. ความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูก ซึ่งปรากฏในทุกลักษณะของครอบครัวอย่างน้อยที่สุดเมื่อเด็กอยู่วัยในทารก
2. ความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา ถ้าความสัมพันธ์นี้ดี ครอบครัวก็จะมั่นคงและสร้างสรรค์ สมาชิกในครอบครัวก็จะพัฒนาไปสู่ความสำเร็จในชีวิต
3. ความสำคัญในหน้าที่ 4 ประการของครอบครัวที่มีต่อบุคคลจะปรากฏในทุกวัฒนธรรม คือ 1. ให้บทเรียนในการต่อสู้ชีวิต 2. บทบาททางเพศทั้งชายและหญิง 3. ค่านิยมทัศนคติในการประกอบอาชีพและสุนทรียภาพแห่งชีวิต

การทำหน้าที่ของครอบครัวตามกรอบแนวคิดของแมคมาสเตอร์ (The McMaster Model of Family Functioning) (16, 31)

แบ่งการทำหน้าที่ของครอบครัวเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้ การแก้ปัญหา การสื่อสาร บทบาท การตอบสนองทางอารมณ์ ความผูกพันทางอารมณ์ และการควบคุมพฤติกรรม ซึ่งบางทฤษฎีศึกษาการทำหน้าที่ของครอบครัวโดยเน้นเฉพาะด้าน เช่น ด้านการสื่อสาร ด้านบทบาท แต่กรอบแนวคิดของแมคมาสเตอร์นั้นไม่ได้เน้นว่าด้านใดเป็นพื้นฐานของการทำหน้าที่ของครอบครัว แต่ให้ความสำคัญกับทุกด้านเพื่อเข้าใจครอบครัวให้ได้มากที่สุด

1. การแก้ปัญหา (problem solving) หมายถึง ความสามารถของครอบครัวในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้ครอบครัวดำรงสภาพและสามารถปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ได้ "ปัญหา" หมายถึง สิ่งที่มาคุกคามเสถียรภาพและขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวในอันที่จะดำรงอยู่อย่างปกติสุข อาจแบ่งปัญหาได้เป็น 2 แบบ คือ

1.1 ด้านวัตถุ (instrumental) ได้แก่ ปัญหาที่จำเป็นและเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น ปัญหาการเงิน ปัญหาด้านที่อยู่อาศัย เป็นต้น

1.2 ด้านอารมณ์ (affective) ได้แก่ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึกของสมาชิกในครอบครัว

ขั้นตอนในการแก้ไขปัญหาของครอบครัว

1. ระบุปัญหา
2. ปรีกษาปัญหากันเพื่อหาวิธีการแก้ไขทั้งภายในและภายนอกครอบครัว
3. หากแผนการแก้ปัญหาในครอบครัวไว้หลาย ๆ ทาง
4. ตัดสินใจเลือกแผนการที่เหมาะสม
5. กระทำตามแผนการ

6. ตรวจสอบการกระทำ

7. ประเมินผลสำเร็จจากการกระทำ

ครอบครัวที่ปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพดีนั้น จะแก้ปัญหาส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นด้วยความรวดเร็ว ง่ายตายและใช้เวลาไม่มาก ปัญหาที่ครอบครัวประสบจึงเป็นปัญหาใหม่ไม่เรื้อรัง ส่วนครอบครัวที่ปฏิบัติหน้าที่ไม่มีประสิทธิภาพนั้นมักแก้ปัญหาไม่เป็นระบบ และมักกลายเป็นปัญหาเรื้อรังต่อไป

2. การสื่อสาร (Communication) หมายถึง วิธีการที่สมาชิกในครอบครัวมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกัน การสื่อสารจะมี 2 แบบคือ การสื่อสารที่ใช้คำพูดและไม่ใช้คำพูด ซึ่งแนวคิดนี้จะเน้นที่การสื่อสารที่ใช้คำพูด เนื่องจากเป็นส่วนที่สามารถวัดหรือประเมินได้ เนื้อหาของการสื่อสารแบ่งเป็นสองประเภท ได้แก่ เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันหรือการสื่อสารเกี่ยวกับวัตถุ และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์หรือความรู้สึก ครอบครัวที่ปฏิบัติหน้าที่ได้ดีนั้น จะมีการสื่อสารที่ชัดเจนและตรงสู่บุคคลเป้าหมายที่ต้องการสื่อ ถ้าการสื่อสารคลุมเครือหรืออ้อมค้อมมากเกินไปจะทำให้ครอบครัวปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่ดีเท่าที่ควร

3. บทบาท (role) บทบาทในครอบครัว หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมที่สมาชิกประพฤติต่อกันและกันซ้ำ ๆ เป็นประจำ เพื่อให้ครอบครัวปฏิบัติหน้าที่ได้สมบูรณ์ บทบาทแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทเช่นเดียวกับการสื่อสาร คือบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน และบทบาททางด้านอารมณ์ ครอบครัวที่ปฏิบัติหน้าที่เหมาะสมจะมีการมอบหมายบทบาทและหน้าที่ให้สมาชิกแต่ละคน โดยความเห็นพ้องต้องกัน มีการปฏิบัติตามข้อตกลง ประสานกับบทบาทของสมาชิกคนอื่น ๆ ด้วย ภารกิจของครอบครัวจะดำเนินไปได้อย่างเหมาะสม ถ้ามีการมอบหมายบทบาทให้ครอบครัวถึงหน้าที่ทุกด้านที่จำเป็นต้องกระทำและมีระบบควบคุมให้สมาชิกปฏิบัติตามบทบาท

4. การตอบสนองทางอารมณ์ (affective responsiveness) หมายถึง ความสามารถที่จะตอบสนองต่อกันและกันอย่างเหมาะสม ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ อารมณ์ที่เกิดขึ้นแบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ 1) อารมณ์ที่เกิดขึ้นในภาวะปกติ เช่น อารมณ์รัก ความรู้สึกนุ่มนวล อ่อนหวาน ความสุข ความยินดี และ 2) อารมณ์ที่เกิดขึ้นในภาวะวิกฤติ เช่น ความกลัว ความโกรธ ความรู้สึกเศร้าสร้อย ความผิดหวัง ครอบครัวที่ปฏิบัติหน้าที่ได้ปกติจะสามารถแสดงอารมณ์ได้หลายอย่าง เหมาะสมทั้งด้านปริมาณ ด้านคุณภาพ รวมทั้งเหมาะสมกับสถานการณ์ อย่างไรก็ตามการพิจารณาต้องคำนึงถึงความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมด้วย

5. ความผูกพันทางอารมณ์ (affective involvement) หมายถึง ระดับของความผูกพันที่สมาชิกแต่ละคนมีต่อกัน รวมทั้งการแสดงออกซึ่งความสนใจและการเห็นคุณค่าของกันและกัน

แบ่งระดับความผูกพันทางอารมณ์ออกเป็น 6 ระดับ ดังนี้

1. ขาดความผูกพัน สมาชิกไม่มีผลประโยชน์ต่อกัน ไม่มีกิจกรรมร่วมกัน เหมือนเพียงมาอาศัยอยู่ด้วยกัน

2. มีความผูกพันแต่ปราศจากอารมณ์ มีผลประโยชน์ต่อกันแต่มีความรู้สึกในความสัมพันธ์น้อย

3. ความผูกพันแบบหลงตัวเอง เกิดเมื่อมีกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นเพื่อผลประโยชน์ของตัวเองและไม่เห็นความสำคัญของความรู้สึกผู้อื่น

4. ความผูกพันแบบเข้าอกเข้าใจ เป็นความผูกพันระดับที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด การมีกิจกรรมร่วมกันโดยให้ความสำคัญต่อความรู้สึกของผู้อื่น

5. ความผูกพันแบบมากเกินไป แสดงให้เห็นได้ทางการก้าวก่ายมากเกินไป ปกป้องมากเกินไป เอาใจใส่มากเกินไป

6. ผูกพันแบบแยกกันไม่ได้ จัดเป็นภาวะที่ผิดปกติ มีความผูกพันมากจนขอบเขตระหว่างบุคคลไม่ชัดเจนพบเฉพาะในความสัมพันธ์แบบผิดปกติอย่างมาก สมาชิกจะกระทำเหมือนเป็นคน ๆ เดียวกัน การแยกขอบเขตเป็นไปได้อย่างมาก

ความผูกพันแบบเข้าอกเข้าใจเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งความผูกพันที่มากเกินไปหรือน้อยไปก็หมายถึงการทำหน้าที่ที่ไม่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

6. การควบคุมพฤติกรรม (behavior control) หมายถึง วิธีการที่ครอบครัวควบคุมหรือจัดการกับพฤติกรรมของสมาชิกในสถานการณ์จำเพาะ 3 สถานการณ์ คือ สถานการณ์ที่เป็นอันตราย (เช่น การวิ่งข้ามถนน ไปจนถึงการพยายามฆ่าตัวตาย และการขับรถประมาท) สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความสอดคล้องและการแสดงออกของความต้องการและแรงขับทางกายและจิต (เช่น การกิน การนอน การขับถ่าย เรื่องเพศและความก้าวร้าว) และการควบคุมพฤติกรรมทางสังคมของสมาชิกทั้งภายในและภายนอกครอบครัว การพิจารณาพฤติกรรมทั้งหมดของสมาชิกในแต่ละสถานการณ์เป็นสิ่งสำคัญในการประเมินการทำหน้าที่ของครอบครัวด้านการควบคุมพฤติกรรมนี้เป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกประพฤติตนอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม ไม่ทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น

- **สัมพันธภาพภายในครอบครัวด้านการเรียน**

หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อบุตรด้านการเรียน และพฤติกรรมที่บุตรปฏิบัติต่อบิดามารดา หรือผู้ปกครองด้านการเรียน แบ่งได้ดังนี้

- พฤติกรรมที่บิดามารดา หรือ ผู้ปกครองปฏิบัติต่อบุตรด้านการเรียน ได้แก่ การเอาใจใส่ต่อการเรียนของบุตร ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมทางด้านการเรียนที่โรงเรียนจัดขึ้น ใ่ว่างใจในการทำกิจกรรมของบุตรกับเพื่อน ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการเรียนการให้กำลังใจของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง เพื่อกระตุ้นใ้บุตรประสบความสำเร็จทางการเรียน ให้ความรัก ความห่วงใยใกล้ชิดต่อบุตร และความคาดหวังของบิดามารดา หรือผู้ปกครองในด้านการเรียนของบุตร โดยบิดามารดา หรือผู้ปกครองพยายามส่งเสริม สนับสนุน คาดหวังให้มาตรฐานการเรียนแก่บุตร เพื่อต้องการใ้บุตรประสบผลสำเร็จในการเรียนตามที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองมุ่งหวังจัดไว้
- พฤติกรรมที่บุตรปฏิบัติต่อบิดามารดา หรือผู้ปกครองด้านการเรียน ได้แก่ การขอคำแนะนำและซักถามเมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการเรียน การขอให้บิดามารดาหรือผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ในการทำกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น การแสดงความรักและเคารพของบุตรที่มีต่อบิดามารดา หรือผู้ปกครอง การเชื่อฟัง ไม่ทำใ้บิดามารดา หรือผู้ปกครองเสียใจ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านครอบครัว

เช็ค (32) ศึกษาสภาพแวดล้อมในครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยการรับรู้รูปแบบการเลี้ยงดูของพ่อแม่ การทำหน้าที่ของครอบครัวและความขัดแย้งกับพ่อแม่ กับสุขภาพจิต การปรับตัวที่โรงเรียนและพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น 365 คน พบว่า สภาพแวดล้อมในครอบครัวทั้ง 3 ด้าน สัมพันธ์กับสุขภาพจิต การปรับตัวที่โรงเรียน และพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

มาร์ธา(33) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำหน้าที่ของครอบครัวกับความเครียดทางจิตสังคมของวัยรุ่น พบว่า ความสัมพันธ์แบบสนับสนุนค้ำจุน (supportive relationship) และการสื่อสารที่พอเพียงระหว่างพ่อแม่กับลูกนั้นสัมพันธ์กับการเกิดหรือการลดความเครียดทางจิตสังคมในวัยรุ่น

สมพร พรหมจรรย์(3) พบว่า ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวและสัมพันธภาพในครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เพราะว่าครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง ทำใ้นักเรียนมีความพร้อมด้านอุปกรณ์การเรียน สามารถซื้ออุปกรณ์การเรียนได้ครบครัน และสามารถเรียนพิเศษเพิ่มเติมได้

จินตนา อินทรไชย (1) ในฐานะเศรษฐกรที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และสัมพันธ์ภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียน ทั้งนี้เพราะว่าครอบครัวที่มีสัมพันธ์ภาพที่ดี พ่อแม่ให้ความรัก ความอบอุ่น เอาใจใส่อย่างดีต่อการเรียน ให้ความช่วยเหลือและเป็นທີ່ปรึกษาในเวลาที่มีปัญหาทางการเรียน จึงเป็นแรงผลักดันให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนสูง

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน หมายถึง สภาพการณ์การเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนที่มีผลต่อนักเรียน ได้แก่ บรรยากาศทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. บรรยากาศทางการเรียน ได้แก่

1.1 วิธีการสอนของครู ได้แก่ วิธีการสอนที่ทำให้การเรียนน่าสนใจ ความตั้งใจในการสอน การเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและซักถาม การใช้สื่อประกอบการสอนของครู และสอน ครอบคลุมเนื้อหาวิชาตามสังเขปวิชา

1.2 สถานที่เรียน ได้แก่ การถ่ายเทอากาศภายในห้องเรียน ความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในห้องเรียน ขนาดของห้องเรียนเมื่อเทียบกับปริมาณของนักเรียนบริเวณห้องเรียน ปราศจากสิ่งรบกวนต่าง ๆ ดังนี้ เสียง กลิ่น

1.3 สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน ได้แก่ ปริมาณของสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน เมื่อเทียบกับจำนวนครูผู้สอนและนักเรียน ความทันสมัย คุณภาพการใช้งาน

2. สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่ครูและนักเรียนปฏิบัติต่อกันทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ ความสนใจนักเรียนของครู ความสัมพันธ์ที่ดีทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเป็นกันเอง การสร้างบรรยากาศแห่งความอบอุ่น

3. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนและเพื่อนปฏิบัติต่อกันด้านการเรียนทั้งในห้องและนอกห้องเรียน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาส่งกันและกันด้านการเรียน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทางการเรียน ความห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อนเพื่อให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทางการเรียน

Kharmar อ้างใน สมพร พรหมจรรย์ (3) ได้ทำการสำรวจแรงจูงใจของผู้เรียนภาษาอังกฤษระดับกลางในประเทศคูเวต ผลการวิจัยพบว่า ความสนใจและแรงจูงใจของผู้เรียนขึ้นอยู่กับครูผู้สอน และชนิดของเนื้อหาที่ใช้สอนว่ามีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนมากน้อยเพียงไร หากเนื้อหาที่ใช้สอนสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนมาก ผู้เรียนก็จะมีแรงจูงใจและมีแรงจูงใจมาก

สมพร พรหมจรรย์ (3) พบว่า ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ บรรยากาศทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนและสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เพราะว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีแรงจูงใจ การเรียนสูงสุดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางการเรียนว่าการสอนของครูน่าสนใจ ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่เรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยอากาศถ่ายเทได้สะดวก ครูใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนที่ทันสมัยและมีสภาพการใช้งานได้ดี ทำให้การเรียนน่าสนใจ มีความเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียนและมีความเป็นกันเองระหว่างระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ดังนั้นสิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่ดีเหมาะสม จึงส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียน ในทางตรงกันข้าม ถ้านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางการเรียนว่าไม่ดี ไม่เหมาะสม นักเรียนจะมีแรงจูงใจในการเรียนต่ำ

Davidson และ Lang (34) กล่าวว่า ครูมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการปรับตัวของเด็กให้ดีขึ้น ซึ่งบทบาทของครูที่ควรแสดงเพื่อเป็นแนวทางช่วยเสริมสร้างพัฒนาการปรับตัวของเด็กให้ดีขึ้น ได้แก่ ครูช่วยสร้างบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความสุขให้แก่เด็ก ซึ่งอาจจะเป็นการให้ความเป็นกันเอง การให้ความรัก การยอมรับ การยกย่องตลอดจนช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์สำเร็จในห้องเรียนและในโรงเรียน ซึ่งจะทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าคุณมีความมั่นคงและปลอดภัย เกิดความเชื่อมั่นในตัวเอง นอกจากนี้ยังช่วยให้สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย ครูที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. ครูควรให้คำปรึกษาแก่เด็กที่มีปัญหา เพื่อช่วยให้รู้จักตนเองและสามารถนำตนเองไปในทางที่ถูกต้อง ในกรณีที่ครูไม่สามารถแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้นั้น ควรส่งต่อเด็กไปพบผู้เชี่ยวชาญ อาจจะเป็นจิตแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญในทางจิตวิทยา

2. ครูต้องเข้าใจและศึกษาค้นคว้าลักษณะของเด็กตามสภาพความเป็นจริงว่าเด็กแต่ละคนมีสุขภาพร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจอย่างไร เพื่อให้สามารถช่วยชี้ทางแก้ไขปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นอย่างมากมาย
3. ครูต้องไม่ใช่อารมณ์ปกครองตามใจชอบ
4. ครูต้องให้ความยุติธรรมแก่เด็กและเป็นแบบอย่างที่ดีของเด็กตลอดเวลา พร้อมทั้งยินดีที่จะช่วยเหลือทุกคน
5. ครูควรส่งเสริมการปรับตัวของเด็ก อาจจะเป็นทางกายหรือทางจิตใจก็ได้ เช่น การส่งเสริมการออกกำลังกายและการพักผ่อนที่สมควร การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์

พรพิมล เจียมนาคินทร์ (35) กล่าวว่า ครู คือ ผู้ที่มีหน้าที่อบรมสั่งสอน ชัดเจนอุปนิสัย และบุคลิกภาพของเด็กในสภาพแวดล้อมของห้องเรียน ครูที่สอนวัยรุ่นนั้นต้องมีความรู้ความเข้าใจในจิตวิทยาวัยรุ่น ครูที่มีลักษณะของครูที่ดีเป็นครูที่มีอารมณ์ขัน เพราะอารมณ์ขันเป็นช่องระบายความเครียดและความกดดันจากปัญหาต่าง ๆ ได้ อารมณ์ขันในความคิดของเด็กคือ ไม่ตรีจิต มิตรภาพ ความรัก ความจริงใจ ความปรารถนาดีจากผู้ใหญ่ อารมณ์ขันเป็นคุณสมบัติต้นประเมินค่าไม่ได้ ซึ่งอารมณ์ขันเป็นการแสดงความเสมอภาคกันในความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและครู ส่วนลักษณะของครูที่ไม่ดีและเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาหรือเกิดปัญหาในการปรับตัว ได้แก่ ครูที่ไม่มีการเตรียมตัวในการสอนไม่ดี ครูที่ไม่ยุติธรรม เด็กวัยรุ่นจะแสดงความไม่พอใจออกมามากเมื่อพบว่าครูลำเอียงเลือกที่รักมักที่ชัง เนื่องจากทำให้ตัวเองรู้สึกว่าตนไม่ได้ยอมรับจากครู ครูที่เจ้าอารมณ์มักใช้อารมณ์กับเด็ก ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ หงุดหงิดง่าย ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะทำให้เด็กแสดงกิริยาก้าวร้าวและพยายามขัดแย้งคำสั่งผู้ใหญ่ ครูที่ไม่เข้าใจในธรรมชาติของวัยรุ่น ไม่ยอมรับเด็กและครูที่คิดว่าตนเองสำคัญที่สุด เด็กจะต้องเชื่อฟังตนโดยไม่แสดงความคิดเห็นใด ๆ มักนิยมใช้การตำหนิและการลงโทษกับเด็กมีพฤติกรรมที่ไม่ตรงกับความต้องการของครู

บทบาทของครูในการส่งเสริมการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนวัยรุ่น มีดังนี้

1. ครูมีหน้าที่ในการปลูกฝังทักษะที่ดีทางสังคมด้วยการส่งเสริมการทำกิจกรรมกลุ่มภายใต้การดูแลที่ใกล้ชิดของครู
2. ครูต้องให้ความช่วยเหลือ แนะนำ สังเกตพฤติกรรมทั้งของผู้นำ ผู้ตามและผู้ปลีกตัวออกจากกลุ่ม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อฝึกความสัมพันธ์การทำงาน การอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่น

3. การวางตัวของครูจะเป็นหลักให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อบุคคลอื่น โดยครูจะต้องแสดงความมีหัวใจต่อเด็กและบุคคลอื่น มีความเป็นธรรมชาติให้เด็กเห็น

4. ครูต้องเป็นผู้สร้างความเข้าใจที่ดีในการแก้ปัญหาในเรื่องความขัดแย้งด้านความเชื่อ ค่านิยมที่ต่างกันของบุคคล โดยให้มองว่าเป็นเรื่องที่ไม่ต้องยึดถือจริงจังแต่ควรเป็นผู้ที่มีใจกว้าง และเคารพสิทธิของบุคคล

5. ครูต้องเข้าใจในกลุ่มวัยรุ่นและยอมรับพฤติกรรมกลุ่มเท่าที่ทำได้ เนื่องจากวัยรุ่นจะมีพฤติกรรมเป็นแบบของตัวเองและไม่ต้องการทำตามผู้ใหญ่ทุกอย่าง การควบคุมบังคับหรือการเข้าไปเกี่ยวข้องมากเกินไป จะเป็นการสร้างปัญหา ครูจึงควรวางเฉยบ้างและสังเกตพฤติกรรมอยู่ห่าง ๆ ประสบการณ์จะเป็นสิ่งที่สอนให้วัยรุ่นคิดมากขึ้น

ธัชวรรณ พิมพ์งาน(36) ศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีปัญหาการปรับตัว โรงเรียนวินิตศึกษาในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดลพบุรี สุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 4 คน พบว่า สาเหตุการปรับตัวมาจากความไม่สบายใจ ได้แก่ ความวิตกกังวล คับข้องใจ ความเครียด ซึ่งเกิดจากความไม่สามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานได้และสาเหตุจากสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู ส่วนสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ได้แก่ การมีทัศนคติทางลบต่อครูและเพื่อน

จำเนียร ช่างโชติและคณะ (37) กล่าวว่า วัยรุ่นจะเริ่มเห็นความสำคัญของเพื่อน และความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนมากขึ้น วัยรุ่นพยายามตีตนออกห่างจากพ่อแม่ คุณค่าหรือคำสั่งสอนที่พ่อแม่มอบให้เริ่มลดความสำคัญลงเรื่อย ๆ ในขณะที่ความคิดเห็น เจตคติของเพื่อน ๆ กลายเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นอย่างจริงจัง ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อ-แม่ และเด็กจะเป็นทั้งความรัก ความระลึกผิด การโต้แย้งและขัดอกขัดใจกัน แต่ในมิตรภาพของเด็กวัยรุ่นนั้นจะเต็มไปด้วยความรู้สึกแบบเพื่อน การมีความสัมพันธ์แบบเคียงบ่าเคียงไหล่กัน การใกล้ชิดในลักษณะที่จะช่วยให้วัยรุ่นสามารถมองเห็นลักษณะความเป็นตัวของตัวเองได้ นอกจากนั้นวัยรุ่นยังเป็นวัยที่เต็มไปด้วยความกระตือรือร้น ต้องการเป็นอิสระสู่สังคมภายนอก โดยจะศึกษาประสบการณ์ชีวิตทางสังคมด้วยการคบเพื่อนวัยเดียวกับเขา เพื่อนจึงมีความหมายต่อวัยรุ่นมากและจะรู้สึกว่าเพื่อนมีความจำเป็นจะขาดเสียไม่ได้ ในการประกอบกิจกรรมใด ๆ ก็ตามจะอาศัยเพื่อน เมื่อมีเรื่องมักจะเล่าเรื่องหรือขอความเห็นจากเพื่อนและปรับทุกข์กับเพื่อนมากกว่าพ่อ-แม่ของตน

พรณี ช. เจนจิต กล่าวถึง องค์ประกอบ 6 อย่าง ที่ต้องคำนึงถึงในการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ได้แก่

1. บรรยากาศที่ทำทนาย เพื่อกระตุ้นให้กำลังใจเพื่อให้เด็กประสบผลสำเร็จในการทำงาน

2. บรรยากาศที่มีอิสระ ช่วยให้เด็กมีการยอมรับนับถือตนเอง เด็กมีโอกาสที่จะเลือกสิ่งที่มีความหมายและมีคุณค่า

3. บรรยากาศ ซึ่งมีการยอมรับนับถือ ทำให้เด็กรู้สึกว่ามีคุณค่า

4. บรรยากาศที่มีความอบอุ่น เป็นความรู้สึกทางจิตใจที่มีผลต่อความสำเร็จทางการเรียน เช่นเดียวกับที่ตระหนักว่าตนเองมีคุณค่า

5. บรรยากาศแห่งการควบคุม (Coopersmith 1967) กล่าวว่า เด็กที่อยู่ในบรรยากาศที่ปล่อยตามสบายจะพัฒนาการยอมรับนับถือตนเองได้น้อยกว่าเด็กที่อยู่ในบรรยากาศควบคุม

6. บรรยากาศแห่งความสำเร็จ Maehr (1967) กล่าวว่า การเห็นชอบจากบุคคลที่มีความสำคัญต่อเด็ก จะมีผลต่อความสำเร็จในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ของเด็ก และการไม่ได้รับความเห็นชอบจะมีผลต่อความสำเร็จในกิจกรรมต่าง ๆ น้อยลง (38)

Bloom and Bourdoin (3) กล่าวว่า บทเรียนที่ปรากฏบนจอคอมพิวเตอร์ซึ่งใช้เป็นสื่อการสอนอย่างหนึ่ง ซึ่งเริ่มตั้งแต่การแนะนำบทเรียน บทเรียนที่เริ่มจากง่ายและเพิ่มความยากขึ้น คำถามเพื่อเน้นความเข้าใจเมื่อนักเรียนตอบคำถาม คอมพิวเตอร์จะบอกทันทีว่าถูกหรือผิด พร้อมทั้งมีคำติชม ในลักษณะเสียงหรือคำพูด เมื่อจบบทเรียนแต่ละบทก็มีการสรุปความคิดรวบยอด และประเมินผล ให้ผู้เรียนทราบความก้าวหน้าของตนเอง เป็นการสร้างแรงจูงใจที่ดี ทำให้นักเรียนทราบความที่จะเรียน และไม่เบื่อหน่ายในการเรียน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (3) กล่าวว่า สื่อประสม เช่น สไลด์ เทปบันทึกภาพ เอกสาร วีดีโอ สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ได้จากการเรียนด้วยประสบการณ์ตรง หรือการรับรู้ที่เป็นรูปธรรม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ศึกษา ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross Sectional Study)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรเป้าหมาย (Target population) คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตในกรุงเทพฯ

2. ประชากรตัวอย่าง (Sample population) คือ นักเรียนที่กำลังเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นปีการศึกษา 2547 โรงเรียนสาธิตในกรุงเทพฯ ที่ได้รับการสุ่มเลือกมาทำการศึกษาวิจัย ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกำหนดสัดส่วน (Quota sampling) จำนวน 370 คน แยกเป็น นักเรียนชาย 167 คน นักเรียนหญิง 203 คน

ขนาดตัวอย่าง (Sampling Size)

คำนวณโดยใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างแบบ Finite population ของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.5 โดยประชากรทั้งหมดมีจำนวน 4,848 คน

ขนาดตัวอย่างโดยการใช้สูตรคำนวณขนาดตัวอย่างในการวิจัยเชิงพรรณนา

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าในสูตร} \quad n &= \frac{4840}{[1 + 4840 (0.05)^2]} \\ &= 370 \quad \text{คน} \end{aligned}$$

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยการกำหนดสัดส่วน (Quota Sampling) โดยกำหนดสัดส่วนประชากรต่อโรงเรียนเป็นร้อยละก่อนแล้วแยกเป็นชั้นปีการศึกษา ได้แก่ มัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และ มัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

1. โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มัธยมศึกษาปีที่ 1	19	คน
มัธยมศึกษาปีที่ 2	21	คน
มัธยมศึกษาปีที่ 3	19	คน
2. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

มัธยมศึกษาปีที่ 1	22	คน
มัธยมศึกษาปีที่ 2	23	คน
มัธยมศึกษาปีที่ 3	22	คน
3. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒปทุมวัน

มัธยมศึกษาปีที่ 1	30	คน
มัธยมศึกษาปีที่ 2	30	คน
มัธยมศึกษาปีที่ 3	29	คน
4. โรงเรียนสาธิตรามคำแหง

มัธยมศึกษาปีที่ 1	32	คน
มัธยมศึกษาปีที่ 2	29	คน
มัธยมศึกษาปีที่ 3	31	คน
5. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มัธยมศึกษาปีที่ 1	21	คน
มัธยมศึกษาปีที่ 2	21	คน
มัธยมศึกษาปีที่ 3	21	คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ อายุ เพศ ชั้นปีการศึกษา และ ภาวะสุขภาพ

2. แบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียนสร้างโดยสมพร พรหมจรรย์ ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 25 ข้อ เป็นแบบสอบถามชนิดกาเครื่องหมายถูกหน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามแบบของ Likert เกณฑ์ในการแปลผลแรงจูงใจในการเรียนเป็นดังนี้

ข้อที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
ไม่จริง	ให้	2	คะแนน
ไม่จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน

ข้อที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริง	ให้	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
ไม่จริง	ให้	4	คะแนน
ไม่จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5 หมายถึง แรงจูงใจในการเรียนอยู่ในระดับดี

2.34 – 3.66 หมายถึง แรงจูงใจในการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

1.0 – 2.33 หมายถึง แรงจูงใจในการเรียนอยู่ในระดับต่ำ

แบบสอบถามชุดนี้มีค่าความเชื่อมั่น 0.926

3. แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว สร้างโดย สมพร พรหมจรรย์ ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 23 ข้อ เป็นแบบสอบถามชนิดกาเครื่องหมายถูกหน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามแบบของ Likert เกณฑ์ในการแปลผลสัมพันธภาพในครอบครัวเป็นดังนี้

ข้อที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
ไม่จริง	ให้	2	คะแนน
ไม่จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน

ข้อที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริง	ให้	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
ไม่จริง	ให้	4	คะแนน
ไม่จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5 หมายถึง สัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับดี
 2.34 – 3.66 หมายถึง สัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง
 2.00 – 2.33 หมายถึง สัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ

แบบสอบถามชุดนี้มีค่าความเชื่อมั่น 0.995

4. แบบสอบถามด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน สร้างโดย สมพร พรหมจรรย์ ประกอบด้วย คำถาม 25 ข้อ เป็นแบบสอบถามชนิดกาเครื่องหมายถูกหน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามแบบของ Likert เกณฑ์ในการแปลผลเป็นดังนี้

ข้อที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
ไม่จริง	ให้	2	คะแนน
ไม่จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน

ข้อที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริง	ให้	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
ไม่จริง	ให้	4	คะแนน
ไม่จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5 หมายถึง สิ่งแวดล้อมทางการเรียนอยู่ในระดับดี
 2.34 – 3.66 หมายถึง สิ่งแวดล้อมทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
 1.00 – 2.33 หมายถึง สิ่งแวดล้อมทางการเรียนอยู่ในระดับไม่ดี
 แบบสอบถามชุดนี้มีค่าความเชื่อมั่น 0.915

5. แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียน สร้างโดย จำรูญ เทียมธรรม เป็นแบบสอบถาม ชนิดกาเครื่องหมายถูกหน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน ประกอบด้วยคำถาม 15 ข้อ ข้อความมี 2 ลักษณะ คือ ข้อความเชิงบวก และข้อความเชิงลบ เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

เมื่อเป็นข้อความเชิงบวก ให้คะแนน

เห็นด้วย	ให้	3	คะแนน
เห็นด้วยค่อนข้างมาก	ให้	2	คะแนน
เห็นด้วยค่อนข้างน้อย	ให้	1	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	0	คะแนน

เมื่อเป็นข้อความเชิงลบ ให้คะแนน

เห็นด้วย	ให้	0	คะแนน
เห็นด้วยค่อนข้างมาก	ให้	1	คะแนน
เห็นด้วยค่อนข้างน้อย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	3	คะแนน

การแปลความหมายของคะแนน

คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับ 2.50 แปลว่า นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนในระดับดี
 คะแนน 1.50 – 2.49 แปลว่า นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนในระดับค่อนข้างดี
 คะแนน 0.5 – 1.49 แปลว่า นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนในระดับค่อนข้างต่ำ
 คะแนนต่ำกว่า 0.50 แปลว่า นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนในระดับต่ำ
 แบบทดสอบนี้มีความเชื่อมั่น 0.7893

6. แบบทดสอบความเชื่ออำนาจภายในตน สร้างโดย จำรูญ เทียมธรรม(2) เป็นแบบสอบถาม ชนิดกาเครื่องหมายถูกหน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน ประกอบด้วยคำถาม 15 ข้อ ข้อความมี 2 ลักษณะ คือ ข้อความเชิงบวก และข้อความเชิงลบ เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

เมื่อเป็นข้อความเชิงบวก ให้คะแนน

จริง	ให้	3	คะแนน
จริงค่อนข้างมาก	ให้	2	คะแนน
จริงค่อนข้างน้อย	ให้	1	คะแนน
ไม่จริง	ให้	0	คะแนน

เมื่อเป็นข้อความเชิงลบ ให้คะแนน

จริง	ให้	0	คะแนน
จริงค่อนข้างมาก	ให้	1	คะแนน
จริงค่อนข้างน้อย	ให้	2	คะแนน
ไม่จริง	ให้	3	คะแนน

การแปลความหมายของคะแนน

คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับ 2.50	แปลว่า	มีความเชื่ออำนาจภายในตนสูง
คะแนน 1.50 – 2.49	แปลว่า	มีความเชื่ออำนาจภายในตนค่อนข้างสูง
คะแนน 0.5 – 1.49	แปลว่า	มีความเชื่ออำนาจภายในตนค่อนข้างต่ำ
คะแนนต่ำกว่า 0.50	แปลว่า	มีความเชื่ออำนาจภายในตนต่ำ

แบบทดสอบนี้มีความเชื่อมั่น 0.7232

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล (data collection)

ทำหนังสือแนะนำตัวจากภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนสาธิตฯ เพื่อขออนุญาตในการวิจัย

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล

รวบรวมข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลทั่วไป
2. ใช้ t-test วิเคราะห์ความแตกต่างในเรื่องปัจจัยด้านเพศกับแรงจูงใจในการเรียน
3. ใช้ F-test วิเคราะห์ความแตกต่างในเรื่องปัจจัยด้านระดับชั้นปีการศึกษา เจตคติต่อการเรียน ความเชื่ออำนาจในตน ความสัมพันธ์ในครอบครัว และสิ่งแวดล้อมทางการเรียนกับแรงจูงใจในการเรียน
4. ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับคะแนนแรงจูงใจในการเรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นลำดับ ดังนี้

- ส่วนที่ 1 : แสดงข้อมูลทั่วไป
- ส่วนที่ 2 : ลักษณะแรงจูงใจในการเรียนโดยรวมและรายด้าน
- ส่วนที่ 3 : เปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม
- ส่วนที่ 4 : ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	N = 370	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	203	54.9
ชาย	167	45.1
ระดับชั้นปี		
มัธยมศึกษาปีที่ 1	133	35.9
มัธยมศึกษาปีที่ 2	134	36.3
มัธยมศึกษาปีที่ 3	103	27.8
ศาสนา		
พุทธ	362	97.8
คริสต์	5	1.4
อิสลาม	3	0.8
อายุ		
12 ปี	88	23.8
13 ปี	144	38.9
14 ปี	100	27.0
15 ปี	38	10.3
ภาวะสุขภาพ		
ไม่มีโรคประจำตัว	332	89.7
มีโรคประจำตัว	38	10.3
เจตคติต่อการเรียน		
ดี	67	18.1
ค่อนข้างดี	278	75.1
ค่อนข้างต่ำ	25	6.8
ต่ำ	-	-

ตารางที่ 1 (ต่อ) แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	N = 370	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความเชื่อในอำนาจตน		
ดี	193	52.2
ค่อนข้างดี	177	47.8
ค่อนข้างต่ำ	0	0.0
ต่ำ	0	0.0

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนโรงเรียนสาธิต แบ่งเป็นเพศชายร้อยละ 45.1 เพศหญิงร้อยละ 54.9 ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 35.9 มัธยมศึกษาปีที่ 2 ร้อยละ 36.3 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 27.8 ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 97.8 นักเรียนส่วนใหญ่มีอายุ 12 ปี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 38.9 ภาวะสุขภาพไม่มีโรคประจำตัวร้อยละ 89.7 ส่วนใหญ่มีเจตคติต่อการเรียนอยู่ในระดับค่อนข้างดี ร้อยละ 75.1 และความเชื่ออำนาจในตนอยู่ในระดับดี ร้อยละ 52.2

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยด้านครอบครัว

ปัจจัยด้านครอบครัว	N = 370	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สัมพันธภาพในครอบครัว		
ดี	245	66.2
ปานกลาง	124	33.5
ต่ำ	1	0.3

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่มีสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ระดับดี คิดเป็นร้อยละ 66.2

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม	N = 370	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ด้านวิธีการสอนของครู		
ดี	125	33.8
ปานกลาง	235	63.5
ต่ำ	10	2.7
ด้านสถานที่เรียน		
ดี	135	36.5
ปานกลาง	221	59.7
ต่ำ	14	3.8
ด้านสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน		
ดี	165	44.6
ปานกลาง	187	50.5
ต่ำ	18	4.9
ความสัมพันธ์ระหว่างครู กับนักเรียน		
ดี	154	41.6
ปานกลาง	208	56.2
ต่ำ	8	2.2
ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน		
ดี	246	66.5
ปานกลาง	117	31.6
ต่ำ	7	1.9

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ด้านวิธีการสอนของครูส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 63.5 ด้านสถานที่เรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 59.7 ด้านสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 50.5 ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 56.2 และความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ร้อยละ 66.5

ส่วนที่ 2 ลักษณะแรงจูงใจในการเรียนโดยรวมและรายด้าน

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของแรงจูงใจในการเรียนโดยรวมและรายด้าน

	N = 370	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แรงจูงใจในการเรียนโดยรวม		
ดี	145	39.2
ปานกลาง	225	60.8
ต่ำ	0	0.0
ด้านความทะเยอทะยานทางการเรียน		
ดี	253	68.4
ปานกลาง	114	30.8
ต่ำ	3	0.8
ด้านการพึ่งตนเองทางการเรียน		
ดี	149	40.3
ปานกลาง	217	58.6
ต่ำ	4	1.1
ด้านความกระตือรือร้นทางการเรียน		
ดี	113	30.5
ปานกลาง	252	68.1
ต่ำ	5	1.4
ด้านวางแผนการเรียน		
ดี	133	35.9
ปานกลาง	234	63.2
ต่ำ	3	0.8

ตารางที่ 4 (ต่อ) แสดงจำนวนและร้อยละของแรงจูงใจในการเรียนโดยรวมและรายด้าน

	N = 370	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ด้านความรับผิดชอบในการเรียน		
ดี	112	30.3
ปานกลาง	252	68.1
ต่ำ	6	1.6

จากตารางที่ 4 พบว่า แรงจูงใจในการเรียนทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เป็นส่วนมาก คิดเป็นร้อยละ 60.8 แรงจูงใจด้านความทะเยอทะยาน อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 68.4 ด้านการพึ่งตนเองทางการเรียน อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 58.6 ด้านความกระตือรือร้นทางการเรียน อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 68.1 ด้านวางแผนการเรียน อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 63.2 และด้านความรับผิดชอบในการเรียน อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 68.1

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการเรียน

แรงจูงใจในการเรียน	N = 370		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
แรงจูงใจในการเรียนโดยรวม	3.57	0.0379	ปานกลาง
ด้านความทะเยอทะยานทางการเรียน	3.97	0.591	ดี
ด้านการพึ่งตนเองทางการเรียน	3.55	0.530	ปานกลาง
ด้านความกระตือรือร้นทางการเรียน	3.48	0.564	ปานกลาง
ด้านวางแผนการเรียน	3.52	0.508	ปานกลาง
ด้านความรับผิดชอบในการเรียน	3.37	0.477	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่า คะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียนโดยรวม คะแนนเฉลี่ยในด้าน การพึ่งตนเองทางการเรียน ด้านความกระตือรือร้นทางการเรียน ด้านวางแผนการเรียน และด้านความรับผิดชอบในการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจในด้านความทะเยอทะยานทางการเรียนอยู่ในระดับดี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 3 **เปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม**

ตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแรงจูงใจในการเรียนในภาพรวมจำแนกตามปัจจัยต่างๆของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร โดยวิธี One-way ANOVA

	ปัจจัย	mean	SD	F/T	p-value
ปัจจัยส่วนบุคคล					
เพศ					
	หญิง	3.60	0.36	3.363	0.047*
	ชาย	3.52	0.39		
อายุ					
	12 ปี	3.62	0.37	4.614	0.003**
	13 ปี	3.63	0.36		
	14 ปี	3.49	0.39		
	15 ปี	3.43	0.33		
โรคประจำตัว					
	มี	3.55	0.37	6.676	0.010*
	ไม่มี	3.72	0.35		
ระดับชั้นเรียน					
	ม.1	3.62	0.38	9.920	0.000**
	ม.2	3.62	0.37		
	ม.3	3.43	0.34		
เจตคติต่อการเรียน					
	ค่อนข้างต่ำ	3.58	0.38	0.920	0.399
	ค่อนข้างดี	3.55	0.37		
	ดี	3.62	0.39		

ตารางที่ 6 (ต่อ) แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแรงจูงใจในการเรียนในภาพรวมจำแนกตามปัจจัยต่างๆของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร โดยวิธี One-way ANOVA

ปัจจัย	mean	SD	F/T	p-value
ความเชื่ออำนาจภายในตน				
ค่อนข้างดี	3.55	0.37	0.678	0.411
ดี	3.58	0.38		
ปัจจัยด้านครอบครัว				
สัมพันธภาพในครอบครัว				
ปานกลาง	3.40	0.29	43.711	0.000**
ดี	3.66	0.38		
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม				
วิธีการสอนของครู				
ต่ำ	3.48	0.41	0.700	0.497
ปานกลาง	3.56	0.38		
ดี	3.59	0.35		
สถานที่เรียน				
ต่ำ	3.59	0.38	0.030	0.970
ปานกลาง	3.57	0.37		
ดี	3.57	0.38		
สื่อการสอน				
ต่ำ	3.71	0.35	1.417	0.244
ปานกลาง	3.56	0.38		
ดี	3.57	0.37		
ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน				
ต่ำ	3.45	0.36	0.399	0.671
ปานกลาง	3.57	0.37		
ดี	3.57	0.38		

ตารางที่ 6 (ต่อ) แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแรงจูงใจในการเรียนในภาพรวมจำแนกตามปัจจัยต่างๆของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร โดยวิธี One-way ANOVA

ปัจจัย	mean	SD	F/T	p-value
ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน				
ต่ำ	3.70	0.41	1.235	0.292
ปานกลาง	3.60	0.41		
ดี	3.55	0.36		

จากตารางที่ 6 พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียนโดยรวมจำแนกตาม เพศ อายุ การมีโรคประจำตัว ระดับชั้นเรียนและสัมพันธ์ภาพในครอบครัว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจในการเรียนโดยภาพรวม จำแนกตามอายุ โดยวิธีของ Sheffe'

ลักษณะที่เปรียบเทียบ (I - J)	ผลต่างของค่าเฉลี่ย ($\bar{X}_i - \bar{X}_j$)	SE($\bar{X}_i - \bar{X}_j$)	p-value
12 ปี - 13 ปี	-0.01	0.051	0.998
12 ปี - 14 ปี	0.12	0.055	0.168
12 ปี - 15 ปี	0.18	0.072	0.100
13 ปี - 14 ปี	0.13	0.489	0.060
13 ปี - 15 ปี	0.19	0.068	0.049*
14 ปี - 15 ปี	0.59	0.071	0.876

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจในการเรียนโดยภาพรวม จำแนกตามระดับชั้นเรียน โดยวิธีของ Sheffe'

ลักษณะที่เปรียบเทียบ (I - J)	ผลต่างของค่าเฉลี่ย ($\bar{X}_i - \bar{X}_j$)	SE($\bar{X}_i - \bar{X}_j$)	p-value
ม.1 - ม.2	- 0.001	0.05	1.000
ม.1 - ม.3	0.190	0.05	0.001**
ม.2 - ม.3	0.191	0.05	0.000**

จากตารางที่ 7 และ 8 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มนักเรียนอายุ 12 13 14 และ 15 ปี พบว่า นักเรียนอายุ 13 ปี มีค่าเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียนสูงกว่านักเรียนอายุ 15 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียนสูงกว่ากลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียนสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 9 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแรงจูงใจในด้านความทะเยอทะยานทางการเรียนจำแนกตามปัจจัยต่างๆของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร โดยวิธี One-way ANOVA

ปัจจัย	mean	SD	F/T	p-value
ปัจจัยส่วนบุคคล				
เพศ				
หญิง	4.00	0.56	1.181	0.278
ชาย	3.93	0.62		
อายุ				
12 ปี	4.09	0.53	4.938	0.002**
13 ปี	4.02	0.56		
14 ปี	3.87	0.67		
15 ปี	3.72	0.51		
โรคประจำตัว				
มี	3.94	0.58	6.231	0.013*
ไม่มี	4.19	0.60		
ระดับชั้นเรียน				
ม.1	4.07	0.56	8.115	0.000**
ม.2	4.01	0.59		
ม.3	3.77	0.58		
เจตคติต่อการเรียน				
ค่อนข้างต่ำ	4.04	0.54	0.204	0.815
ค่อนข้างดี	3.96	0.60		
ดี	3.97	0.57		
ความเชื่ออำนาจภายในตน				
ค่อนข้างดี	3.92	0.58	2.115	0.147
ดี	4.01	0.59		

ตารางที่ 9 (ต่อ) แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแรงจูงใจในด้านความทะเยอทะยานทางการเรียนจำแนกตามปัจจัยต่างๆของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานครโดยวิธี One-way ANOVA

ปัจจัย	mean	SD	F/T	p-value
ปัจจัยด้านครอบครัว				
สัมพันธภาพในครอบครัว				
ปานกลาง	3.82	0.54	12.094	0.001**
ดี	4.04	0.60		
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม				
วิธีการสอนของครู				
ต่ำ	3.86	0.79	0.295	0.745
ปานกลาง	3.96	0.60		
ดี	3.99	0.55		
สถานที่เรียน				
ต่ำ	4.08	0.77	0.308	0.735
ปานกลาง	3.97	0.57		
ดี	3.95	0.59		
สื่อการสอน				
ต่ำ	4.20	0.72	1.455	0.235
ปานกลาง	3.95	0.60		
ดี	3.96	0.55		
ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน				
ต่ำ	3.92	0.64	0.267	0.765
ปานกลาง	3.98	0.60		
ดี	3.94	0.57		
ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน				
ต่ำ	4.08	0.64	1.183	0.307
ปานกลาง	4.03	0.63		
สูง	3.93	0.56		

จากตารางที่ 9 พบว่า คะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจในการทะเยอทะยานทางการเรียน จำแนกตาม อายุ การมีโรคประจำตัว ระดับชั้นเรียน และสัมพันธ์ภาพในครอบครัว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจในด้านความทะเยอทะยานทางการเรียน จำแนกตามอายุ โดยวิธีของ Scheffe'

ลักษณะที่เปรียบเทียบ (I - J)	ผลต่างของค่าเฉลี่ย ($\bar{X}_i - \bar{X}_j$)	SE($\bar{X}_i - \bar{X}_j$)	p-value
12 ปี - 13 ปี	0.07	0.079	0.861
12 ปี - 14 ปี	0.22	0.085	0.090
12 ปี - 15 ปี	0.37	0.113	0.013*
13 ปี - 14 ปี	0.15	0.076	0.277
13 ปี - 15 ปี	0.30	0.106	0.043*
14 ปี - 15 ปี	0.15	0.111	0.582

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจในด้านความทะเยอทะยานทางการเรียน จำแนกตามระดับชั้นเรียน โดยวิธีของ Scheffe'

ลักษณะที่เปรียบเทียบ (I - J)	ผลต่างของค่าเฉลี่ย ($\bar{X}_i - \bar{X}_j$)	SE($\bar{X}_i - \bar{X}_j$)	p-value
ม.1 - ม.2	0.06	0.071	0.698
ม.1 - ม.3	0.30	0.076	0.001**
ม.2 - ม.3	0.23	0.076	0.009**

จากตารางที่ 10 และ 11 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของนักเรียนอายุ 12, 13, 14 และ 15 ปี พบว่า นักเรียนอายุ 12 ปี มีค่าเฉลี่ยแรงจูงใจในด้านความทะเยอทะยานทางการเรียนสูงกว่า นักเรียนอายุ 15 ปี นักเรียนอายุ 13 ปี มีค่าเฉลี่ยแรงจูงใจในด้านความทะเยอทะยานทางการเรียนสูงกว่านักเรียนอายุ 15 ปี นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยแรงจูงใจในด้านความทะเยอทะยานทางการเรียนสูงกว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยแรงจูงใจในด้านความทะเยอทะยานทางการเรียนสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 12 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแรงจูงใจในด้านการพึ่งพาตนเองทางการเรียนจำแนกตามปัจจัยต่างๆของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร โดยวิธี One-way ANOVA

ปัจจัย	mean	SD	F/T	p-value
ปัจจัยด้านครอบครัว				
เพศ				
หญิง	3.57	0.53	1.010	0.316
ชาย	3.51	0.52		
อายุ				
12 ปี	3.63	0.56	7.141	0.000**
13 ปี	3.63	0.49		
14 ปี	3.45	0.51		
15 ปี	3.26	0.47		
โรคประจำตัว				
มี	3.52	0.52	4.949	0.027*
ไม่มี	3.73	0.57		
ระดับชั้นเรียน				
ม.1	3.62	0.55	9.939	0.000**
ม.2	3.62	0.50		
ม.3	3.35	0.48		
เจตคติต่อการเรียน				
ค่อนข้างต่ำ	3.53	0.46	0.778	0.460
ค่อนข้างดี	3.53	0.52		
ดี	3.62	0.57		
ความเชื่ออำนาจภายในตน				
ค่อนข้างดี	3.51	0.53	1.320	0.251
ดี	3.58	0.52		

ตารางที่ 12 (ต่อ) แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแรงจูงใจในด้านการพึ่งพาตนเองทางการเรียนจำแนกตามปัจจัยต่างๆของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร โดยวิธี One-way ANOVA

ปัจจัย	mean	SD	F/T	p-value
ปัจจัยด้านครอบครัว				
สัมพันธภาพในครอบครัว				
ปานกลาง	3.42	0.50	10.952	0.001**
ดี	3.61	0.53		
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม				
วิธีการสอนของครู				
ต่ำ	3.30	0.38	1.296	0.275
ปานกลาง	3.54	0.56		
ดี	3.57	0.46		
สถานที่เรียน				
ต่ำ	3.58	0.68	0.461	0.631
ปานกลาง	3.52	0.50		
ดี	3.58	0.55		
สื่อการสอน				
ต่ำ	3.51	0.51	0.984	0.375
ปานกลาง	3.58	0.52		
ดี	3.51	0.53		
ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน				
ต่ำ	3.15	0.46	2.350	0.097
ปานกลาง	3.54	0.53		
ดี	3.57	0.51		
ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน				
ต่ำ	3.42	0.83	0.283	0.750
ปานกลาง	3.57	0.52		
ดี	3.54	0.52		

จากตารางที่ 12 พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจในด้านการพึ่งตนเองทางการเรียน
จำแนกตามปัจจัยด้านอายุ การมีโรคประจำตัว ระดับชั้นเรียน และสัมพันธภาพในครอบครัวมี
ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจในด้านการพึ่งตนเองทางการเรียน
จำแนกตามอายุ โดยวิธีของ Scheffe'

ลักษณะที่เปรียบเทียบ (I - J)	ผลต่างของค่าเฉลี่ย ($\bar{X}_i - \bar{X}_j$)	$SE(\bar{X}_i - \bar{X}_j)$	p-value
12 ปี - 13 ปี	- 0.005	0.070	1.000
12 ปี - 14 ปี	0.18	0.077	0.146
12 ปี - 15 ปี	0.37	0.100	0.004**
13 ปี - 14 ปี	0.18	0.067	0.066
13 ปี - 15 ปี	0.38	0.094	0.001**
14 ปี - 15 ปี	0.19	0.099	0.276

ตารางที่ 14 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจในด้านการพึ่งตนเองทางการเรียน
จำแนกตามระดับชั้นเรียน โดยวิธีของ Scheffe'

ลักษณะที่เปรียบเทียบ (I - J)	ผลต่างของค่าเฉลี่ย ($\bar{X}_i - \bar{X}_j$)	$SE(\bar{X}_i - \bar{X}_j)$	p-value
ม.1 - ม.2	- 0.0009	0.063	1.000
ม.1 - ม.3	0.27	0.068	0.001**
ม.2 - ม.3	0.27	0.068	0.000**

จากตารางที่ 13 และ 14 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มนักเรียนอายุ 12, 13, 14 และ 15 ปี พบว่า นักเรียนอายุ 12 ปี มีค่าเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียน ด้านการพึ่งพาตนเองทางการเรียนสูงกว่านักเรียนอายุ 15 ปี เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 2 และ ปีที่ 3 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียนด้านการพึ่งพาตนเองสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยแรงจูงใจในการพึ่งพาตนเองทางการเรียนสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นักเรียนอายุ 13 ปี มีค่าเฉลี่ยแรงจูงใจในการพึ่งพาตนเองสูงกว่านักเรียนอายุ 15 ปี

ตารางที่ 15 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแรงจูงใจในด้านความกระตือรือร้นทางการเรียนจำแนกตามปัจจัยต่างๆของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร โดยวิธี One-way ANOVA

ปัจจัย	mean	SD	F/T	p-value
ปัจจัยด้านครอบครัว				
เพศ				
หญิง	3.49	0.48	0.430	0.513
ชาย	3.45	0.64		
อายุ				
12 ปี	3.49	0.54	2.959	0.032*
13 ปี	3.56	0.47		
14 ปี	3.34	0.47		
15 ปี	3.49	0.96		
โรคประจำตัว				
มี	3.46	0.57	3.951	0.048*
ไม่มี	3.65	0.44		
ระดับชั้นเรียน				
ม.1	3.52	0.52	0.960	0.020*
ม.2	3.53	0.47		
ม.3	3.34	0.68		
เจตคติต่อการเรียน				
ค่อนข้างต่ำ	3.48	0.56	4.568	0.011*
ค่อนข้างดี	3.43	0.47		
ดี	3.66	0.80		
ความเชื่ออำนาจภายในตน				
ค่อนข้างดี	3.44	0.49	1.649	0.200
ดี	3.51	0.61		

ตารางที่ 15 (ต่อ) แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแรงจูงใจในด้านความกระตือรือร้นทางการเรียนจำแนกตามปัจจัยต่างๆของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร โดยวิธี One-way ANOVA

ปัจจัย	mean	SD	F/T	p-value
ปัจจัยด้านครอบครัว				
สัมพันธภาพในครอบครัว				
ปานกลาง	3.26	0.40	28.786	0.000**
ดี	3.58	0.60		
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม				
วิธีการสอนของครู				
ต่ำ	3.36	0.27	0.551	0.577
ปานกลาง	3.46	0.50		
ดี	3.51	0.67		
สถานที่เรียน				
ต่ำ	3.40	0.34	0.223	0.800
ปานกลาง	3.49	0.60		
ดี	3.46	0.51		
สื่อการสอน				
ต่ำ	3.60	0.34	0.948	0.388
ปานกลาง	3.44	0.48		
ดี	3.50	0.65		
ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน				
ต่ำ	3.35	0.68	0.441	0.643
ปานกลาง	3.50	0.59		
ดี	3.46	0.51		
ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน				
ต่ำ	3.77	0.46	0.983	0.375
ปานกลาง	3.48	0.55		
ดี	3.46	0.57		

จากตารางที่ 15 พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจในด้านความกระตือรือร้นทางการเรียน จำแนกตามปัจจัยด้านอายุ การมีโรคประจำตัว ระดับชั้นเรียน เจตคติต่อการเรียน และสัมพันธภาพในครอบครัว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 16 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจในด้านความกระตือรือร้นทางการเรียน จำแนกตามอายุ โดยวิธีของ Scheffe'

ลักษณะที่เปรียบเทียบ (I - J)	ผลต่างของค่าเฉลี่ย ($\bar{X}_i - \bar{X}_j$)	SE($\bar{X}_i - \bar{X}_j$)	p-value
12 ปี - 13 ปี	- 0.06	0.076	0.873
12 ปี - 14 ปี	0.15	0.082	0.330
12 ปี - 15 ปี	0.003	0.109	1.000
13 ปี - 14 ปี	0.22	0.073	0.035*
13 ปี - 15 ปี	0.07	0.102	0.935
14 ปี - 15 ปี	- 0.15	0.107	0.584

ตารางที่ 17 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจในด้านความกระตือรือร้นทางการเรียน จำแนกตามระดับชั้นเรียน โดยวิธีของ Scheffe'

ลักษณะที่เปรียบเทียบ (I - J)	ผลต่างของค่าเฉลี่ย ($\bar{X}_i - \bar{X}_j$)	SE($\bar{X}_i - \bar{X}_j$)	p-value
ม.1 - ม.2	- 0.01	0.068	0.987
ม.1 - ม.3	0.18	0.073	0.056
ม.2 - ม.3	0.19	0.073	0.039*

ตารางที่ 18 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจในด้านความกระตือรือร้นทางการเรียน จำแนกตามเจตคติในการเรียน โดยวิธีของ Scheffe'

ลักษณะที่เปรียบเทียบ (I - J)	ผลต่างของค่าเฉลี่ย ($\bar{X}_i - \bar{X}_j$)	SE($\bar{X}_i - \bar{X}_j$)	p-value
ค่อนข้างต่ำ - ค่อนข้างดี	0.05	0.117	0.905
ค่อนข้างต่ำ - ดี	-0.18	0.131	0.399
ค่อนข้างดี - ดี	-0.23	0.076	0.011*

จากตารางที่ 16, 17 และ 18 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของนักเรียนอายุ 12, 13, 14 และ 15 ปี พบว่านักเรียนอายุ 13 ปี มีค่าเฉลี่ยแรงจูงใจในด้านความกระตือรือร้นทางการเรียนสูงกว่านักเรียนอายุ 14 ปี เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 2 และ ปีที่ 3 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยแรงจูงใจในด้านความกระตือรือร้นทางการเรียนสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของนักเรียนจำแนกตามเจตคติในการเรียน พบว่า นักเรียนมีเจตคติในการเรียนดี มีค่าเฉลี่ยของแรงจูงใจในด้านความกระตือรือร้นทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีเจตคติในการเรียนค่อนข้างดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 19 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแรงจูงใจในด้านการวางแผนการเรียนจำแนกตามปัจจัยต่างๆ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร โดยวิธี One-way ANOVA

ปัจจัย	mean	SD	F/T	p-value
ปัจจัยด้านครอบครัว				
เพศ				
หญิง	3.58	0.49	5.629	0.018*
ชาย	3.45	0.51		
อายุ				
12 ปี	3.60	0.50	3.398	0.018*
13 ปี	3.55	0.51		
14 ปี	3.48	0.50		
15 ปี	3.31	0.44		
โรคประจำตัว				
มี	3.52	0.51	0.091	0.763
ไม่มี	3.54	0.44		
ระดับชั้นเรียน				
ม.1	3.58	0.53	5.372	0.005**
ม.2	3.56	0.48		
ม.3	3.38	0.47		
เจตคติต่อการเรียน				
ค่อนข้างต่ำ	3.61	0.46	0.447	0.640
ค่อนข้างดี	3.51	0.50		
ดี	3.51	0.54		
ความเชื่ออำนาจภายในตน				
ค่อนข้างดี	3.54	0.49	0.453	0.501
ดี	3.50	0.51		

ตารางที่ 19 (ต่อ) แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแรงจูงใจในด้านการวางแผนการเรียนจำแนกตามปัจจัยต่างๆ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร โดยวิธี One-way ANOVA

ปัจจัย	mean	SD	F/T	p-value
ปัจจัยด้านครอบครัว				
สัมพันธภาพในครอบครัว				
ปานกลาง	3.31	0.50	33.541	0.000**
ดี	3.62	0.47		
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม				
วิธีการสอนของครู				
ต่ำ	3.34	0.45	0.683	0.506
ปานกลาง	3.53	0.50		
ดี	3.52	0.51		
สถานที่เรียน				
ต่ำ	3.57	0.48	0.161	0.851
ปานกลาง	3.53	0.47		
ดี	3.50	0.55		
สื่อการสอน				
ต่ำ	3.72	0.46	1.450	0.236
ปานกลาง	3.51	0.52		
ดี	3.51	0.48		
ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน				
ต่ำ	3.50	0.37	0.333	0.717
ปานกลาง	3.50	0.50		
ดี	3.54	0.51		
ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน				
ต่ำ	3.74	0.35	1.328	0.266
ปานกลาง	3.56	0.48		
ดี	3.49	0.52		

จากตารางที่ 19 พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจในด้านการวางแผนการเรียนจำแนกตามปัจจัยด้านเพศ อายุ ระดับชั้นเรียน และสัมพันธภาพในครอบครัวมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 20 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจในด้านการวางแผนการเรียนจำแนกตามระดับชั้นเรียน โดยวิธีของ Scheffe'

ลักษณะที่เปรียบเทียบ (I - J)	ผลต่างของค่าเฉลี่ย ($\bar{X}_i - \bar{X}_j$)	SE($\bar{X}_i - \bar{X}_j$)	p-value
ม.1 - ม.2	0.02	0.061	0.965
ม.1 - ม.3	0.20	0.066	0.011*
ม.2 - ม.3	0.18	0.066	0.023*

จากตารางที่ 20 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 2 และ ปีที่ 3 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยแรงจูงใจในการวางแผนการเรียนสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยแรงจูงใจในด้านการวางแผนการเรียนสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 21 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจในการวางแผนการเรียน
จำแนกตามอายุ โดยวิธีของ Scheffe'

ลักษณะที่เปรียบเทียบ (I - J)	ผลต่างของค่าเฉลี่ย ($\bar{X}_i - \bar{X}_j$)	$SE(\bar{X}_i - \bar{X}_j)$	p-value
12 ปี - 13 ปี	0.049	0.068	0.911
12 ปี - 14 ปี	0.125	0.073	0.412
12 ปี - 15 ปี	0.291	0.097	0.032*
13 ปี - 14 ปี	0.074	0.065	0.727
13 ปี - 15 ปี	0.241	0.092	0.077
14 ปี - 15 ปี	0.166	0.096	0.393

จากตารางที่ 21 พบว่า กลุ่มตัวอย่างอายุ 12 ปี มีคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจในการวางแผนการเรียน สูงกว่า กลุ่มตัวอย่างอายุ 15 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $P < 0.05$

ตารางที่ 22 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแรงจูงใจในด้านความรับผิดชอบในการเรียนจำแนกตามปัจจัยต่างๆ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร โดยวิธี One-way ANOVA

ปัจจัย	mean	SD	F/T	p-value
ปัจจัยด้านครอบครัว				
เพศ				
หญิง	3.40	0.45	2.759	0.098
ชาย	3.32	0.50		
อายุ				
12 ปี	3.33	0.49	0.996	0.395
13 ปี	3.41	0.50		
14 ปี	3.32	0.45		
15 ปี	3.37	0.38		
โรคประจำตัว				
ไม่มี	3.34	0.47	4.792	0.029*
มี	3.52	0.48		
ระดับชั้นเรียน				
ม.1	3.36	0.49	1.116	0.329
ม.2	3.40	0.51		
ม.3	3.31	0.40		
เจตคติต่อการเรียน				
ค่อนข้างต่ำ	3.29	0.48	0.552	0.576
ค่อนข้างดี	3.36	0.46		
ดี	3.40	0.52		
ความเชื่ออำนาจภายในตน				
ค่อนข้างดี	3.38	0.45	0.364	0.547
ดี	3.35	0.49		

ตารางที่ 22 (ต่อ) แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแรงจูงใจในด้านความรับผิดชอบในการเรียนจำแนกตามปัจจัยต่างๆ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร โดยวิธี One-way ANOVA

ปัจจัย	mean	SD	F/T	p-value
ปัจจัยด้านครอบครัว				
สัมพันธภาพในครอบครัว				
ปานกลาง	3.21	0.45	21.297	0.000**
ดี	3.44	0.47		
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม				
วิธีการสอนของครู				
ต่ำ	3.50	0.60	8.240	0.440
ปานกลาง	3.34	0.46		
ดี	3.39	0.49		
สถานที่เรียน				
ต่ำ	3.38	0.49	0.227	0.797
ปานกลาง	3.35	0.44		
ดี	3.38	0.52		
สื่อการสอน				
ต่ำ	3.54	0.42	1.362	0.257
ปานกลาง	3.35	0.47		
ดี	3.36	0.47		
ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน				
ต่ำ	3.31	0.44	0.107	0.899
ปานกลาง	3.37	0.47		
ดี	3.35	0.48		
ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน				
ต่ำ	3.50	0.36	0.416	0.660
ปานกลาง	3.38	0.49		
ดี	3.35	0.47		

จากตารางที่ 22 พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจในด้านความรับผิดชอบในการเรียน
จำแนกตามปัจจัยด้านการมีโรคประจำตัว และสัมพันธภาพในครอบครัวมีความแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้าน สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียน

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและคะแนนแรงจูงใจในการเรียนในภาพรวมนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเลือกเทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) มาใช้ในการวิเคราะห์ และได้ทำการเลือกตัวแปรอิสระเข้าตัวแบบถดถอยเชิงเส้นโดยวิธีขั้นตอน (Stepwise Method) ซึ่งตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์นั้น มีดังต่อไปนี้

ตัวแปรตาม (Dependent Variable): คะแนนแรงจูงใจในการเรียน

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

X_1 : อายุ

X_2 : เพศ

X_3 : โรคประจำตัว

X_4 : ระดับชั้นเรียน

X_5 : เจตคติต่อการเรียน

X_6 : ความเชื่ออำนาจภายในตน

X_7 : สัมพันธภาพในครอบครัว

X_8 : วิธีการสอน

X_9 : สถานที่เรียน

X_{10} : สื่อการสอน

X_{11} : ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

X_{12} : ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ด้านแรงจูงใจในการเรียนโดยภาพรวม

ตารางที่ 23 แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ปัจจัย	R	R ²	B	t	p-value
ค่าคงที่	-	-	2.305	15.319	0.000**
สัมพันธภาพในครอบครัว	0.406	0.164	0.327	8.483	0.000**

$$F = 71.966, \quad p\text{-value} = 0.000**$$

$$R^2 = 0.164$$

** p<0.01

จากตารางที่ 23 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน จากตัวแปรอิสระทั้งหมด 12 ตัว มีตัวแปรอิสระจำนวน 1 ตัวที่มีผลต่อคะแนนแรงจูงใจในการเรียนได้แก่ ความสัมพันธ์ภาพในครอบครัว ซึ่งมีผลต่อคะแนนแรงจูงใจในการเรียนโดยภาพรวมในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงการทดสอบ t พบว่าตัวแปรอิสระนี้ ตัวที่มีผลต่อคะแนนแรงจูงใจในการเรียนในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.01$ และเมื่อพิจารณาถึงค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ $R^2 = 0.164$ พบว่าตัวแปรอิสระนี้ มีผลต่อคะแนนแรงจูงใจในการเรียนโดยภาพรวมร้อยละ 16.4 ยังมีปัจจัยอื่นๆอีกที่ไม่ได้นำมาใส่ตัวแบบร้อยละ 83.6

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ด้านแรงจูงใจในด้านความทะเยอทะยานทางการเรียน

ตารางที่ 24 แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ปัจจัย	R	R ²	B	t	p-value
ค่าคงที่	-	-	4.019	7.427	0.000**
สัมพันธภาพในครอบครัว	0.266	0.071	0.297	4.622	0.000**
อายุ	-0.193	0.037	0.091	2.798	0.005**

$$F = 18.177, \quad p\text{-value} = 0.000^{**}$$

$$R^2 = 0.090$$

** p<0.01

จากตารางที่ 24 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน จากตัวแปรอิสระทั้งหมด 12 ตัว มีตัวแปรอิสระจำนวน 2 ตัวที่มีผลต่อคะแนนแรงจูงใจในด้านความทะเยอทะยานทางการเรียนได้แก่ ความสัมพันธ์ในครอบครัว และอายุซึ่งมีผลต่อคะแนนแรงจูงใจในด้านความทะเยอทะยานทางการเรียนทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงการทดสอบ t พบว่าตัวแปรอิสระนี้ ตัวที่มีผลต่อคะแนนแรงจูงใจในการเรียนในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ p<0.01 และเมื่อพิจารณาถึงค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ $R^2 = 0.090$ พบว่าตัวแปรอิสระนี้ มีผลต่อคะแนนแรงจูงใจในด้านความทะเยอทะยานทางการเรียนร้อยละ 9.0 ยังมีปัจจัยอื่นๆอีกที่ไม่ได้นำมาใช้ตัวแบบร้อยละ 91.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ด้านแรงจูงใจในด้านการพึ่งตนเองทางการเรียน

ตารางที่ 25 แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ปัจจัย	R	R ²	B	t	p-value
ค่าคงที่	-	-	4.019	8.495	0.000**
สัมพันธภาพในครอบครัว	0.200	0.040	0.297	-3.426	0.001**
อายุ	-0.214	0.046	0.091	3.167	0.002**

$$F = 17.204, \quad p\text{-value} = 0.000^{**}$$

$$R^2 = 0.070$$

** p<0.01

จากตารางที่ 25 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน จากตัวแปรอิสระทั้งหมด 12 ตัว มีตัวแปรอิสระจำนวน 2 ตัวที่มีผลต่อคะแนนแรงจูงใจในด้านความทะเยอทะยานทางการเรียนได้แก่ ความสัมพันธ์ในครอบครัว และอายุซึ่งสัมพันธ์ในครอบครัวมีผลต่อคะแนนแรงจูงใจในด้านความทะเยอทะยานทางการเรียนทิศทางเดียวกัน และอายุมีผลในทิศทางตรงกันข้าม นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงการทดสอบ t พบว่าตัวแปรอิสระนี้ ตัวที่มีผลต่อคะแนนแรงจูงใจในการเรียนในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.01$ และเมื่อพิจารณาถึงค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ $R^2 = 0.070$ พบว่าตัวแปรอิสระนี้ มีผลต่อคะแนนแรงจูงใจในด้านความทะเยอทะยานทางการเรียนร้อยละ 7.0 ยังมีปัจจัยอื่นๆอีกที่ไม่ได้นำมาใส่ตัวแบบร้อยละ 93.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ด้านแรงจูงใจในด้านความกระตือรือร้นทางการเรียน

ตารางที่ 26 แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ปัจจัย	R	R ²	B	t	p-value
ค่าคงที่	-	-	2.070	8.861	0.000**
สัมพันธภาพในครอบครัว	0.303	0.092	0.364	6.083	0.000**

$$F = 37.005, \quad p\text{-value} = 0.000**$$

$$R^2 = 0.092$$

$$** p < 0.01$$

จากตารางที่ 26 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน จากตัวแปรอิสระทั้งหมด 12 ตัว มีตัวแปรอิสระจำนวน 1 ตัวที่มีผลต่อคะแนนแรงจูงใจในด้านความกระตือรือร้นทางการเรียนได้แก่ ความสัมพันธ์ภาพในครอบครัว ในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงการทดสอบ t พบว่าตัวแปรอิสระนี้ ตัวที่มีผลต่อคะแนนแรงจูงใจในด้านความกระตือรือร้นทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.01$ และเมื่อพิจารณาถึงค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ $R^2 = 0.092$ พบว่าตัวแปรอิสระนี้ มีผลต่อคะแนนแรงจูงใจในด้านความกระตือรือร้นทางการเรียนร้อยละ 9.2 ยังมีปัจจัยอื่นๆอีกที่ไม่ได้นำมาใส่ตัวแบบร้อยละ 90.8

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ด้านแรงจูงใจในด้านการวางแผนการเรียน

ตารางที่ 27 แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ปัจจัย	R	R ²	B	t	p-value
ค่าคงที่	-	-	4.019	10.095	0.000**
สัมพันธภาพในครอบครัว	0.355	0.126	0.297	7.208	0.000**
เพศ	-0.123	0.015	0.091	-2.245	0.025*

$$F = 29.026, \quad p - value = 0.000**$$

$$R^2 = 0.137$$

*p<0.05 , ** p<0.01

จากตารางที่ 27 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน จากตัวแปรอิสระทั้งหมด 12 ตัว มีตัวแปรอิสระจำนวน 2 ตัวที่มีผลต่อคะแนนแรงจูงใจในด้านการวางแผนการเรียน ได้แก่ ความสัมพันธ์ในครอบครัว และเพศ ซึ่งความสัมพันธ์ในครอบครัวมีผลต่อคะแนนแรงจูงใจในด้านการวางแผนการเรียนทิศทางเดียวกัน และเพศมีผลในทิศทางตรงกันข้าม นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงการทดสอบ t พบว่าตัวแปรอิสระนี้ ตัวที่มีผลต่อคะแนนแรงจูงใจในด้านการวางแผนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.01$ และ $p < 0.05$ และเมื่อพิจารณาถึงค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ $R^2 = 0.137$ พบว่าตัวแปรอิสระนี้ มีผลต่อคะแนนแรงจูงใจในด้านการวางแผนการเรียนร้อยละ 13.7 ยังมีปัจจัยอื่นๆอีกที่ไม่ได้นำมาใส่ตัวแบบร้อยละ 82.3

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ด้านแรงจูงใจในด้านความรับผิดชอบในการเรียน

ตารางที่ 28 แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ปัจจัย	R	R ²	B	t	p-value
ค่าคงที่	-	-	2.209	11.160	0.000**
สัมพันธภาพในครอบครัว	0.295	0.015	0.298	5.882	0.000**

$F = 29.026$, $p - value = 0.000^{**}$
 $R^2 = 0.137$

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

จากตารางที่ 28 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน จากตัวแปรอิสระทั้งหมด 12 ตัว มีตัวแปรอิสระจำนวน 1 ตัวที่มีผลต่อคะแนนแรงจูงใจในด้านความรับผิดชอบในการเรียนได้แก่ ความสัมพันธ์ในครอบครัว ซึ่งสัมพันธ์ในครอบครัวมีผลต่อคะแนนแรงจูงใจในการวางแผนการเรียนทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงการทดสอบ t พบว่าตัวแปรอิสระนี้ ตัวที่มีผลต่อคะแนนแรงจูงใจในด้านความรับผิดชอบในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.01$ และเมื่อพิจารณาถึงค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ $R^2 = 0.137$ พบว่าตัวแปรอิสระนี้มีผลต่อคะแนนแรงจูงใจในด้านความรับผิดชอบในการเรียนร้อยละ 13.7 ยังมีปัจจัยอื่นๆอีกที่ไม่ได้นำมาใส่ตัวแบบร้อยละ 86.3

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสาธิต มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินระดับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน สาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร และเพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการ เกิดแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิต โดยรูปแบบการ ศึกษาวิจัยเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross sectional study) ประชากร เป้าหมายคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) ของโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัย ของรัฐบาลในกรุงเทพทั้งหมด 5 โรงเรียน จำนวนนักเรียนรวมทั้งสิ้น 4,840 คน ตัวอย่าง (Sample) คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) ของโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัย ของรัฐ ในกรุงเทพมหานคร ที่สุ่มเลือกโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกำหนดสัดส่วน (Quota Sampling) จำนวน 370 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแบบสอบถามทั้งหมด 6 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 แบบสอบถามแรงจูงใจใน การเรียน ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว ส่วนที่ 4 แบบสอบถาม ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ส่วนที่ 5 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียน และส่วนที่ 6 แบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายในตน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test ในกรณีที่พบค่าความแปรปรวนมีความ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < 0.01$ จึงทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านต่าง ๆ โดยใช้การวิเคราะห์ถด ถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป สรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 370 คน ส่วนใหญ่ เป็นนักเรียนหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.9 โดยมีอายุ 13 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.9 รองลงมาคือ อายุ 14 ปี อายุ 12 ปี และ อายุ 15 ปี ตามลำดับ นักเรียนส่วนมากนับถือศาสนา

พุทธ คิดเป็นร้อยละ 97.8 รองลงมาคือ ศาสนาคริสต์ และอิสลาม ตามลำดับ เด็กนักเรียนส่วนมาก ร้อยละ 89.7 ไม่มีโรคประจำตัว นักเรียนกลุ่มตัวอย่างศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 35.9 มัธยมศึกษาปีที่ 2 ร้อยละ 36.3 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 27.8 ตามลำดับ

พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีเจตคติต่อการเรียนในระดับค่อนข้างดี คิดเป็นร้อยละ 75 รองลงมาคือ เจตคติต่อการเรียนในระดับดี และ เจตคติต่อการเรียนในระดับค่อนข้างต่ำ ตามลำดับ และกลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความเชื่ออำนาจในตนในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 52.2 รองลงมาคือ ความเชื่ออำนาจในตนในระดับค่อนข้างดี และระดับต่ำ ตามลำดับ

1.2 ด้านปัจจัยด้านครอบครัว พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 66.2 รองลงมาคือ สัมพันธภาพในครอบครัวระดับปานกลาง ร้อยละ 33.5 และสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 0.3

1.3 ด้านปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความเห็นว่า ด้านวิธีการสอนของครูอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 63.4 รองลงมาคือ วิธีการสอนของครูอยู่ในระดับดี และระดับต่ำ ตามลำดับ ด้านสถานที่เรียนนักเรียนส่วนมากมีความเห็นว่า สถานที่เรียน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 59.7 รองลงมาคือ มีความเห็นว่า สถานที่เรียนดี และมีความเห็นว่า สถานที่เรียนไม่ดี ตามลำดับ ด้านสื่ออุปกรณ์การเรียนนักเรียน ร้อยละ 50.5 มีความเห็นว่า สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ร้อยละ 47.6 เห็นว่า สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนดี และร้อยละ 4.9 เห็นว่า สื่ออุปกรณ์การเรียนอยู่ในระดับไม่ดี ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน พบว่า ความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 56.2 รองลงมาคือ ระดับดี ร้อยละ 41.6 และระดับไม่ดี 2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนพบว่า ความสัมพันธ์อยู่ในระดับดี ร้อยละ 66.5 รองลงมาคือ ความสัมพันธ์ปานกลาง ร้อยละ 31.6 และความสัมพันธ์ไม่ดี ร้อยละ 1.9

2. แรงจูงใจในการเรียน

การศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีแรงจูงใจในการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 60.8 รองลงมาคือ แรงจูงใจในการเรียนอยู่ในระดับดี และระดับต่ำ ตามลำดับ ส่วนในรายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า ด้านความทะเยอทะยานทางการเรียนอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 68.4 รองลงมาคือ ความทะเยอทะยานทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และระดับต่ำ ด้านการพึ่งตนเองทางการเรียน ส่วนมากอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ

58.6 รองลงมาคือ ระดับดี และระดับต่ำพบว่านักเรียนส่วนมากมีความกระตือรือร้นในการเรียนในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 68.1 รองลงมาคือ มีความกระตือรือร้น ระดับดี และระดับต่ำ ด้านการวางแผนการเรียน ร้อยละ 63.2 วางแผนการเรียนในระดับปานกลาง ร้อยละ 35.9 วางแผนการเรียนในระดับดี และร้อยละ 1.4 วางแผนการเรียนไม่ดี ด้านความรับผิดชอบในการเรียน นักเรียนส่วนมากร้อยละ 68.1 มีความรับผิดชอบในระดับปานกลาง ร้อยละ 30.3 มีความรับผิดชอบดี และ ร้อยละ 1.6 มีความรับผิดชอบต่ำ

3. แรงจูงใจในการเรียนและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของแรงจูงใจในการเรียนโดยรวมและรายวัน กับปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยส่วนสิ่งแวดล้อมทางการเรียนพบว่า

3.1 คะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียนโดยรวมจำแนกตาม เพศ อายุ การมีโรคประจำตัว ระดับชั้นเรียน และสัมพันธภาพในครอบครัว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง มีคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียนสูงกว่าเพศชาย กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียนต่างกันเมื่อเปรียบเทียบรายคู่พบว่า กลุ่มตัวอย่างอายุ 13 ปี มีคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียนสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างอายุ 15 ปี กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีโรคประจำตัว มีคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียนสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีโรคประจำตัว เมื่อเปรียบเทียบรายคู่พบว่า กลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียนสูงกว่า กลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และกลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียนสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียน จำแนกตามสัมพันธภาพในครอบครัว พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสัมพันธภาพอยู่ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียนสูงกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง

3.2 คะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจในด้านความทะเยอทะยานทางการเรียนจำแนกตามอายุ การมีโรคประจำตัว ระดับชั้นเรียน และสัมพันธภาพในครอบครัว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มตัวอย่างอายุ 12 ปี มีคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจในด้านความทะเยอทะยานทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างอายุ 15 ปี กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีโรคประจำตัวมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีโรคประจำตัว และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์รายพบว่าการมีตัวอย่าง เช่น มัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่ม

อภิปรายผลการวิจัย

1. **จากปัจจัยส่วนบุคคล** พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 370 คน ส่วนใหญ่ เป็นนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย ค่าคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียนโดยรวมและรายด้าน อยู่ในเกณฑ์ดี และปานกลาง โดยเพศที่ต่างกันมีผลต่อคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียน การวิจัยนี้พบว่า เพศหญิงมีคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียน สูงกว่าเพศชาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ อเนกกุล ศรีแสง ซึ่งพบว่า ความแตกต่างระหว่างเพศ เป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้คนเรามีความแตกต่างกันในเรื่องการเรียนรู้ และสอดคล้องกับ สมพร พรหมจรรย์ พบว่า เพศและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งทิภา จันทนพลศิริ (45) ซึ่งพบว่า นักเรียนหญิงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนชาย

จากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เรียนในชั้นต่างกันและมีอายุต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียนต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูซงค์ เลหาศิริวงศ์ (5) ซึ่งพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และบรราน (ข้างใน สมพร พรหมจรรย์) พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนเกรด 5 และ เกรด 6 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีโรคประจำตัวมีคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียนสูงกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีโรคประจำตัว เนื่องจากกลุ่มที่มีโรคประจำตัวมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับโรคที่เป็นการรักษาอย่างต่อเนื่องซึ่งต้องใช้ระยะเวลา ความวิตกกังวลเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเอง เป็นอุปสรรคต่อการตั้งใจทุ่มเทให้กับการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา ซึ่งพบว่า ภาพลักษณ์แห่งตนของวัยรุ่นมีผลต่อความสำเร็จทางการศึกษา และผู้ที่มีสุขภาพแข็งแรงจะมีภาพลักษณ์แห่งตนดีกว่าผู้ที่เจ็บป่วยเรื้อรังอยู่เสมอ (8)

จากการศึกษาพบว่าเจตคติต่อการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียน ด้านความกระตือรือร้นทางการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่พบเจตคติต่อการเรียนมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และผลสำเร็จทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (2,42)

เจตคติคือความคิดเห็น ความรู้สึกเอนเอียงทางจิตใจของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เมื่อมีเจตคติที่ดี บุคคลจะแสดงออกในลักษณะที่พึงพอใจเห็นด้วยและชอบในสิ่งนั้น เจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่ง จึงเป็นเครื่องทำนายการกระทำของบุคคลนั้นได้ การที่บุคคลจะตั้งใจทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ บุคคลนั้นต้องมีความชอบ ความสนใจตลอดจนมองเห็นประโยชน์ที่จะได้รับด้วย

จากการวิจัยนี้ไม่พบว่าความเชื่ออำนาจในตนมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยอื่น ๆ ซึ่งพบว่า ความเชื่ออำนาจในตน ซึ่งหมายถึง ความเชื่อว่าการที่บุคคลจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในการทำสิ่งต่าง ๆ เกิดขึ้น จากความสามารถของตน ซึ่งมีผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน (2, 28, 29, 41) สามารถอธิบายได้ว่า จากการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนสาธิต ซึ่งมีจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน เพื่ออบรมสั่งสอนให้นักเรียนได้มีพัฒนาการในทุก ๆ ด้าน ดังนี้

- พัฒนาการทางสติปัญญา ให้มีความรู้เป็นลำดับจนสามารถใช้วิจารณ์ญาณเพื่อประเมินและตัดสินใจเลือกสิ่งที่ถูกต้องอย่างสร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์ต่อทั้งตนเองและส่วนรวมควบคู่กันไป

- พัฒนาการทางจิตใจให้มีความสามารถในการรับรู้ สมองตอบ เลือกว่านิยม ที่ถูกต้องมีคุณธรรม จริยธรรม และเสริมสร้างจนเป็นคุณลักษณะประจำตัวที่ดีงาม จนทำให้เกิดความมั่นคงทางจิตใจและอารมณ์

- พัฒนาการทางสังคม ให้เป็นผู้มีวินัยในตนเอง สามารถปฏิบัติตามกฎกติกาของส่วนรวมและสังคม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นให้เป็นได้ทั้งผู้นำและผู้ตาม ยอมรับความสามารถของตนเองและผู้อื่น มีจิตสำนึกในคุณค่าของสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการปกครองระบบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข พร้อมทั้งส่งเสริมเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทย สามารถปรับวัฒนธรรมอื่นให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทยเพื่อรักษาอิสรภาพของชาติไทย

- พัฒนาความสามารถในการใช้ทักษะพื้นฐานทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาตามลำดับ จนสามารถรู้จักแก้ไขปัญหาได้ในทางที่ถูกต้อง

- พัฒนาศักยภาพทางความถนัด ความสนใจ และความสามารถพิเศษให้ปรากฏเพื่อประโยชน์แห่งตนในการเสริมสร้างบุคลิกภาพคุณค่าและความหมายแห่งชีวิต พร้อมทั้งจะนำไปริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ส่วนรวมตามโอกาสอันควร (46) และเพื่อตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนดังกล่าว โรงเรียนสาธิตจึงจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้นักเรียนได้ปฏิบัติ เช่น ทางด้านกีฬา มีฟุตบอล เทควันโด แฮนด์บอล เทนนิส มีการจัดกีฬาสี่ กีฬาสยามคี่ ซึ่งนอกจากจะได้พัฒนาทางการกีฬาแล้ว ยังได้พัฒนาลักษณะของผู้นำและผู้ตาม มีการวางตัวสถาปได้ช มีการวางตัวเชียร์หรือเชียร์ การจัดรูปแบบการเชียร์ การวางแผนจัดการด้านต่าง ๆ ด้านศิลปวัฒนธรรม มีการฝึกโยน รำไทย ดนตรีไทย และดนตรีสากล การร้องประสานเสียง วงออเครสตรา การวาดภาพ ประกวอด นอกจากนี้ยังมีชมรมต่าง ๆ เช่น ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติ ชมรมพุทธศาสนา มีกลุ่มโครงการมารยาทงาม ฯลฯ

จากความหมายของความเชื่ออำนาจในตนที่ว่า ความเชื่อว่าการที่บุคคลจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในการทำสิ่งต่าง ๆ เกิดขึ้นจากความสามารถของตน และตนเองสามารถควบคุมให้เป็นไปตามที่ต้องการได้ และจากจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอน และกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนสาธิตจัดให้นักเรียนจะพบว่า ความสำเร็จของนักเรียนไม่ได้มุ่งเน้นแต่เฉพาะด้านการเรียนเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ยังมีความสำเร็จด้านอื่น ๆ อีกหลายด้าน เช่น ด้านกีฬา ด้านศิลป ด้านดนตรี ด้านการสืบสานวัฒนธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านจริยธรรมและคุณธรรม ฯลฯ ซึ่งนักเรียนสามารถเลือกที่จะทำและประสบความสำเร็จได้ตามความถนัดและสนใจ ตามลักษณะปัจเจกบุคคล ซึ่งทำให้นักเรียนสาธิตนอกจากจะมีนักเรียนที่สนใจในการเรียนแล้ว ยังมีนักเรียนที่สนใจในด้านต่าง ๆ อีกหลายด้าน ทำให้ผลผลิตจากโรงเรียนสาธิตได้นักเรียนที่มีลักษณะดังนี้

1. นักเรียนที่มีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แก้ปัญหาและจัดการอย่างเป็นระบบ รู้วิธีการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งความรู้ต่าง ๆ เป็นผู้มีความรู้ มีทักษะด้านวิชาการได้มามาตรฐานทางการศึกษา ที่สังคมยอมรับเพียงพอต่อการหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองเพื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น
2. นักเรียนเป็นผู้มีทักษะทางด้านกีฬา นันทนาการ และ การดูแลสุขภาพพอนามัยอย่างสม่ำเสมอ
3. นักเรียนมีศักยภาพในการสร้างสรรค์ผลงาน ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาเป็นที่ยอมรับของสังคม
4. นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม มีความเป็นผู้นำ และมีจิตสำนึกสาธารณะ
5. นักเรียนมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีทักษะทางสังคม สามารถอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข
6. นักเรียนมีพฤติกรรมในการดำรงชีวิตบนพื้นฐานของการเคารพสิทธิมนุษยชนตามวิถีประชาธิปไตย (47)

และจากการที่ความสัมพันธ์ของนักเรียนสาธิตไม่ได้ขึ้นอยู่กับการเรียนแต่เพียงอย่างเดียว ยังมีความสำเร็จทางด้านอื่น ๆ อีกหลายด้าน ซึ่งนักเรียนสามารถวัดความสำเร็จและพัฒนาความเป็นตัวเองของตนได้ จากการศึกษาครั้งนี้จึงไม่พบว่า ความเชื่ออำนาจในตนมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ปัจจัยด้านครอบครัว กลุ่มตัวอย่าง 370 คน มีระดับสัมพันธภาพในครอบครัวในระดับดีเป็นส่วนมาก รองลงมาคือ สัมพันธภาพในระดับปานกลางและสัมพันธภาพในระดับไม่ดี เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียนกับสัมพันธภาพในครอบครัว พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวที่มีคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียนสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสัมพันธภาพ

ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < 0.01$ สอดคล้องกับงานวิจัยของสมพร พรหมจรรย์

ซึ่งพบว่าฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวและสัมพันธภาพในครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จินตนา อินทรไชย(1) พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ นุชนาฏ วรยศศรี(42) พบว่า ตัวแปรด้านการส่งเสริมการเรียนของนักเรียนของทางบ้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งนี้เพราะว่าครอบครัวที่มี สัมพันธภาพที่ดี พ่อแม่ให้ความรักและเป็นที่ยกย่องในเวลาที่มีปัญหาทางการเรียน จึงเป็นแรงผลักดันให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนสูง

3. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างไม่พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อวิธีการสอนของครู สถานที่เรียน สื่ออุปกรณ์การสอน ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์กับคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่สอดคล้องงานวิจัยของ สมพร พรหมจรรย์(3) ซึ่งพบว่า ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน 3 ตัวแปร ได้แก่ บรรยากาศทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับการศึกษาของ เนตรชนก พุ่มพวง(43) พบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และปัจจัยที่มีผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตคือ บุคลิกภาพทัศนคติต่อการเรียน ความคาดหวังของผู้ปกครอง สิ่งแวดล้อมทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

อธิบายได้ว่า การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะในกลุ่มนักเรียนโรงเรียนสาธิตเท่านั้น ซึ่งโรงเรียนสาธิตจะมีลักษณะเฉพาะบางประการ ซึ่งต่างจากโรงเรียนอื่นในหลายด้าน ทั้งด้านบุคลากร ด้านหลักสูตร และด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมทางการเรียนในที่นี้จะกล่าวถึงลักษณะเฉพาะของโรงเรียนสาธิตในด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมซึ่งในโรงเรียนสาธิต มีการจัดการเรียนการสอนที่ได้มาตรฐาน มีระบบประกันคุณภาพที่ตรวจสอบได้ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนสาธิตมีลักษณะดังนี้

1. บุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง
2. บุคลากรเป็นครูที่มีทักษะมีความสามารถในการจัดการและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เยาวชน

3. มีแผนการพัฒนาศึกษาในระยะยาว สอดคล้องกับนโยบายของสถาบันและมหาวิทยาลัยที่สังกัด

4. มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับเยาวชน และท้องถิ่น
5. มีงบประมาณและเทคโนโลยีที่สนับสนุนให้บุคลากรใช้ในการจัดการเรียนการสอน
6. ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำ มีคุณธรรม มีศักยภาพในการบริหารจัดการ
7. มีอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน
8. มีดัชนี บ่งชี้ มาตรฐาน การศึกษาที่ชัดเจน มีกระบวนการประกันคุณภาพ
9. มีระบบบริหารจัดการเป็นอิสระ ชัดเจน
10. ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม และสนับสนุนการจัดการศึกษา (47)

ในโรงเรียนสาธิตครูและนักเรียนมีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการบริหารวางแผนงาน คิดค้นคว้า และดำเนินการทดลองต่าง ๆ โดยทางโรงเรียนพร้อมที่จะอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ กำลังคน กำลังเงิน ซึ่งทำให้บรรยากาศในการเรียนของโรงเรียนมีลักษณะท้าทาย น่าเรียน น่าสอน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนจากโรงเรียนสาธิตดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งโรงเรียนสาธิต ทุกโรงเรียนจะมีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการเรียนไม่แตกต่างกัน จากการวิจัยในครั้งนี้จึงพบว่าแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนสาธิตเมื่อเปรียบเทียบกับบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการเรียนไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์แนะแนว ผู้ปกครองตลอดจนนักเรียนได้ทราบว่า มีตัวแปรใดที่มีความสัมพันธ์และสามารถพยากรณ์แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนได้ เพื่อนักเรียนจะได้ปรับปรุงตนเองให้มีแรงจูงใจในการเรียนสูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จทางการเรียนได้

2. เนื่องจากตัวแปรด้านสัมพันธภาพในครอบครัวสามารถพยากรณ์แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนได้ดีที่สุด ดังนั้นพ่อแม่ หรือผู้ปกครองควรสร้างสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว และควรตระหนักว่านักเรียนที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นวัยที่เข้าสู่วัยรุ่น เริ่มมีลักษณะของ

ความเป็นผู้ใหญ่ ต้องการยอมรับและความไว้วางใจแต่ก็ยังต้องการความรัก และความห่วงใยจากพ่อแม่และครอบครัวอยู่เสมอ นอกจากนี้ผู้ปกครองควรเสริมสร้างสัมพันธภาพในครอบครัวเชิงประชาธิปไตย และแนะนำว่าเกี่ยวกับการเรียนและให้กำลังใจบุตร ซึ่งจะส่งผลและเป็นพลังผลักดันให้นักเรียนมีแรงจูงใจที่สูงขึ้น

นอกจากนี้การทำงานร่วมกันระหว่างครู และผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียนยังสำคัญมาก ซึ่งครูอาจใช้วิธีต่อไปนี้

1. ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมาพบ และแจ้งให้ผู้ปกครองทราบถึงความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียน ขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง ให้ช่วยส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักเรียน
2. วางแผนร่วมกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการใช้เวลาของนักเรียนเวลาอยู่บ้าน เป็นต้นว่า การใช้เวลาดูโทรทัศน์ การเล่นเกม การทำการบ้าน เพื่อช่วยให้นักเรียนใช้เวลาที่อยู่บ้านให้เป็นประโยชน์
3. ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองเกี่ยวกับการทำงานของนักเรียนให้ผู้ปกครอง ช่วยดูว่านักเรียนจะต้องทำการบ้านให้เสร็จ ในกรณีที่นักเรียนทำไม่ได้ เพราะไม่เข้าใจก็ควรจะช่วยอธิบายหรือหาครูมาสอนพิเศษ เพื่อนักเรียนจะได้ไม่เรียนล้าหลังเพื่อนหรือขาดความสนใจ
4. ในกรณีที่ผู้ปกครองจะต้องให้นักเรียนช่วยทำงานบ้านครูควรอธิบายให้ผู้ปกครองได้ทราบถึงความจำเป็นที่นักเรียนจะต้องมีเวลาทำการบ้าน
5. สนับสนุนให้ผู้ปกครองร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

3. จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนโรงเรียนสาธิตและนโยบายด้านการเรียนการสอนของโรงเรียนได้แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยลักษณะพึงประสงค์ของผู้เรียนที่ต้องการคือ เป็นคนดี มีจิตใจดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นคนเก่ง มีสมรรถภาพสูง ในการดำเนินชีวิต โดยมีความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือรอบด้าน หรือความสามารถพิเศษเฉพาะทาง มีภาวะผู้นำ รู้จักตนเอง ควบคุมตนเองได้เป็นคนมีความสุข มีสุขภาพดีทั้งกายและจิตใจ ร่าเริง แจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ มีอิสรภาพ พ้นจากการเป็นทาสของอบายมุข และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเพียงพอแก่อัตภาพ ซึ่งคุณสมบัติต่าง ๆ เหล่านี้สามารถพัฒนาการได้โดย

- ให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัด และวิธีการของตนเอง
- ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม

- ให้ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์จินตนาการ ตลอดจนได้แสดงออกอย่างชัดเจนและมีเหตุผล
- ให้ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงให้ค้นหาคำตอบแก้ปัญหา ทั้งด้วยตนเองและร่วมมือกับผู้อื่น
- ให้ผู้เรียนได้ฝึกค้น รวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง
- ให้ผู้เรียนได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง อย่างมีความสุข
- ให้ผู้เรียนฝึกตนเองให้มีวินัยและรับผิดชอบในการทำงาน

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น ครอบครัว และโรงเรียนควรมีการทำงานร่วมกันเพื่อช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียน เพื่อพัฒนาการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อความมั่นคงและก้าวหน้าของสังคมและประเทศชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยนี้พบว่าปัจจัยด้านครอบครัวมีความสัมพันธ์ต่อแรงจูงใจในการเรียนสูงที่สุดในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเชิงลึกในปัจจัยด้านครอบครัว เช่น ลักษณะของครอบครัว หรือรูปแบบการเลี้ยงดูที่มีผลต่อแรงจูงใจในการเรียน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

- จินตนา อินทรไทย. ความสัมพันธ์ ระหว่างสถานะภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ของครอบครัวและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- จำรูณ เทียมธรรม. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546.
- สมพร พรหมจรรย์. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.
- นฤทัย ดาวเรือง. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์กับพฤติกรรมพัฒนาธรรมด้านคติธรรมของวัยรุ่น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546.
- ภุชงค์ เลานศรีวงศ์. การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ศึกษาในระบบโรงเรียนและกึ่งระบบโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2535.
- ยุทธ ไกยวรรณ. สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด, 2546.
- คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และกระทรวง - ศึกษาธิการ. ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพมหานคร : สกายบุ๊กส์, 2544.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2545.
- ณภัทร อังคะสุวพลา. ภาพลักษณ์แห่งตนและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตพื้นที่ชุมชนแออัด กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาสุขภาพจิต คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

10. สุขชา จันทน์เอม. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2529.
11. WHO : 7th General Programme of work covering the period 1984-1987 : Global Medium-Team programme 10. Protection and Promotion of Mental Health, 1983 : 2. อ้างถึงใน พาสนา ผลเลิศปรี. การสำรวจปัญหาการปรับตัวในเด็กวัยรุ่น กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
12. อุไร สุมาธิธรรม. จิตวิทยาการแนะแนววัยรุ่น. คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ นครศรีธรรมราช, 2545.
13. ดวงใจ กสานติกุล. วัยรุ่น. ใน เกษม ตันติผลาชีวะ (บรรณาธิการ). ตำราจิตเวชศาสตร์ สมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย เล่ม 2. พิมพ์ครั้งที่ 2 : กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2536 : 818-51.
14. Coleman LG, Hendry LB. The nature of adolescence. 3rd ed. New York : Rutledge, 1999.
15. ณัฐวรา จันท์เอี่ยม. ทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาสุขภาพจิต คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
16. อุมพร ตรังคสมบัติ. จิตบำบัดและการให้คำปรึกษาครอบครัว. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : ชันด้าการพิมพ์, 2545.
17. พรพิมล เจียมนาคินทร์. พัฒนาการวัยรุ่น. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : คอนฟอร์ม, 2542.
18. Luella Cole. Child and Adolescent Psychology. New York : John Wilcy & Sons, 1970.
19. พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร. พัฒนาศึกษา, 2544.
20. จิราภรณ์ กุณสิทธิ์. การทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ด้วยตัวแปรด้านกำกับตนเองในการเรียน การรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ ทักษะคิดต่อวิชาคณิตศาสตร์ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

21. Border L. Gender difference in the self-image of Malaysian adolescents and its relationship to academic achievement university of Malaya. [On line] Available from URL : <http://cl.sum.my/academic/sp100/02f3.pdf>
22. ปรภายทิพย์ พิชัย. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2539.
23. เมธี โพธิพัฒน์. ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์และความซื่อสัตย์ของเด็กไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2539.
24. Borger A, Seiffge-Krenke I. Body image in adolescence : a comparative study of health and chronically ill adolescents. Brain Inj . [On line] Available from URL : <http://buu.thailis.uni.net.th/medlin/detail.nsp>
25. ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2538.
26. กัญชวลี คำชาย. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา, 2540.
27. ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2543.
28. ศักดิ์ชัย นีรัญทิวี. ความแปลกแยกกับพฤติกรรมการทำงานของคุณ สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2532.
29. บุษกร คำแดง. ปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542.
30. พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. จิตวิทยาครอบครัว. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
31. Epstien NB, Bishop SB, Levin S. The McMaster model of family functioning. J Marriage Fam Couns. 1978 : 19-31.
32. Shek DT. School adjustment and adolescent psychological well-being study in a Chinese context. J Genet Psychol, 1997 ; 158(1) : 133-28.

33. Marta E. Parent - Adolescent Interactions and Psychological risk in adolescent : and analysis of communication, support and gender. J Adolesc, 197 ; 20(5) : 473-87.
34. Davidson HH, and Lang G. Children's perceptions of their teacher's fell toward them related to self perception school achievement and behavioral. Journal Education. 1960 : 170-8.
35. พรพิมล เจียมนาคินทร์. พัฒนาการวัยรุ่น. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : คอมฟอร์ม จำกัด, 2542.
36. ธีชววรรณ พิมพ์งาม. การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีปัญหาการปรับตัว โรงเรียนวินิตศึกษาในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2530.
37. จำเนียร ช่างโชติ และคณะ. ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบุคคล. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521.
38. พรรณี ช. เจนจิต. จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : เสริมสิน - พรีเมส ซีเอสเอ็ม, 2545.
39. กุลวรรณ วิทยาวงศ์รุจิ. ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการปรับตัว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2526.
40. ปาริชาติ จันทรเพ็ญ. ลำดับการเกิดและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขภาพจิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
41. อุษานุญญฤทธิ์. การศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2544.
42. นุชนาฏ วรยศศรี. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตพระนครใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2544.
43. เนตรชนก พุ่มพวง. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2544.

44. ทิพพิดี อ่องแสงคุณ. สาธิตศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
45. รุ่งทิวา จันทนพศิริ. การศึกษาคือความสัมพันธ์ของตัวแปรบางประการที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนแมริมวิทวิทยาคม โดยการวิเคราะห์เส้นทาง โรงเรียนแมริมวิทวิทยาคม. จังหวัดเชียงใหม่, 2538.
46. โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. [OnLine]. 2005. Available From :<http://www.kus.ac.th> [2548, เมษายน 23]
47. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. [OnLine]. 2005. Available From :<http://www.swu.ac.th> [2548, , เมษายน 23]

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

ตารางค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

แบบสอบถาม	ผู้สร้างเครื่องมือ	ความเชื่อมั่นของผู้วิจัย	
		tryout	กลุ่มตัวอย่างจริง
แรงจูงใจในการเรียน	.926	.779	.818
สัมพันธภาพในครอบครัว	.995	.856	.842
สิ่งแวดล้อมทางการเรียน	.915	.845	.851
เจตคติต่อการเรียน	.789	.810	.808
ความเชื่ออำนาจในตน	.723	.741	.819

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ใบยินยอมเข้าร่วมวิจัย

เรื่อง แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิต

วันที่ให้คำยินยอม วันที่..... เดือน พ.ศ.

1. คำชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษา แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิต และ ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้เข้าร่วมศึกษาประมาณ 370 คน

2. คำชี้แจงเกี่ยวกับขั้นตอน, วิธีการ และการปฏิบัติในการวิจัย

แบบสอบถามจะมี 6 ตอน โดยนักเรียนจะเป็นผู้ประเมินและตอบด้วยตนเองทั้งหมด

ตอนที่ 1	แบบสอบถามส่วนบุคคล	จำนวน	14	ข้อ
ตอนที่ 2	แบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียน	จำนวน	25	ข้อ
ตอนที่ 3	แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว	จำนวน	23	ข้อ
ตอนที่ 4	แบบสอบถามสิ่งแวดล้อมทางการเรียน	จำนวน	25	ข้อ
ตอนที่ 5	แบบสอบถามเจตคติต่อการเรียน	จำนวน	15	ข้อ
ตอนที่ 6	แบบสอบถามความเชื่ออำนาจในตน	จำนวน	15	ข้อ

3. ประโยชน์ที่ท่านจะได้รับจากการเข้าร่วมการวิจัย ท่านจะไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ใด ๆ โดยตรง แต่ผล การศึกษาที่ได้นี้จะสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพใน การศึกษา และพัฒนาเยาวชนของประเทศชาติต่อไป

4. คำชี้แจงเกี่ยวกับสิทธิของท่าน การเข้าร่วมการศึกษานี้ เป็นไปโดยสมัครใจ ผลของการตอบแบบสอบถามไม่ มีถูกผิด และไม่ส่งผลกระทบต่อการเรียนของนักเรียน ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลของท่านเป็นความลับ โดยจะนำเสนอ ผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น หากท่านมีปัญหาหรือข้อสงสัยประการใดกรุณาติดต่อ นางคันสนีย์ ภูวงศ์พัฒนา จิต เวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตึกธนาคารกรุงเทพ หรือ โทร. 01-8433469 ซึ่งยินดีให้คำ ชี้แจงแก่ท่านทุกประการ

5. คำยินยอมของท่าน

ข้าพเจ้าได้รับการอธิบายจากผู้วิจัยถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและประโยชน์หรือผลที่ อาจเกิดขึ้นจากการวิจัยอย่างละเอียด และมีความเข้าใจดีแล้ว ทั้งนี้ข้าพเจ้ายินยอมที่จะเข้าร่วมการวิจัย ด้วยความ สมัครใจ โดยไม่มีการบังคับใด ๆ ทั้งสิ้น และได้ลงนามในใบยินยอมนี้ด้วยความเต็มใจ

ลงนาม ผู้เข้าร่วมวิจัย (นักเรียน)

(.....)

ลงนาม ผู้ปกครองหรือผู้อุปการะโดยชอบด้วยกฎหมาย

(.....)

ลงนาม พยาน

(.....)

ลงนาม ผู้ทำวิจัย

(นางคันสนีย์ ภูวงศ์พัฒนา)

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามส่วนบุคคล

1. อายุ.....ปี
2. เพศ หญิง ชาย
3. ศาสนา.....
4. ชั้นปีการศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 1
 มัธยมศึกษาปีที่ 2
 มัธยมศึกษาปีที่ 3
5. โรคประจำตัวที่ต้องรักษาต่อเนื่อง ไม่มี
 มี โปรดระบุ.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียน

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	ไม่จริง	ไม่จริง ที่สุด
ด้านความทะเยอทะยานทางการเรียน					
1. ในการเรียนข้าพเจ้าจะเปรียบเทียบผลการเรียนของข้าพเจ้าเสมอ เพื่อจะได้พัฒนาตนเองให้เรียนได้ดีขึ้น					
2. เมื่อข้าพเจ้าทำงานที่ครูมอบหมายไม่ถูกต้อง ข้าพเจ้าจะค้นหาวิธีการใหม่ ๆ ที่จะทำให้ออกข้อให้ได้					
3. ข้าพเจ้าจะตั้งความหวังเกี่ยวกับการเรียนไว้สูง ๆ และพยายามทำให้สำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้					
4. ข้าพเจ้าตั้งใจที่จะทำคะแนนสอบให้ได้คะแนนสูงสุด					
5. ข้าพเจ้าอยากประสบความสำเร็จในการเรียน					
ด้านการพึ่งตนเองทางการเรียน					
6. เมื่อมีปัญหาหรือข้อสงสัยในบทเรียนข้าพเจ้าจะถามครูด้วยตนเอง					
7. ข้าพเจ้าทำการบ้านด้วยตนเอง โดยไม่ลอกคนอื่นหรือไม่ให้คนอื่นทำ					
8. ข้าพเจ้าชอบแก้ปัญหาด้วยตนเอง					
9. ข้าพเจ้าให้เพื่อนเป็นผู้ทำรายงานที่ครูมอบหมายให้ทำ					
ด้านความกระตือรือร้นทางการเรียน					
10. เมื่อครูให้การบ้านหรือมอบหมายงานให้ ข้าพเจ้ารีบทำการบ้านหรืองานที่ได้รับมอบหมายนั้นทันที					
11. ข้าพเจ้าไม่กล้าถามครูเมื่อข้าพเจ้าไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัยในบทเรียน					
12. ข้าพเจ้าตั้งใจเรียน					
13. ข้าพเจ้าทำการบ้านให้เสร็จทันเวลาที่ครูกำหนดส่งโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง					
14. ข้าพเจ้าเรียนหนังสือด้วยความสนุกสนานมากกว่าเรียนด้วยความไม่สบายใจ					

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	ไม่จริง	ไม่จริง ที่สุด
ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองทางการเรียน					
15. เมื่อข้าพเจ้าตั้งใจว่าจะทำอะไรแล้ว แต่เมื่อถึงเวลานั้นจริง ๆ ข้าพเจ้าก็ไม่ได้ทำตามที่ตั้งใจไว้					
16. เมื่อเพื่อนในชั้นแบ่งหัวข้อกันทำรายงานส่งครู ข้าพเจ้าก็ไม่ทำมาส่ง					
17. ข้าพเจ้าส่งการบ้านที่ครูมอบหมายให้ทำทุกครั้ง					
18. ข้าพเจ้าทำงานได้ไม่ดีและยังไม่บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ข้าพเจ้าจะพยายามทำต่อไปอย่างเต็มความสามารถ					
19. บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้าตั้งใจทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ทำไปไม่นานนักข้าพเจ้าจะรู้สึกเบื่อแล้วหยุดทำงานนั้น					
การวางแผนการเรียน					
20. ข้าพเจ้าไม่ได้วางแผนเป้าหมายว่าจะเรียนต่อ					
21. ข้าพเจ้าคิดเสมอว่าขนาดของข้าพเจ้าขึ้นอยู่กับความสำเร็จทางการเรียน					
22. ผู้ปกครองควรเป็นผู้ตัดสินใจเลือกให้ข้าพเจ้าว่าจะศึกษาต่อหรือเลือกวิชาซีพีใด					
23. ข้าพเจ้าอ่านหนังสือเพียงหนึ่งหรือสองวันก่อนสอบ					
24. ข้าพเจ้าทำงานหลายอย่างในเวลาเดียวกัน					
25. ข้าพเจ้าทำตารางเวลาการอ่านหนังสือไว้ล่วงหน้า					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	ไม่จริง	ไม่จริง ที่สุด
1. ผู้ปกครองซื้ออุปกรณ์ให้ข้าพเจ้าอย่างครบครัน					
2. ผู้ปกครองไม่ค่อยสนใจซักถามเกี่ยวกับการเรียน ของข้าพเจ้า					
3. หลังเลิกเรียนข้าพเจ้ากลับบ้าน ผู้ปกครองถาม เกี่ยวกับการเรียนของข้าพเจ้า					
4. ผู้ปกครองอนุญาตให้ข้าพเจ้าร่วมกิจกรรมพิเศษ ต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นตามความสนใจของ ข้าพเจ้า					
5. เวลาโรงเรียนจัดทัศนศึกษาต่างจังหวัด ผู้ปกครองอนุญาตให้ข้าพเจ้าไปได้					
6. ผู้ปกครองไม่อนุญาตให้ข้าพเจ้าไปกวดวิชากับ เพื่อน					
7. ผู้ปกครองแนะนำวิธีการอ่านหนังสือให้ข้าพเจ้า					
8. เมื่อเวลาว่างผู้ปกครองจะพูดคุยเกี่ยวกับข้าพเจ้า					
9. ผู้ปกครองช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนเมื่อ ข้าพเจ้าแก้ปัญหาเองไม่ได้					
10. เมื่อข้าพเจ้าทำคะแนนสอบได้ไม่ดี ผู้ปกครองให้ กำลังใจแก่ข้าพเจ้า					
11. ผู้ปกครองชมข้าพเจ้าเมื่อทำคะแนนสอบได้ดี					
12. เมื่อใกล้สอบ ผู้ปกครองให้กำลังใจแก่ข้าพเจ้าใน การดูหนังสือ					
13. เมื่อข้าพเจ้ากลับบ้านผิดเวลา ผู้ปกครองจะแสดง อาการห่วงใย					
14. ผู้ปกครองยืนยันให้ข้าพเจ้าเรียนในสายการเรียน ที่ท่านบอกให้เลือกเรียน โดยไม่คำนึงถึงความ ต้องการในการเลือกสายการเรียนของข้าพเจ้า					

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	ไม่จริง	ไม่จริง ที่สุด
15. เมื่อข้าพเจ้าสอบตก ผู้ปกครองจะลงโทษข้าพเจ้า					
16. ผู้ปกครองไม่สนใจว่าข้าพเจ้าจะทำการบ้านหรือไม่ทำการบ้าน					
17. ผู้ปกครองคอยเตือนให้ข้าพเจ้าอ่านหนังสือ					
18. ผู้ปกครองให้ข้าพเจ้าเรียนพิเศษหลังเลิกเรียน					
19. ผู้ปกครองให้ข้าพเจ้าเลือกเรียนวิชาที่ข้าพเจ้าถนัด					
20. เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาเกี่ยวกับการเรียน ข้าพเจ้าจะปรึกษาจากผู้ปกครอง					
21. เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาเกี่ยวกับการเรียน ข้าพเจ้าจะไม่ปรึกษาจากผู้ปกครอง					
22. ข้าพเจ้าไม่พอใจ เมื่อผู้ปกครองบอกให้ข้าพเจ้าต้องอ่านหนังสือทุกวัน					
23. ข้าพเจ้าทำความเคารพผู้ปกครองทั้งก่อนไปและหลังกลับจากโรงเรียน					

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสิ่งแวดล้อมทางการเรียน

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	ไม่จริง	ไม่จริง ที่สุด
ด้านบรรยากาศทางการเรียน					
วิธีการสอนของครู					
1. ครูมีวิธีการสอนที่ทำให้การเรียนน่าสนใจ					
2. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่สอน					
3. ครูมุ่งสอนแต่เนื้อหาวิชาเพียงอย่างเดียวโดยไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น					
4. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่เรียน					
5. ครูใช้สื่อประกอบการสอนได้อย่างเหมาะสม					
6. ครูสอนเร็วให้นักเรียนฟังไม่ทัน					
7. ครูเข้มงวดมากทำให้บรรยากาศไม่น่าเรียน					
สถานที่เรียน					
8. อากาศภายในห้องเรียนถ่ายเทดี					
9. สภาพห้องเรียนไม่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย					
10. ห้องเรียนแคบ					
11. โต๊ะเก้าอี้ไม่พอกับจำนวนนักเรียน					
12. สภาพห้องเรียนปราศจากกลิ่นต่าง ๆ เช่น กลิ่นเหม็นจากห้องน้ำ น้ำเน่าเสียจากคลอง กลิ่นขยะ กลิ่นอาหารจากโรงอาหาร					
สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน					
13. อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ครูใช้มีสภาพที่ดีในการใช้งาน					
14. แต่ละห้องมีอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างเพียงพอ					

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	ไม่จริง	ไม่จริง ที่สุด
ด้านสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน					
15. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณไม่เป็นกันเองกับนักเรียน เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาหรือมีข้อสงสัยจึงไม่กล้า ถามคุณ					
16. ข้าพเจ้ารู้สึกท้อใจในการเรียน เพราะครูสนใจแต่ นักเรียนที่เรียนเก่ง					
17. ครูรับฟังเหตุผลของนักเรียน					
18. เมื่อนักเรียนขอความร่วมมือในการจัดกิจกรรม พิเศษจากครู ครูก็ให้ความร่วมมือในการจัด กิจกรรมพิเศษแก่นักเรียน					
19. เมื่อนักเรียนขอคำปรึกษาจากครู เกี่ยวกับปัญหา ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ครูยินดีให้คำแนะนำแก่ นักเรียน					
ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน					
20. เพื่อนให้ความช่วยเหลือ ฟังพาทอาศัยซึ่งกันและ กันด้านการเรียน เช่น ให้ยืมหนังสือ เมื่อนักเรียน ไม่เข้าใจเพื่อนก็ช่วยอธิบาย					
21. นักเรียนมีเพื่อนสนิทที่สามารถปรึกษาหารือ เกี่ยวกับการเรียนได้					
22. นักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกี่ยวกับการเรียนกับเพื่อน					
23. นักเรียนกับเพื่อนทำกิจกรรมในชั้นเรียนด้วย ความสามัคคี					
24. นักเรียนกับเพื่อนไม่เคยทะเลาะ					
25. เพื่อนของนักเรียนเห็นแก่ตัว ไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซึ่งกันและกัน					

ตอนที่ 5 แบบทดสอบเจตคติต่อการเรียน

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

ข้อความ	เห็นด้วย	เห็นด้วยค่อนข้างมาก	เห็นด้วยค่อนข้างน้อย	ไม่เห็นด้วย
1. การเรียนทำให้ข้าพเจ้าเป็นคนมีคุณค่า				
2. อนาคตขึ้นอยู่กับความสำเร็จในการเรียน				
3. ผู้ที่เรียนมากจะทำให้มีรายได้สูง				
4. คนที่มีการศึกษาสามารถแก้ปัญหาได้ดีกว่าคนที่ไม่มีการศึกษา				
5. การเรียนไม่ได้ทำให้คนมีจิตใจสูงขึ้น				
6. คนที่เรียนมากจะเป็นคนที่มีไหวพริบดี				
7. การเรียนหนังสือทำให้เป็นคนมีเหตุผล				
8. การเรียนเป็นเรื่องน่าเบื่อ				
9. การเรียนทำให้เป็นคนมีความเชื่อมั่นในตนเอง				
10. คนที่เรียนสูงสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข				
11. การเรียนทำให้ช่วยแก้ปัญหาชีวิตได้				
12. เนื้อหาวิชาที่เรียนมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต				
13. การเรียนช่วยให้ข้าพเจ้าคิดอ่านและทำงานอย่างมีระเบียบแบบแผน				
14. เนื้อหาวิชาที่เรียนไม่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้				
15. การเรียนไม่สามารถทำให้คนเป็นคนดีได้				

ตอนที่ 6 แบบสอบถามความเชื่ออำนาจในตน

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

ข้อความ	จริง	จริง ค่อนข้าง มาก	จริง ค่อนข้าง น้อย	ไม่จริง
1. ถ้าข้าพเจ้าขยันจะสามารถเรียนเก่งขึ้นได้				
2. ถ้าข้าพเจ้าตั้งใจทำงานโดยอดทนทำงานนั้นสำเร็จ				
3. ข้าพเจ้าเชื่อว่าความสำเร็จขึ้นอยู่กับโชคชะตา				
4. ข้าพเจ้าเชื่อว่าชีวิตของข้าพเจ้าถูกกำหนดด้วยบุญกรรมแต่ชาติปางก่อน				
5. งานหรือการบ้านที่ทำส่งอาจารย์จะได้คะแนนดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับความพอใจของอาจารย์				
6. ข้าพเจ้าจะประสบอุบัติเหตุหรือไม่ขึ้นอยู่กับการกระทำของผู้อื่น				
7. ข้าพเจ้าเชื่อว่าปัญหาทุกอย่างสามารถแก้ไขได้ด้วยสติปัญญาของตนเอง				
8. ความพยายามของข้าพเจ้าจะทำให้ประสบความสำเร็จในทุก ๆ เรื่อง				
9. ชีวิตของข้าพเจ้าถูกกำหนดด้วยการกระทำของตัวเอง				
10. ถ้าขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์จะทำให้ข้าพเจ้าทำอะไรประสบความสำเร็จ				
11. ถ้าข้าพเจ้าตั้งใจเรียนหนังสือให้ดี อนาคตจะมีอาชีพการงานที่ดี				
12. ข้าพเจ้าเชื่อว่าผลการเรียนจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับตัวเอง				
13. ข้าพเจ้าเชื่อว่าการสวดมนต์อธิษฐานทำให้ได้ทุกสิ่งที่ต้องการ				
14. การที่ข้าพเจ้าจะได้สิ่งที่ต้องการนั้นต้องอาศัยความพอใจของคนที่อยู่เหนือข้าพเจ้า				
15. ข้าพเจ้าเชื่อว่าถ้าขี้เกียจอ่านหนังสือก็จะสอบตก				

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางคันสนีย์ ภูวงศ์พัฒนา เกิดเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2509 จังหวัด
แพร่ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย เมื่อปี
พ.ศ. 2531 ปัจจุบันทำงานในตำแหน่งพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน บริษัทการบินไทย จำกัด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย